

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

«برایه تی»

یه که مین رۆژنامه ی رۆژانه یه
له میژووی رۆژنامه گه ریی کوردی دا

لیکۆلینموه و بیهلوگرافیا

نووسینی
نه زاده عزیز سورمی

پێشه کی
فه ره هاد عه و نی

چاپی دووهم
١٩٩٧

نەژاد ەزیز سورمى

«برايەتى»

يەكەمىن رۆژنامەى رۆژانە

لە مەشھۇرى رۆژنامەگەرىى كوردى دا

ئىكۆلچىنەو و بېلۇگراڧيا

«برايه‌تى»
يەكەمىن رۆژنامە رۆژانە
لەمپىرۋوس رۆژنامەگەرىيى كوردى دا

لىكۋەلىنمۇ بىيلۇگرافيا

نورسىنى
نەزاد غەزىز سورمى

پىشەكى
فەرھاد غەلىنى

«برايەتى»

يەكەمىن رۇئنامەى رۇئانە

لە مېژووى رۇئنامەگەرىس كوردى دا.

«لىكۇلىنەو و پېيلۇگرافيا.

«نووسىنى: نەژاد غەزىز سورىم.

«چاىى يەكەم - كوردستان. ۱۹۹۱

- ھەزىمەت لە كۇلئارى (يەكگرتن) - ھەندەران - ۱۹۹۱.

«چاىى دوووم: كوردستان - ۱۹۹۷ بىلاوگەردنەوى رۇئنامەى «برايەتى».

«نەخشەى بەرگ و دەوھىتائى ھونەرى: نووسەر.

«كۆمپيوتەر: شكار نەقشەبەندى

«پاخالەن: وزارتەلى پەزىرەندە ھەوئەر

پیشہ واپار دان،

بهاه و له و تهقه لمان يهك بجهين بوجه سپاندينى ناستى و
بموكراتى و به كنى نيشتمانى و شاد بوى كوردستان به نوتونوى

[illegible]

نفتی کی مدد سے لاکھوں روپیہ روزانہ کامیابی کے ساتھ دیا

۱- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۲- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۳- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۴- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۵- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۶- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۷- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۸- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۹- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها
 ۱۰- در صورتی که در این روزها در تهران و سایر شهرها

● ● ●
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

۱- پستی و بلندی زمین
 ۲- پستی و بلندی زمین
 ۳- پستی و بلندی زمین
 ۴- پستی و بلندی زمین
 ۵- پستی و بلندی زمین
 ۶- پستی و بلندی زمین
 ۷- پستی و بلندی زمین
 ۸- پستی و بلندی زمین
 ۹- پستی و بلندی زمین
 ۱۰- پستی و بلندی زمین

۱. **مکمل و کمال**

[illegible]

1. The first group of people who are not in the labor force are those who are not in the labor force for any reason. This group is the largest and is made up of people who are not in the labor force for any reason.

[Faint handwritten notes]

* برای تی

رؤی نامه یکی سیاسی رؤیانه به.

* سخاوتهی نیستیاژ: حبیب محمد که ریم.

* سرنووسر: دارا توفیق.

* شوتنی دهرچوون: به غدا.

* میژووی دهرچوونی ژماره (۰) - ۱/۱/۱۹۷۴.

* قهواره: (تابلزید).

* ژماره ی لاپره کان: (۸) لاپره.

* میژووی داخستی: ۸/۲/۱۹۷۴.

پيشه کيهک دهر باره ی خووله کانی روژنامه ی براهيتی

فهراد عهونی

رووناکبیرانی کوردیش وهکو رووناکبیرانی هه نه ته وه یه کی دیکه ی نه م سه ر زه مینه ده مینکه خولای نه وه بوون که کوردیش بیهته خاوه ن روژنامه و گوژارو له دونیای شارستانییه تدا چی دیکه به جی نه مینن، به لام هیراو ناواتی نه و رووناکبیرانه وهکو خه ون و ناواتی سه ر کرده و پیشه وایه کانی نه م نه ته وه سته مدیده به زنده به چال ده کران چونکه بارودۆخی سیاسی ناچه که ش له و سه رده مه دا هه مووی هه به دۆایه تی کردنی کوردو نامانجه کانی ته و او ده بوو کاری چاپه مه نی و روژنامه و گوژاری کوردیش له بارودۆخی سیاسی کوردی له و سه رده مه دا به هه مان شیه و مامه له ی له گه ل ده کرا وه ک چون کیشه ی سیاسی کورد ره قتا رو هه لسه وکه وتی له گه ل ده کرا نه مه له لایه ک و له لایه کی دیکه شه وه نه بوونی چاپخانه و نامیری چاپ له سه راپای کوردستاندا خۆی له خزیدا هۆکاریکی دیکه ی دواختنی له دایک بوونی چاپه مه نی کوردی بوو سه رده رای نه بوونی هۆشباری نه وتۆله کۆمه لگای کورده واریدا له ناگامی به رده وامبوونی ژیر دهستی کوردو پارچه پارچه بوونی ولاته که ی و یاشکۆیه تی یاری نابووری به و ولاته نه ی که کوردستانی پشوه لکتراره که هیچ کاتیک یاریده ده رو هۆکاری په یدابوونی چاپه مه نی کوردی نه بوون و مرۆفی کوردیش به ناچاری فیزی نوسین و خۆتینه وه ی به زمانه کانی عه ره بی و فارسی و تورکی بووه که نه ویش بووه هۆی په یدابوونی چه ندین رینوس که تا نیستمش له گه لدا بیت ناسه واری به ناشکرا هاوته وه.

یه که مبین رۆژنامه‌ی کوردیش له میژووی نەتەوێ کوردا له قاھیری پایتەختی میسر دوور له ولاتی کوردان چاوی هەڵبێنا نەمەش خۆی له خۆیدا نەو دەسلێنتی که داگیرکەراتی کوردستان بەکوردیان رەوا نەبێنەر که له ولاتی پان و بەرنەیی خۆیدا ماوی دەرکردنی تاکە رۆژنامه‌یەک بە زوبانی کوردی هەبێت بۆیه مقەداد مەحەت بە دەرخانی پێشەوا ناچاربو یەکەم ژمارە «کوردستان» ی نۆتەری رۆژنامه‌ی کوردی له ٢٢ ی نیسانی سالی ١٨٩٨ له قاھیری دور له ولاتی کوردان بە چاپ بگەیەنی و بعم دەست پێشخەریەش یەکەم بەردی بناغە رۆژنامه‌گەری کوردی دانا بۆیه تاکو کوردو رۆژنامه‌گەری کوردی ماھێ ٢٢ ی نیسانی هەموو سالیەک وەکو رۆژتێکی پرشنگدار رۆژنامه‌نووسانی کورد ناھەنگی تایبەتی بۆ دەگێنن.

له پاش دەرچوونی (کوردستان) ی نۆتەرە بە دەیان و سەدان رۆژنامه و گۆزار ھاتونەتە دنیای رۆژنامه‌گەری کوردی و ھەر یەک لەو رۆژنامە و گۆزارانە رۆل و تایبەتەندی خۆی ھەبو و له کات و ساتی خۆیدا کەم یا زۆر خەزمەتێکی گەورە نەدەب و زمان و رۆژبیری و کۆنسۆری کوردی کردووە سەرەرای بابەختێکی زۆری ھەندێ لەو رۆژنامانە بە دنیای سیاسەت و کێشە کورد داوە کە تارادەییکی زۆر بۆتە رووی گەش کێشە رەواکەمان و نەگەر بیت و لێکۆڵەرێکی بە وێژدان لایەنەکانی ھەندێ لەو رۆژنامە و گۆزارانە ھەڵداتەووە نەوا بە راشکاوی بۆی بەدەردەگەوت کە تا چ رادەیەک نەو رۆژنامە و گۆزارانە بونەتە تۆمارگایەکی بەرخێ میژوو و نەدەب و زانست فۆلکلۆری کوردی سەرەرای خەزمەتێکی گەورە زوبانی کوردی و کێشە رەوا گەلەکەمان.

رۆژنامه‌ی (برایەتی) ییش وەکو یەکەمین رۆژنامه‌ی رۆژانە کوردی رۆژێکی کاریگەری ھەبوو لەم بوارانە کە لەسەرەو بەسی لێئەکراوە و تارادەییکی زۆریش سەرکەوتوانە وەکو رۆژنامه‌یەک کوردی پارتی دیوکراتی کوردستان نەرکەکانی خۆی بەجێھێناوە سەرەرای نەو کۆپ و تەگەرانی ھاتنەتە رێگە بە ھۆی نەو بارودۆخە سیاسە ناھەمواری کە له ماوی نەم (٣٠) سالە دووچارێ گەلەکەمان ھاتووە ھەر له داغستی چەند جاری و دەست بەسەر داگرتنی کەلوپەلە ناھێرەکانی له قوتناغە جیا جیاکاندا تا دەگاتە سووتاندنی ژمارە ٢١١٥ رۆژی ١٢/٢٥/١٩٩٤ و داگیرکردنی بارەگای دەزگای رۆژنامەنووسی برایەتی و خەبات له رۆژی ٢١/١٢/١٩٩٤ لەلایەن یەکییتی نیشتمانی کوردستانەووە کەبوو ھۆی دروست بوونی گێروگرفتێکی زۆر له بەردەوام بوونی دەرچوونی رۆژانە برایەتی بە شێوەیەکی رێک و پێک، بەلام سەرەرای نەم بارودۆخەش نووسەر کارەنەندانی برایەتی بەو پەڕی لەخۆیوردنەووە سەرەرای نەو حالەتە نااساییەش ترانیان پاش ماوەیەک کەم دەست بەکارینەووە نەوہوو ژمارە ٢١١٩ ی له رێکەوتی ١٧/٢/١٩٩٥ دا له شاریژجەکی سەلاحەدین جاریتێکی دیکە کەنەووە بەردەست خۆتندەوارانی خۆشەویستەو.

برای رۆژنامەنووس و رووناکبیر کاک نەژادی عەزیز سورمێ له رۆژانی پاش رێکەوتننامە ی پانزی نازاری سالی ١٩٧٠ وە پەوہندی لەگەل رۆژنامە برایەتی ھەبوو و نووسینی زۆریش تێدا بلاوکردۆتەو له پاش راپەڕینی بەھاری سالی ١٩٩١ ییش ناسیلکەبەکی بە پێزی لەسەر رۆژنامە برایەتی بە ناوی «برایەتی یەکەمین رۆژنامە رۆژانە رۆژانە کوردی» خستە بەردەو خۆتندەوارانی کوردەووە کە بعم کارە خەزمەتێکی گەورە رۆژنامە برایەتی و رۆژنامەگەری

کوردی کردوو به ته که شش شیکردنوه به کی با به تیانه ی نو ۲۷ ژماره به که ژماردی سفری له ۱۹۷۴/۱/۱ و ژماره به کی له ۱۹۷۴/۱/۸ که به شتیه به کی رۆژانه ۲۷ ژماردی له دهرچوو تاکو له رۆژی ۱۹۹۴/۲/۸ به فدرمانتیک قهره قوش راگیرا.

لیژده نو دی به پیتوستی دهرانین روونی بکه نه وه میتووی دهرچوونی رۆژنامه ی برابه ته ههر له رۆژی دهرچوونی به کم ژماردی له رۆژی ۱۹۶۷/۵/۵ تاکو رۆژانی نیمرۆیه که تیدا برابه تی به چهن دین قۆناغدا تیهه ریوو نو خولانه دست نیشان بکه ی که تیدا دهرچوو راگیراوه بۆ نه وه ی ههر جم خوینده وار و رۆژنامه نوسانی کورد سوودی له وه یگر به وه هیوایه توانیتمان شتیکه بچو کمان له میتووی به کم مین رۆژنامه ی رۆژانه ی کورد تۆمار کردین به تابه تی له رۆژانه ده مه نی ۳۰ ساله ته وار ده کات.

**خوله گانی دهرچوونی رۆژنامه ی برابه تی
خولی به کم:**

بارودوخی سیاسی پاش به یانی ۲۹ ی حوزه یرائی سالی ۱۹۹۶ که له نیوان سه کردایه تی شۆش و پارتی دموکراتی کوردستان حکومه تی (عبدالرحمان هارف) ی سرگۆماری نه و سا مۆکرا زهمنه به کی نه ختی له بار هاته ناراهه بۆ دهرکردنی رۆژنامه به که له شاری به غدا نه وه بو رۆژنامه ی التاخی که به کم ژماردی له رۆژی ۱۹۹۷/۴/۲۹ دهرچوو، له هه مان کاتیدا بریار له سه نه وه درا که پیتوسته رۆژنامه به کی کوردیش به ناوی (برایی) وه دهرچیت بۆ نه وه به شیک له (بۆشاییه) پر بکاته وه که نه و کاته ههستی پت ده کرا به هقی که می پانه بوونی رۆژنامه به کی کوردی که ته عسیر له رای شۆشی کورد بکات نه وه بو دوا ی جهوت رۆژ له دهرچوونی (التاخی) (برایی) یش به کم ژماردی که له گه ل ژماردی هه شتی التاخی له رۆژی ۱۹۹۷/۵/۶ که وته به ردهستی خوینده وارانده. به و شتیه به ی خواره وه:،
تاینتی رۆژنامه ی برایی به و شتیه به ی خواره وه بو

برایی

رۆژنامه به کی رۆژانه ی سیاسی به

خوا وه نه گانی نیمتاز

سه رۆک نو سه ری لیژه سراو : صالح یوسفی

ده ستی نو سه ران

ئهنذا زه ار شوکت عفرای

پارێزهر نجیب باهان

محمد سعید جاف

عبدالله سعید

ژماردی به کم می برایی به هه شت لاهه روه دهرچوو ترخیشی ۲۰ فلس بو وه و نیداره گش به کم نار له شاری به غدا ناوچه ی (السنک) بو وه له چاپخانه ی (الشعب) چاپکرا وه.
مانشیت ژماره به کی به خه تیکه رهش له سه ره و دی تاینتی نو سه را وه (با به سه کیتسه ناوی ایی بۆ پتکه تانی به کسانێ ته وار و به کیتی ناسایش له هه مو عیرا قدا).

مانشیتی ژیر تایتله‌کەش بەم شێوەیە بوو، سەرۆک کۆمار وەلامی پرسیارەکان ئەدا تەو. بارزانی پیرۆزیایی لە باری ئه‌کات، له‌گەڵ دوو وێنەی سەرکۆمار عبدالرحمن عارف لای راست و وێنەی بارزانی له‌لای چەپ و ژمارە دوو هه‌میش رۆژی یەکشەممە رێکەوتی ۱۳/۵/۱۹۶۷ له‌گەڵ ژمارە ۱۵ (التاخی) به‌ ۶ لاپه‌ره‌ دەرچوو. هه‌میش له‌ نەخشەمان گۆڕدراوه‌ بۆ (رتەروی باری) لاپه‌ره‌کانی خولی یەکمەمی باری به‌ شێوه‌یه‌کی رێکو پێک وەکو هه‌موو رۆژنامه‌کانی نوێ سەرهمه‌ رێکخراوه‌ که‌ تێدا نهم ناوێشانانی به‌ هه‌میشه‌یی تێدا هاتوه‌ لاپه‌ره‌یه‌کی هه‌میشه‌ له‌گەڵ رتەروی باری ده‌نگوباسی جیهانی تێدا به‌لازکراوه‌توو لاپه‌ره‌ی دوو هه‌میش تهرخان کراوه‌ بۆ هه‌واله‌کانی ناوخر لاپه‌ره‌کانی دیکم له‌ بابه‌تانه‌ی له‌ نامتیز گرتوو، نه‌ده‌ب، وه‌رش له‌ هه‌فته‌یه‌که‌دا، له‌گەڵ به‌و تیارو کرێکاراندا، به‌ هه‌شتی مندال و نافرته‌، کورد له‌ مێژوودا چیسرۆکی ژماره‌، نوێی له‌بهرناچنه‌وه‌، پۆسته‌ی خوێنده‌واران، کوێی باوهر، سهره‌رای به‌لازکرنه‌وه‌ی وێنەی دیمه‌ رازاوه‌کانی کوردستان.

شایانی باس کرده‌ له‌ ژماره‌ هه‌وته‌وه‌ ئیداره‌ی باری گۆنراره‌وه‌ بۆ (باب الشرقی، باله‌خانه‌ی منیر عباس، نه‌ومی شیهم) وه‌ هه‌مان ژماره‌دا باری به‌ چوار لاپه‌ره‌ دەرچوو ده‌که‌وته‌ به‌رده‌ست خوێنده‌وارانه‌ به‌ هۆی نوێ به‌یاری که‌له‌ لاپه‌ری هه‌مان ژماره‌دا راگه‌یاندراوه‌ که‌ (میری به‌یاری دا که‌ له‌مه‌ودواوه‌ رۆژنامه‌کانی عێراق به‌چوار لاپه‌ره‌ دەرچن).

له‌ خولی یەکه‌مه‌دا که‌ سالتیک وشه‌ش مانگ و سن رۆژی ته‌مه‌نی بۆ ۷۲ ژماره‌ی باری دەرچوو.

گه‌ڕانه‌وه‌ی به‌عیه‌کان بۆ حوکمی عێراق به‌ هۆی کورده‌تای ۱۷ی ته‌موزی سالی ۱۹۶۸ بوو به‌ هۆی په‌شته‌ی بارودۆخی گۆڕه‌پانی سیاسی له‌ عێراق به‌ تابه‌تی ره‌نگدانه‌وه‌ی سه‌لمی نهم رووداوه‌ زیاتر له‌سه‌ر کوردستان ناشرکرا ته‌وه‌ بۆیه‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ خه‌ریکی خۆتاماوه‌کرن به‌و نه‌یازی سه‌پاندنی شه‌رتیکی قورستر به‌سه‌ر گه‌لی کوردستاندا نه‌وه‌وه‌ پاش سن مانگ به‌یاری راگرتن هه‌ردوو رۆژنامه‌ی التباخی و باری یان دا، نه‌وه‌وه‌ که‌ دوا ژماره‌ی باری له‌و خوله‌دا له‌ ۱۹۶۸/۱۱/۹ دەرچوو.

شایانی گوته‌ نه‌وه‌ ۷۲ ژماره‌یه‌ی باری رۆژنکی کاربگه‌ری هه‌به‌وه‌ چ وەکو رۆژنامه‌یه‌کی کوردی خاوه‌ن هه‌لوته‌ستی بیرو کوردایه‌تی پیرۆزی هه‌لقولاو له‌بیری و سیاسه‌تی پارتی دیموکرات کوردستانه‌وه‌ چ له‌ روی به‌لازکرنه‌وه‌ی نوێ بابه‌ته‌ مێژوویی و نه‌ده‌به‌ کوردبانه‌ی که‌ بۆ یه‌که‌مه‌ جار به‌ رۆژنامه‌یه‌ک به‌ ناشرکرا گرێگه‌یه‌کی تابه‌تی به‌م جۆره‌ بابه‌تانه‌ به‌دا.

نوێ بابه‌ته‌ به‌ په‌نانه‌ی که‌ له‌ به‌ره‌ جۆریه‌جۆره‌کاندا به‌لازی ده‌کرایه‌وه‌ و که‌لێنکی گه‌وره‌ی له‌ بۆشایه‌ پر گه‌ره‌وه‌ و به‌ تابه‌تی له‌و رۆژگاره‌ دا.

خولی دووم - قوڵناخی یه‌کم

پاش رێکه‌وتنامه‌ی یانه‌زی نازاری سالی ۱۹۷۰ که‌ له‌ نه‌وان سه‌رکردایه‌تی شۆرش نه‌یلوول حکومه‌تی به‌غدا مۆزکرا که‌ش و هه‌وایه‌کی دیکه‌ هاته‌ ناواوه‌، پارتی دیموکراتی کوردبستان، سەرکایه‌تی بارزانی نهم پێشه‌وه‌ایه‌تی ته‌وازی گه‌لی کوردستانی ده‌کرد سهره‌رای به‌شداریبوون به‌ پێنج وه‌زیر له‌ حکومه‌تی سه‌ره‌که‌زی که‌ بارودۆخیکی تازه‌ی بۆ ژبانی سیاسی گه‌لی کوردستا

دروست کرد و رهنګدانو په ګډه کې نیجا بیا نه یې ته وایي له همدغو باریتګدا دروست کرد که په ګټه کې له بوارانه دا باری روښیږي یو که تپیدا چنډین ګوڅارو ژژنامه چ له کوردستان و چ له بهغدا دستان به دهرچون یا به دهرچونه و کرد که په ګټه کې له مانه برابری یو که خولی په ګډه کې له ۱۹۶۸/۱۱/۹ ګوڅایي یې هاتبو.

برایه تی له خولی دووهمی روژی په ګډه کې ریکه وتی ۱۹۷۰/۶/۱ ددست یې ددکات ونه ګر به راوورد بکړئ له ګډل خولی په ګډه کې چنډ ګوڅار په ګډه کې به سردا هاتو د که نه مانه نن:

* په ګډه کې: ناوډه کی له (برایي) وډ ګوڅار یو برابری تی.

* دووهم: شتوای دهرچونی له روژنامه یو به ګوڅار.

* سپیم: سرنووسه یی تا ژماره ۱۱ ماموستان علی عبدالله یو پاشان ماموستان دارا توفیق یو به سرنووسه یی.

* چوارم: شونی دهرچونی له خوله دا به غډلو سلیمانی یو.

* پینځم: جارتکی دیکه هر له خوله له ګوڅارو ګوڅارو یو روژنامه.

* ژماره په ګډه کې خولی دووهمی برابری به شتوای ګوڅار له بهغدا ګډه کې (المسبح) ددردوچو له چاپخانه یی (الزمان) چاپ دګر و هر ژماره په ګډه کې به ګټه کې رهنګاوړه ګډه کې همدو دپه نیکي نمتنه ګډه کې کوردستانی به خپوه ده ګر و به ګډه کې ژماره په ګډه کې دپه تی قه لای هه ولیر یو که له تیره یی نو سراه (نیشانه یی خوارګر تی نه ته و یی ګر و د).

ژماره په ګډه کې تاکو ژماره ۱۱ له بهغدا دهرچو که خاونی نیستای ماموستان حبیب محمد نریم و سرنووسه ګډه کې ماموستان علی عبدالله یو به لاه له ژماره ۱۲ وډه که له نیسانی سالی ۱۹۷۱ دهرچو ګوڅار و نه و یو شاری سلیمانی و سرنووسه ګډه کې ګوڅار و یو ماموستان دارا توفیق.

له قوڅای په ګډه کې خولی دووهم ۱۴ ژماره ګوڅاری برابری دهرچو به و شتو په یی:

ژماره ۱ سالی ۱ له ریکه وتی ۱۹۷۰/۶/۱ دهرچو تاکو ژماره ۱۱ که له شویاتی سالی ۱۹۷۱ له بهغدا دهرچو د ژماره ۱۲ و ۱۳ سالی په ګډه کې و ژماره ۱ سالی یی دووهمی له سلیمانی تا حوزه برانی سالی ۱۹۷۱ به رده وام یو.

خولی دووهم - قوڅای دووهم

و ګو له پشه و با س ګر ژماره په ګډه کې سالی دووهمی ګوڅاری برابری که دو ژماره یی ګوڅاری ایه تی یو له مانګی حوزه برانی سالی ۱۹۷۱ له سلیمانی دهرچو که و ته به رده تی ویند واران و نه و، واته له قوڅای په ګډه کې خولی دووهم دا تنها ۱۴ ژماره له ګوڅار دهرچو به غډلو سلیمانی به لاه پاش دوو مانګ جارتکی دیکه برابری و ګو روژنامه په ګډه کې هفتانه نستی به دهرچون ګر و نه و ګډه کې ژماره په ګډه کې له ۱۹۷۱/۹/۱۱ هر له شاری سلیمانی اېګرا و د بلا و ګر و نه و په (۸) لاه و، به رده وام یو تاکو ۱۷ ژماره یی نو هفتانه مانه په ګډه کې ا ژماره یی له روژی ۱۹۷۲/۳/۱۸ بلا و ګر و نه و.

ایانی باسه له واده وید (برابری) که له سلیمانی ددردوچو به شتوای ګوڅارو روژنامه شکو په ګډه کې برابری تیش دهرچو له ژیر ناوی (پاشکوی برابری) که تا پته که شې به و شتو په

نوسراوه.

» برابره تی گوزارتیکی سیاسي گشتي په حهفته ی جارتیک دهردهچن» وژماره یه کی نه. پاشکزی به که ۸ لایره دهرچووه ورځه کشتی ۲۰ فلس یوه له ریکهوتی ۱۹۷۱/۴/۲۳ له چاپخانه ی ژین له سلیمانی چاپکراوه و دولژمارهش که ژماره (۱۲) یه له ریکهوتی ۱۹۷۱/۸/۲۹ دهرچووه پښتو نوی نوی ناوی خاوم نیستیا یان سرنووسری له سر نوسرایږي.

خولی دوهم - قوناعی سیمه

پاش نووی ۱۷ ژماره له حهفته نامه ی برابره تی له سلیمانی دهرچووه و وابه پتویست زانراو. که دهرچوونی روظانه که بگوزارتیموه به خدا له بهر چهند هوکاري هونری و سمریشت کردنی راسته وخو له لایمن سرنووسره که ماموستا دارا توفیق یو که نو گاته سرنووسری روظانه ی (التاخی) اش یو له به خدا، نه و یو جارتیکی دیکه (برابره تی) و هکو روظانه دستر به دهرچوون کردیموه که ژماره یه کی له ۱۹۷۲/۵/۲۶ له به خدا شقامی (الرشید) دهرچووه له چاپخانه ی (التاخی) چاپ دهکرا و له قوناعه دا ۸۲ ژماره ی لن دهرچووه به بهر دهرچووه تاک روظی ۱۹۷۳/۱۲/۲۸ و برابره تی پتی نایه قوناعیکی تازه که باسی لتهو دهکری.

خولی سیمه:

خولی یه که معین روظانه ی روظانه ی کوردی له میژووی روظانه گه ری کوریدا برابره تی له خولدا پتی نایه قوناعیکی گموره له میژووی ژبانی روظانه گه ری کورید نویش یوونی به روظانه یه کی روظانه بژ یه کهم جار نو و شهره فش بهر پارتی دیموکراتی کوردا، کهوت که به کوشش براو ماموستای داهینه رمان دارا توفیق که نوکاته نندامی کزیمیه ناوندی پارتی و سرنووسری هردو روظانه ی «التاخی» و «برابره تی» یو توانرا بژ یه کهم جا بهر پاری دهرچوونی برابره تی بدری به شتویه کی روظانه که بابه تی سهردی نویسینه کی کا نغزادی عزیز سوزم یه:

» ژماره سفری برابره تی له خولدا روظی ۱۹۷۴/۱/۱ گه شته دست خوتنده واران ی کورد.

» ژماره یه کی روظی ۱۹۷۴/۱/۸ دهرچووه.

» ژماره ۲۶ ی و هکو دوا ژماره ی نم قوناعه گرنه روظی ۱۹۷۴/۲/۷ بلا وکرایوه پاش نووی به فرمانی وزیر راکه یانندی حکومتی صرکه زی راکرا به به به هانه ی نووی روظانه که نیجازه ی روظانه ی ورنه گرتوه، و پاش نووی دولژماره ی روظانه ی دهرچووه همل و کوشم بهر دوام یو له که ل نیسراوانی راکه یانندی حکومت بژ نووی برابره تی به شتویه روظا نووستی به لام بارودوخی سیاسي نم روظا گره نه به یشت نم نه زمونه باید خداره سهریگره نووهو بژ جارتیکی دیکه برابره تی گه پایوه شتوازی دهرچوونی حهفته که پشتر دوا ژماره: ۸۲ له ۱۹۷۳/۱۲/۲۸ دهرچووه یو یو به پاش راکیرانی به شتویه روظانه و گه پانه وی، شتوازی حهفته جارتیکی دیکه ژماره ۸۳ له روظی ۱۹۷۴/۲/۱۶ پاش نو روظ به ۸ لایه، بلا وکرایوه ژماره کانی دیکهش بهو شتویه و له میژووه دا دهرچووه.

ژماره ۸۴ روظی ۱۹۷۴/۲/۲۰ دهرچووه

ژماره ۸۵ روظی ۱۹۷۴/۲/۲۴ دهرچووه

• ژماره ۸۶ رۆژی ۱۹۷۴/۳/۲ دەرچوو که دوا ژماردی برابری بو لښ خوله دا چونکه کارمندانې رۆژنامه که پیتا پیتا بهر د کوردستان دهگانه وو په یونډیان بهرینه گانی شخړه وو ده کرد چونکه بارودوخه که دیار بو که جارتیکی دیکه پاش چوار سال له راگه یانډنی ریکه و تننامه ی یانزی ناداری سالی ۱۹۷۰ بهر د ه لگیر سامنوی شه ږده وو له ناگامیښدا برابری به هژی نښم بارودوخه و له د درچون و ستاو تا ماوه یکی دووړو د ترڅ که بریتیه له ۱۹ سال ۱۹۷۴/۳/۲ ۱۹۹۳/۳/۲ له ناگامی نه و سیاسه تی که بهرام بهر جولانه ووې نازاد یخواری گلی کوردستان پیدا د کراو به لښم برابری و د کو د نگیکی رسمن جارتیکی دیکه هاتمه کوزی رۆژنامه گری کوردی که بابه تی خولی چولرمی تی .

خولی چوارم : قونځا ی په کم:

پاش راهبرنی به هاری سالی ۱۹۹۱ بارودوخیکی تازه هاته کایده به تابه تی که حکومتی مه رکه زی لیداراتی خوی له کوردستان کیشاپه و بهری کوردستانی که نه و گاته هممولایانه سیاسه گانی سوری کورپانی کوردستان تچیدا له نامیز گرتسو به تیکرایس دنگ بریاری ه لیداردنی گشتی راگه یانډن و جارتیکی دیکه چنډ رۆژنامه و گوفارو هاتنه کوزی رۆژنامه گری کوردی له لاین پارتی دیوکراتی کوردستانه و خه بات خه فستانه به زمانی کوردی جارتیک و به زمانی عمره یی جارتیکی دیکه له درچون بهر دوام بو به هول و تقه لالی نه و ه لالاندی که له شه قلازه جیکسیرچون بژ نښم مه به سته به لښم دیسان سرکردایه تی پارتی برابری بیرنه چوو بو . و دیرژگی د درچون نه و دی به شپه یه کی رۆژانه له سره تادا و د کو بریارتیک چسپی بو به لښم هژکاری دواگوشتی بژ رۆژی ۱۹۹۳/۳/۲ چنډین ناستنکی هنری و که رستمو پیداوستی چاپ بو به لښم جارتیکی دیکه به هول و کزشی نښم ه لالانه توانرا په کم ژماردی قونځا ی په کم می له خولی چوارم به شپه یه کی رۆژانه بکه و ښته بهر د ست خوندو وارانې کورد رۆژی ۱۹۹۳/۳/۲ بو به هسان بیر و ه لولنستی جارانی که خوی له به یامی کوردایه تی ده پښتنه و به داکوکی کردن له و نه زموږ نه تازه یی که بژ گلی کوردستان ره خابو .

* برابری خولی چوارم به سن نوباغ تښده پتی :-

قونځا ی په کم له: ۱۹۹۳/۳/۲ تا کو ۱۹۹۴/۱۲/۳۱

قونځا ی دووډم له: ۱۹۹۵/۲/۱۷ تا کو ۱۹۹۶/۱۰/۱۲

قونځا ی سیمم له: ۱۹۹۶/۱۰/۱۳ تا کو رۆژانی نیمړ

و به ږ نه و دی زیاتر رۆشایی به خه ینه سر قونځا نه گانی نښم خوله به پښوستی د دزاین کورته باسنگ د درباری هر په ک لښم خولانه بژ خوندو وارانې کوردی به خه ینه روو .

خولی چوارم: قونځا ی په کم ۱۹۹۳/۳/۲ . ۱۹۹۴/۱۲/۳۱ و کو له پښته و به باسان کرد ژماردی په کم می نښم خوله له ریکه و تی ۱۹۹۳/۳/۲ که و ښته بهر د ست .

* برابری لښم خوله له ژیر تایتلی رۆژنامه که نوو سراود رۆژنامه یکی سیاسی رۆژانه ی پارتی دیوکراتی کوردستان د دری دگا .

* خاوه نی نیمازی بهر ږز جوهر نامق سالم و سه نوو سهری بهر ږز حبیب محمد کریم .

* برابری نښم جاره له ه لولیری پایته ختی هریمی کوردستان د دره چی .

* سەرنووسەری رۆژنامەكە لە مامۆستا حەبیب محمد كەرىم وە گۆڤدرا بۆ نووسەری نەم چەند دێرە كە لە رۆژی ۲۶ / ۱۰ / ۱۹۹۳ دىست بەكارە بەلام لەبەر چەند هۆيكە ناوی مامۆستا حەبیب محمد كەرىم ماوە تا ژمارە ۱۸۶۶ رۆژی ۲ / ۷ / ۱۹۹۴.

* لەو خۆلەدا بەبەردەوامی ۵۳ ژمارەى لێ دەرچوو.

* ژمارەى (۲۱۱۵) ی رۆژی ۲۵ / ۱۲ / ۱۹۹۴ لەلایەن چەكدارانى يەكێتیی نیشتمانی كوردستان سووتێتێرا لە بەردەم بانگی مەركەزى هەرىم لەناو جەرگەى هەولێرى پايتەخت.

* هەمان ژمارەى (۲۱۱۵) هەر لە هەمان رۆژی ۲۵ / ۱۲ / ۱۹۹۴ بۆ يەكەم جار لە مێژووى رۆژنامەگەرى كوردی چاپی دووهمى كەوتە بازارەوه.

* ژمارەكەسانى ۲۱۱۶ لە ۲۶ / ۱۲ / ۱۹۹۴ و ۲۱۱۷ لە ۲۷ / ۱۲ / ۱۹۹۴ و ۲۱۱۸ لە ۲۸ / ۱۲ / ۱۹۹۴ لە بارودۆخێكى يەگجار زەحمەت دەرەچوو بەهۆى دىست پێكردنى جەولەى دووهمى شەر لەلایەن يەكێتیی نیشتمانی كوردستانەوه.

* رۆژی ۲۹ / ۱۲ / ۱۹۹۴ چاپخانەى وەزارەتى پەرەوه كە بىرايەتى تێدا چاپ دەكرا، كەوتە بەر شالۆى داگیركردن لەلایەن چەكدارانى يەكێتییەوه.

* رۆژی ۳۱ / ۱۲ / ۱۹۹۴ بەلەخانەى هەردوو رۆژنامەى (بىرايەتى و خەبات) لەلایەن يەكێتییەوه داگیركرا سەردراى دزى سەراپاى كەلەپەلو نامێردەكانى كۆمپەوتەر و كاغەزو پتەداوینىيەكانى چاپ.

خولى چوارەم قوتاغى دووهم ۱۷ / ۲ / ۱۹۹۵. ۱۲ / ۱۰ / ۱۹۹۶

پاش داگیركردنى بەلەخانەى بىرايەتى پاشانىش داگیركردنى هەولێرى پايتەختى هەرىم كوردستانى عێراق لەلایەن يەكێتیی نیشتمانی كوردستان بە شىوازى نیشیلابێكى عەسكەرى كارمەندانى بىرايەتى ناچاربوون روو لە هاوینە هەوارى سەلاحەدین بكەن و هەر لە يەكەم رۆژەوه بە هەمان گىيانى رۆژانى راڤووردوو كەوتەخۆ بۆ ئەوى نەپەلن بىرايەتى بێناز بچیتەوه سەردراى ئەو بارودۆخە سەختەى كە تێدا بوون بە هۆى ئەو بارە دەروونىيەى كە تووشى بپوون كە چۆن بە بەرچاوى هەمىوان لایەنێكى سیاسى خەرىكى نەجەمەدانى پىلانێكن بە شىوازى نیشیلابێكم عەسكەرى بۆلەبارەردنى ئەو ئەزمونەى كە لە ناكامى راپەڕىنى بەهاری سالى ۱۹۹۱ و خەباتە دوورودرێژى بزووتەوهى نازادىخسوزى گەلەكەسان هاتۆتە كاسپەوه، سەردراى ئەمىوون پتەداوینىيەكانى چاپ و نامێرى چاپ كردن چونكە ئەوى هەموو رۆژی ۳۱ / ۱۲ / ۱۹۹۴ كەوتە بەر شالۆى دزى و تالان كردن كە بە بەلگە لە ژمارەكانى دواى نەم خۆلە لە سەر لاڤەركانم بىرايەتى پلاوگرابەوه، ئەلام نەم ساوہ يە زۆرى پێ نەچوو و حالەتەكە گۆڤدرا بە هۆى سووربوون كارمەندان و شەرنەخوونى يان و هەول و تەقەلای پێ وچانىيان بۆ دۆزىنەوى رێگە چارەبەك پاش ئەوى كارمەندە دلسۆزەكانى پەيتا پەيتا بەرەو شارۆچكەى سەلاحەدین دەهاتن بۆ ئەو جارىكى ديكە خولێكى ديكە دەرچوونى بىرايەتى لەتۆمارگای كاروانى رۆژنامەگەرى كورد: تۆمار بكەن و ئەمىوون تەنها لە مناوہى ۴۳ رۆژدا تواندرا بىرايەتى بگەڕیتەوه مەيدان خزمەتكردى يەپامى پەرۆزى كوردایەتى و ورسوا كردنى سووتنەران و داگیركرانى بەلەخانەكە لە شارى هەولێر.

به‌کمی‌ن ژماره‌ی نهم خوله رژۆی دووشه‌مه رێکەوتی ۱۳/۲/۱۹۹۵ به ۸ لاپه‌ره به ژماره ۲۱۱۹ له هاوینه‌هه‌واری سه‌لاحه‌دین به‌لاوکرایه‌وه بۆ هه‌مسو لایه‌کی کوردستان و به‌گرویتیکی قایم تر که‌وته گیانی نه‌و لایه‌نه‌ی کوردستانی به‌رو هه‌لدێر ده‌برد.

* ژماره ۲۱۱۹ له رژۆی ۱۳/۲/۱۹۹۵ که‌وته ده‌ست خۆنه‌رانی کو‌رد.
* له رژۆی ۱۳/۲/۱۹۹۵ تا‌کو رژۆی ۱۳/۱۰/۱۹۹۶ که‌ ده‌کاته سالنیک و هه‌شت مانگ ۹۹ ژماره‌ی به ۸۱۶ لاپه‌ره لێ ده‌ردچوو.

* بۆ یه‌که‌م جار براهیتی به‌ کۆمپیوتەر (انتضید و تصمیم) به‌ کۆمپیوتەر ده‌کرا.
* له‌سه‌ره‌تا به‌ نامبیری ریزوگراف چاپ ده‌کرا پاشان له چاپخانه‌کانی ده‌وک (کۆنپیری شه‌ریعه، هاوار، چاپخانه‌ی خه‌بات) چاپ ده‌کرا.

* هه‌ر ژماره‌یه‌کی له میانی (۲۰۰۰-۲۵۰۰) ژماره‌ی لێ چاپ ده‌کرا.
* هه‌مسو ژماره‌کانی به‌ شتویه‌کی نه‌پێنی ده‌گه‌یشته‌ شاره‌کانی هه‌ولێر و سلێمانی.
* له‌گه‌ڵ ده‌رجوونی ژماره ۲۱۱۹ تا کۆتایی نهم خوله با‌هه‌ته‌کانی ده‌نێر درا‌یه له‌ن‌ده‌ن نه‌وجا له‌ویش جارتیکی دیکه چایی له‌ن‌ده‌نی لێ ده‌ردچوو.

* ژۆریی کاره‌نه‌دانی که‌ له هاوینه‌هه‌واری سه‌لاحه‌دین به‌رون که‌وته به‌ر شالای مائ تالان کردن و ده‌رکردنی خێزان و که‌سوگاریان به‌ هۆی به‌شداریکردنیان له‌ ده‌رجوونه‌وه‌ی براهیتی.
* سه‌ره‌پای باری سه‌ختی نه‌و رژۆانه پهیامبیرانی براهیتی له هه‌مسو به‌ره‌کانی شه‌ری داسه‌پاودا له‌ رو‌وده‌وه‌کان نامه‌ ده‌به‌وون و وه‌به‌ته‌واوی رو‌وده‌وه‌کانی نهم بیه‌ست مانگه‌یان تۆمار کردوو.

* دوا ژماره‌ی نهم خوله ژماره ۲۱۸۷ به‌و که‌ له رژۆی ۲۷/۹/۱۹۹۶ به‌لاوکرایه‌وه.

خولی چوارم - قۆناغی سێهه‌م:

۱۳/۱۰/۱۹۹۶ تا‌کو رژۆی نهم.

پاش نازاد کردنی هه‌ولێری پایته‌ختی هه‌رێم و چه‌ندین ناوچه‌ی دیکه له هه‌رقی کوردستان بارو‌ده‌خینکی تازه هاته‌ نا‌راوه که‌ له نا‌کامدا ده‌رفه‌تینکی تازه‌ی بۆ براهیتی ره‌خساند چ له‌ رووی سیاسی و زه‌مینه‌ خۆشه‌بوون چ له‌ رووی بوونی نامبیر و پێدا‌ویسته‌کان و چاپخانه له هه‌ولێر بۆ نه‌وه‌ی جارتیکی دیکه و‌کو رژۆنامه‌یه‌کی رژۆانه به‌که‌وته‌ بازاری خۆشه‌نداو‌رو و‌شه‌نبیرانی کو‌رد به‌ هه‌مان سیاسه‌تی جارانی نه‌ویش به‌ دا‌کو‌کی کردن له‌ گه‌ران‌وه‌وه‌ی شه‌ریه‌ت که‌ خۆی له‌ په‌رله‌مان و حکومه‌تی هه‌رقی کوردستان ده‌بێتیه‌وه، نه‌وه‌بو به‌که‌م ژماره‌ی رژۆانه له‌م خوله‌دا به‌ ژماره ۲۱۸۸ له رژۆی ۱۳/۱۰/۱۹۹۶ که‌وته‌وه‌ گۆ‌ره‌پانی رژۆنامه‌گه‌ری کو‌ردی به‌ ۸ لاپه‌ره له‌گه‌ڵ پاش‌کو‌یه‌کی هه‌فته‌نای نه‌ده‌ب و هه‌ن‌ری که‌ رژۆانی پێنج‌شه‌مه له هه‌مسو هه‌فته‌یه‌ک ده‌رد‌ده‌چیت به‌و هیوایه‌ی که‌ به‌توانین (براهیتی) مان له‌ خزمه‌ت کردنی رێبازی پیرۆزی بزووتنه‌وه‌ی نازاد‌یخوازی که‌ له‌ کوردستان به‌هه‌رده‌وامی به‌تێلینه‌وه‌ر جارتیکی دیکه نه‌که‌وته‌ به‌ر شالای قه‌ده‌غه‌ کردن و سو‌وتاندن که‌ له‌ ماوه‌ی نه‌و ۳۰ سال‌دا تووش هاتوو‌ه که‌ به‌وه‌ به‌ مه‌دالیای شه‌رف حساب کراوه‌ له‌لایه‌ن د‌ل‌س‌و‌زان و غه‌مخو‌زانی وشه‌ی پیرۆزی کو‌ردی که‌ براهیتی و‌کو به‌که‌مین رژۆنامه‌ی رژۆانه‌ی کو‌ردی به‌وه‌یه‌ی مه‌سئوله‌ته‌وه‌ له‌ نامبیر گه‌روه‌.

چند زانیاریه کی گشتی

یه کم:

میژوی خوله کانی برایتی

خولی یه کم:

۱۹۶۸/۱۱/۹-۱۹۶۷/۵/۶

خولی دووم:

۱۹۷۳/۱۲/۲۸-۱۹۷۰/۶/۱

خولی سییم:

۱۹۷۴/۱/۱-۱۹۷۴/۲/۷ رۆژانه

۱۹۷۴/۲/۱۶-۱۹۷۴/۳/۲ هفتانه

خولی چوارم قونای یه کم:

۱۹۹۴/۳/۲-۱۹۹۴/۱۲/۳۱

خولی چوارم قونای دووم:

۱۹۹۶/۱۰/۱۲-۱۹۹۵/۲/۱۷

خولی چوارم قونای سییم:

۱۹۹۶/۱۰/۱۳-

ناوی سه رنوسه ره کانی برایتی

۱. ماموستای شهید (سالح یوسفی) له ۱۹۶۸/۱۱/۱۹-۱۹۶۷/۵/۶

۲. ماموستای علی عبدالله له ۱۹۷۰/۶/۱-۱۹۷۱/۴/۴

۳. ماموستای شهید دلرا توفیق له ۱۹۷۱/۴/۵-۱۹۷۴/۳/۱۱

۴. حبیب محمد کریم له ۱۹۹۳/۳/۲-۱۹۹۳/۱۰/۲۶ به لام ناوی به ریزی تا ۱۹۹۴/۲/۶:

مایه وه.

۵. فهرهاد عمرنی له ۱۹۹۳/۱۰/۲۶ -

«برايهتی»
يەكەمىن رۆژنامەسى رۆژانە
لەمپىژووسى رۆژنامەگىرىسى كوردى دا
لىكۆلىنمومو بىيلۆگرافيا

روانیی بھرایس

ھمیشہ یادکردنہوئی رۆژی رۆژنامہگەریی کوردی بەدابخووە لای نێمە قاوخیکی شکلی وەرگرتووە، نینجا لەھەر باروززوفیتکدا بووبێ، خۆشی دەبوایە ھەر سالیک، یا بەلای کەمەو ھەر چەند سال جارێ رۆژنامەگەریان پێی نابوایە قوناخیکی نوێ و ھەندێک لەو ھیوا و ئومێدانە ھاتبانەدی کە لەم لاو لەولا لەسر پەری رۆژنامە و گۆنارەکاندا نوقلانە یۆلێ دەدرا.

بارەکە بەو گەشتبوو کە ئێوانە ی بە تەنگ رۆژنامەگەریی کوردییەو ھوون، ھەموو جارێ لە سالرۆژی رۆژنامەگەریی کوردی دا (٢٢ ی نیسان) مەسەلە ی دەرجوونی رۆژنامە یەکی (رۆژانە) یان لە پال دەرجوونی بلاکراوو دەوریاتی تر بە پێیستەکی قوناخ زانیوو^(١).

بەلام ناشکرایە دەرکردنی رۆژنامە یەکی رۆژانە ھی ئەو نێیە تاقە کەستیک، یا چەند کەستیک شانی بەدەنەبەر... دەزگاگانی دەولەتیش لە کوردستاندا ئەگەر بەربان لێ نەگرتبێ، بێگومان نەیان کردوو بەخەم... حزب و لایەنە سیاسی یەکانی کوردیش کە ئەگەر رۆژی لە رۆژان ھەلی ئەو یان بۆرتیک کەوتبێ رۆژنامە دەریکەز بیریان لەو نەکردۆتەو لە پال رۆژنامە عەرەبی یەکی (زمان حال) یان، ھەولێ دەرکردنی رۆژنامە یەکی رۆژانە پدین؟! بەم رەنگە کارەکە ھەروا ماوەتەو.

نەمرۆ رۆژنامە ھەر لە خودی خۆیدا بوو بە زانستیک، تەنانەت ھێزێک

(١) وەک پێیستی دەرکردنی بلاکراو یەکی ھمیشە یی بۆ مەدالای کورد بە کوردی... سەیری لێدەبە کە ئەم مەسەلە یە لە سالنی ھەشاوہ لە گۆرێ بە!!

بەرچا، کە دەورنکی بەرچا و گرنکی لە هوشیار کردنەوی کۆمەل و پتکەپتانی
رای گشتی دا هەیه... رووبەکی دیاری راگەیانندنە کە شان بە شانێ خەباتی چەکدار
لە بزوتنەو زگاریخوازەکانی دنیا دا دەپتی دا بوو و لە شارستانیەتی نوێشدا بوو
بە دیاردەیک، لە پال نادگار و سیمای تر رەنگی سەدی بیستەمی رشتوو...

بەلێ راستە رۆژنامەگەری کوردی بەدرتۆایی مێژووی (نەگەر زۆر لە مێژیش
نەبێ) خەباتنکی سەخت و پر لە سەروری هەیه، بەلام نەبوونی رۆژنامەیکە
رۆژانەش کەلتنکی گەورە لە مێژوو.

جیاوازی دەوری رۆژنامەیی هەفتانە و گۆڤار و دەوریاتی تر و رۆژنامەیی رۆژانەیش
هەر بەجێی خۆی، پتووسنی بوونی رۆژنامەیکە رۆژانە بەکوردی تەنانت لە
قاوخی مافی رۆشیریشدا جێبەجێ دەبێ چ جایی ئۆتۆنۆمی!!

کەچی پاش تپسەپنی ئەو هەموو سالانەیش بەسەر راگەیانندی ئۆتۆنۆمی!
«بەرەسمی» لەلایەن حکوومەتی عێراقەو، لەپال بوونی زیاتر لە شەش رۆژنامەیی
رۆژانە و بەدەیانێ دیکەیی هەفتانە و گۆڤاری هەمەلایەن و دەوریاتی تر (بە زمانی
عەرەبی)، رۆژنامەیکە رۆژانە (ئێستاشی لەگەڵدا) بەکوردی نی یە!! لە
کاتیکدا تەکنەلۆژیای ئەلکترۆن کە هۆی دیکەیی راگەیانندی وەکو ئێزگە و
تەلەفزیۆنی بەرەو پێشتر بردوو، بە زادەیک گەفی پێ لە رۆژنامەیی چاپکراو دەکا
بە رۆژنامەیی رۆژانەیشەو، بۆیە دەبینێ لە تەواوی دنیا پێ دا دەمیکە رۆژنامەکان
لەم مەسەلەییە بەخۆگەوتوون و هەول دەدن لەبەرەبەر لێشای و ئەو پێشکەوتە
تەکنەلۆژییە کە هۆیکانی راگەیانندیی گرتۆتەو مشوریک بۆ دوا رۆژی
رۆژنامە بخۆن، کە بەرەوپێش بردنی هۆیکانی گەیاندن و چاپ و بلاوکردنەو
سیمای هەرە دیاری ئەو مشورخواردنەیانە.

لەم روانگەییوە پێم وایە «دەرچوونی» «برایەتی» کە لەم بڵاوەدا مەبەستە، وەک
رۆژنامەیکە رۆژانە نیشانەیکە دیارە لە مێژووی رۆژنامەگەری کوردی دا باوەکو
لەو ناستە پتووستەدا نەبوون^(٢).

(٢) لێرەدا دەموون ناساوە بۆ ئەوەش بکەم کە گەلێک رۆژنامەو گۆڤاری نرمان هەیه
پتووستیان بە لێکۆلینەو لێمان هەبەر لەواتە بە لەم رۆژوو لە «برایەتی» لە پێشترین،
تەنانت هەندێکسان لەوانە دەپتێ لە چاپیش بەدرتۆ، بەلام دەرچوونی «برایەتی» بە رۆژانە
وەک بەگەمێن تالی کردنەو لە مێژووی رۆژنامەگەری کوردیدا بۆ مێژووی لەمە بەدوای
رۆژنامەگەریان پێم وایە شایانی سەرنج و لێکۆلینەو. .
نەم نووسیش هەولێکە لەم رێگاوەدا.

د سټیځنم ټیکي بعبڼ ... بسلام!!

سهارت به زور نه گهران، هر له سالاني چلوه به دوا، به تايه تي له عتراق دا
وا باو بووه رووناکېر و دهستي پشه نگ ياخود نه تلجستاي کورد زياتر له وانه
ده ديتره که به عهري ده نو سن و ده خوښه وه و زمانتي نه وروبي ده زانن،
هر چنده لم لاو له ولا روژنامه و گوډارو کتېش به کوردي له چاپدراېن.
به لام نه وانه ي پروايان و ابو، پښ ده چن زماني کوردي يان نهک هر کورت رو،
به لکو ناسانېش ده هاته بهرچاو و وايان ده زاني ده يزاني و تيايشي شاره زاو
مه علانن، که راستي په که شي به و چه شه نه بووه!!

زمانې کوردي، وډک زمانې هر نه ته و په کي سر زه وي زمانه و رتسا و رتزمانې
تايه تي خزي هيه، له گڼل نه وې بواي په ورو ده و گه شه کورديشې هميشه لن
گيرايې ونه ولا ترېش!! له چاو نه و هل و مه رجانه ي بز زماني نه و نه ته وانه ي
دراوسې ي کورن و له گه ليدا دژين و هم مو پيدا و پستيکيان بز ره خواوه، نهک
هر بوون و ماهيه تي خزي پاراستوه، به لکو به و پتېش چوه.

له پشه وې نه و هوانه ش به پرواي من خوښدن بووه به زماني کوردي که نه و سا له
قوناخي سره تايي دا تينه په رپوه... هه لبت به چاو پوښين له چونه تي پرزگرمي
خوښدن (نه و ساو نيس تاش...) پېجگه له و به سرچاوه ي خو پښ گه يانندن و
روښنيريان له ريگاي زماني عهري يوه بووه.

ديسان عهري زماني نه ته وې ده سه لاتدار بووه به نه سبت عتراق^(۳) و دام و
ده زگا و دامه زراوه کاني ده له تيش به عهري بوون و پېجگه له وې که عهري
زمانې قورناني پيرزو به به خرمانه په کي پيروزېشه وه دوره دراوه... به کورتي
زمانېک بووه نابې پښ و ده دست که و توه، به پېچه وانه ي کوردي که رنکه ناز
بهاني تندا بووي!!

(۳) پښ گومان به نه سبت نيران و نورگابش، فارسي و تورکي بووه.

هەر ئەمەشە وای ئەک هەر لە خەلکی خاکیی، بەلکو ژۆر رووناکبیر و
 رۆژنامه نووسی تەنانت کوردیش!!» کردوو هروایان وایە دەرچوونی رۆژنامه یەکی
 هەفتانە، یا گۆڤارتیکی مانگانە بە کوردی سەر زیاد بێ! (١٤)

نیدی حال بەو جۆرە بوو؛ جیتی داخیشە کە وا بوو هوشیاریی فەرھەنگی
 ئەوانە نەگەشتوووە ئەوێ باوەختی رۆژنامه یەکی رۆژانەیان بەزمانی کوردی لەبەر
 چا و بێ و بیری لێ بکەنەو، لەکاتیکیدا خۆیان خاوەنی مەسەلە کە بێ، یا هەرچی
 نەبێ خۆیان بە خاوەنی بزانی، کەچی ئینگلیزەکان تەماشای دەکەن بۆ کاری
 پروپاگەندەیی خۆیان هەرزوو، دواي گرتنی بەغدا دێن گۆڤارتیک بە زمانی کوردی
 بڵاو دەکەنەو (١٥).

کردنی «برایەتی» بە رۆژانە کە پێشتر پاشکۆیەکی هەفتانەیی رۆژنامەیی
 «التأخ» بوو و پێشتریش گۆڤارتیکی بەناو مانگانە بوو وەک وێمان نیشانیەکی
 دیارە لە میتووی رۆژنامه گەری کوردی دا و دەستێخەرییەکی بەجێش بوو.
 بەلام دواي چی؟!

دواي ئەوێ زەمینی لەبار تێک چوو بوو بۆنی شەر دەکرا...
 دەبایە هەر دواي بڵاوبوونەوێ رێککەوتنامە کە ی ١١ ی نازاری ١٩٧٠ هەست
 بەم کەلتیە فەرھەنگی یە بکرا بوایەو هەنگاویکی بۆ بەواپشترا بوایە (١٦).

هەمل و مەرجی دەرچوون

(٦) لە سەرەتای سالیانی هەفتادا رۆژنامە نووستیکی لاو، کە لە بەشە کوردی یەکی
 رۆژنامەیی یەکنێک لە حیزبە سیاسی یەکاندا کاری دەکرد، دواي ئەمێدێک لە رۆژنامە کە
 دەکا بۆ ئەقایی رۆژنامە نووسان بە مەبەستی ئەوێ بێتە ئەندام.

سکرتیری رۆژنامە کە، هەر چەندە کوردیش بوو، بەلام کوردی یەکی بەو رەنگێ نەزانێو
 بێ ی دەلی؛ گاهی خۆم بۆ ئۆ تانی چۆنگە تۆ بە کوردی دهنوسی وە بەشە کوردی یەکە گار
 دەکە، بەهەر حال هەول دەدەم خۆی بۆ خۆم، بەلام هروایش ناگەم بێ!!

(٥) لەم بارەبوو هروانە: دکتۆر کەمال مەزھەر ئەھمەد - تێگەشتنی راستی و شوقنی لە
 رۆژنامە نووسی کوردیدا - بەغدا ١٩٧٧ ل ١٩٧٢.

(٦) «برایەتی» کە گرا بە رۆژانە، لەگەڵ ئەوێ لە ناستی گەلیک رۆژنامەیی دیکەماندا
 نەبوو پێشکۆتێک بێ نەزیری لێ گەرا بە رادبەک وای لە حکومەت کسەر بە
 ناگادارکردنەوێکی تاییبەتی دای بخت وەک لە ناگادارکردنەوێکماندا هاتبوو بە بیانوی
 ئەوێ بەرمسی داوا نەکراو رۆژانە دەرچیت (١٧).

(چاپیتدا گیترا نیکى میثروسی خیرا)

وہک وغان «برایہ تی» لہ کاتیتکدا کرا بہ رۆژانہ کہ زہمینہ ی لہ ہار تیک چوہ
 ہوو... نہک ہر نہوئندہش بہ لکو دہرکردنیشی پہلہ پہلیہ کی تیتداہو.
 ناوردانہوہیک بہرہو نہو کاتہی «برایہ تی» تیتدا کرا بہ رۆژانہ دہبیین ہل
 و مہرجنیکى بہو رہنگہ نہہوہ تا قى گردنہوہیکى وابہ خۆبہوہ ہبیین... لہ لایہک
 زہمینہ ی رتیککہوتى نیتوان شۆرش و حکوومہتى عتیراق تا دہات بہرہو لہ قین و
 رۆچوون دہچوہ، لہ لایہکی دى ہیرشیکى راگہ یانندن لہ نیتوان رۆژنامہ ی «طریق
 الشعب» و «التاخی» دا لہ نارادا ہوو^(۷). کہ بہ داخہوہ وہک دہبیین کارتیکى
 زۆرشى کردہ سہر ناوہرۆکى نئم تاقیکردنہوہ کۆریہ ی، چونکہ ہاؤکات لہ گہل
 ہوونى بہ رۆژانہ ہیرشہ کہ زیاتر پەری سەندہو و تۆختر ہجو.
 وہکولایہنى ہونہریش، نہ چاپخانہ یہکی لہ بارو پەر بہیتستى بۆ مہیسەر
 کراہو^(۸)، نہ نمو کادیر و رۆژنامہ نووسانہ ی کاربان تیتدا دہکرد باوہکو نووسەریش
 ہوون، بہ لآم زۆریہ یان لہ دہرگای ئەدەبہوہ ہاتہوونہ نیتوکاری رۆژنامہ نووسی،
 لیرہشدا مہہستمان لہوہ نییہ ہلئین نہوہی لہ دہرگای ئەدەبہوہ بیتہ نیتو دنیا ی
 رۆژنامہ گہری، رۆژنامہ نووس نی یہ، بہ لآم لہ گہل نہوہشدا پیتداوړستى تەکنیکى
 و ہونہری رۆژنامہ یہکی رۆژانہ دیارہ کۆمہلنیک شارەزاو پسپۆرى دہوئ.
 کادیرہکانى «برایہ تی» بیتجگہ لہوہ زۆریان لہ شونى دیکہش کاربان دہکرد،

(۷) بن گومان نئم باسہ ی نئمہ لیکۆلینہوہیکى رۆژنامہ نووسی بہ دنا نئم مہسەلہ بہ
 دہکۆئ دۆژى پین ہرۆئ.
 (۸) تەکنیکى نۆئ بەگہرۆی چاپخانہ، لہ ناوہراستى سالانى حەفتاوہ ہاتہ عیراق، ہزیہ
 دہبیین زۆریہ ی رۆژنامہ گان بہ لیتنہریرئس چاپ دہکران، سوئندى رۆژنامہ ی (الشوہ) ناخۆم
 (زمانى حالى ہەس) گہہ نۆفست چاپ کراہن..
 بیتجگہ لہویش چینی پیت یا بہ دہت ہوو. باخوہ بہ لاینۆتاپ وگ نیتاستاش
 کۆمپووتەر و چینی تەلکۆرنى و چاپى نۆفست ناوا بہ ہەرلایى نەہو...

نەمەش کاری ھەندیکانی بلۆکردبوو، تا وای لێ ھاتبوو نەگەر بگوجنی بێنین ببووبە (گۆشەخانە!!)، ھەر کادیرەو گۆشەپەکی تایبەتی ھەبوو، وەکو بار دەھاتە بەرچاوە پەسەرپەو وە دەردەکەوت توانای ھەلگرتنی نەبێ، تەنانت وەک زمان حالی حزبیەک زۆر جار تەواو لە سیاسەتی حزبەکە لای داوێ یا ھەندێ لە کادیرەکانی سەرپەستی نووسنیان لەو کاتەدا نیستگەل کردوو، کە نەمانەش ھەمووی لە نەنجامدا کاری کردە سەر شیو و ناوەرۆکی رۆژنامەکە.

نەگەر لەگەڵ دەرچوونەوی «التأخې» دا، «برایەتی» یەش بەرژوانە دەرچوووبوایە بێگومانم لەوێ شوێنێکی دیارتری لە مێژووی رۆژنامەگەریان دەگرت، چونکە تەنانت بەھۆی ئەو ھەلومەرجە رێککەوتنی ناچار دروستی کردبوو رۆژنامە ھەریەکی پەکانیش نازادی یەکی چاکیان لە بلۆکردنەویدا بۆ ھاتبوو گۆڕی، چ جایی «برایەتی» کە زمان حالی حزبیەک بوو رێککەوتنەکی لەگەڵ حکوومەت دا نیشا کوردبوو^(٩١)، و نوێنەری شۆڕشی کورد بوو لە کوردستانی عێراقدا، لەگەڵ ئەو ھەلومەرجە ناجوورەشدا، «برایەتی» بەو چەند ژمارە کەمە وەک تاقی کردنەویەکی نوێ لە رۆژنامەگەری کوردی دا، دەوری خۆی بینی و خۆنەری کوردی ھەرچی نەبێ لە جیاوازی رۆژنامە رۆژانە و ھەفتانە پاخەبەر کرد^(٩٢).

(٩١) کە دەلیلی «برایەتی» رۆژانە، مەبەستان لە (٢٧) ژمارەپەپەر بە رۆژانە دەرچوو، دەما «برایەتی» وەک رۆژنامەپەکی ھەفتانەو پینشیش وەک گۆزارینکی مانگانە ھەر ھەبوو لە رووبەکی نرەو رۆژنامە رۆژانە دپارە لە لایەکی مافی رۆشنبیریشدا جێ بەجێ دەین چ حای تۆتۆنۆمی.

(٩٢) «برایەتی» وەک رەمزی دۆستانەنی دوو نەتەرە (کوردو عەرەب) کە سەلمایە پێکەرە دەین ناوێد کراو، بەلام پێتیی شۆقینی دواي دەست پێ کردنەوی شەر تەنانت ئەو ناوێشی پێ ردا نەبێتی، ئەوێبوو (التأخې) کورد بە (العراق) و «برایەتی» (ش) بوو بە (پاشکۆ عێراق)!

شىكر دىمومى ناو مەزۇك

(۱) ھەوال:

(سەرچاۋە چۆمەتلى مامەلە لەگەل كۆرەن و شىتۈزى ھالوكردنەو لە يەكەمەن ناڧى كۆرەنەو رۆژنامە يەكلى رۆژانە بە كۆردى).

رۆژنامە گەربى نوڧى واتە رۆژنامە گەربى ھەوال... رۆژنامە بەھۆى ھەوالەو راي ئىشتى بىيات دەنڧى، ھەر ھەوالىشە تەوهرى ھەموو بە دوا داچوون و پىشېبىنى و راي تاقە كەس و گىشتى^(۱۱). رۆژنامەى رۆژانە يەش ھەر بە ھەوال لە ھى ھەفتانە جيا دەكرىتەو.

ھەوال ئىنجا (سىاسى، كۆمەلايەتى، رۆشېبىرى، يا ئابوورى و... تاد) كۆلەگە يەكلى بەھىزە كە رۆژنامە بەردەوامى خۆى لەسەر رادەگرتى^(۱۲) تەنانت لە رۆژنامە گەربى «بىستار» و «بىنار» ىشدا ھەوال جىتى تايەتى و بايەخدارى خۆى ھەيە و وام دىتە بەرچاۋ لە رۆژنامە گەربى دا، بە تايەتەش رۆژنامەى رۆژانە ھەموو بايەتەكانى تر لە كەنارە بەرەبەرنەكانى ھەوال دان، جا چ رىپۆرتاژ بىن ياخود نەوې بىن دىگوترى چىركى ھەوال ئامىز، تەنانت لا پەرەكانى نەدەب و ھونەرىش لە رۆژنامەدا لە رووبارى ھەمىشە تىژرۆى ھەوالەو دەخۆنەو، نەگەر چى لە نەنجامدا پۆتەنەو ھەمان رووبارىش...

ئىشتا با بىن بزانن «بەرايەتى» رۆژانە سەرچاۋى ھەوالەكانى لە كۆڧى دا بوو و چۆنى مامەلە لەگەل نەو ھەوالانەدا دىكۆردن كە پىتى دىگەيشتن و چۆنى لاودەكردنەو تاج رادەيەك تىيدا سەركەوتوبوو؟

«بەرايەتى» لە سى سەرچاۋە ھەوالى وەردەگرت:

يەكەم: ئازانسى دەنگ و باسى عىراقى (ئا.د.ع).

دووم: رۆژنامە و گۆڧار و ھالوكراۋە عەرەبى يەكان، بە تايەتەش رۆژنامەى

(۱۱) ھەوال: دىكتۇر حىسەن عبدالقادر / الصحافە كەمىدەر للتارىخ چ ۲ قاهىرە ۱۹۹۰.

۱۲.

(۱۲) دىدارى پىتناسى ھەوال، زۆر راي خىسزولۇچىز ھەيە، بە ئىوونە (چارلىس دان) دىلېت: ھەوال نەوېە ھەربى جەساۋەرى بەر خىلوك بىن كىرىنگ بىن و سەربىجى بىكش... يا (نۆزىكلىف)، كە بىن و بايەتەگەر سەگىك بەر بەدائە ئادەمىزاد ھەوال نى يە، ە پىنچەرانەو نەگەر ئادەمى يەك پەرى دايە سەگ نەو ھەوال، بە وانا ھەوال نەوېە شىنكى با بىن خىلوكى بىرۆڧتى... بىرۆڧى دىكش لە بارى ناسىنى ھەوالەو زۆرن كە لىرەدا حتى اس نى بە...

«التأخي» که نمیش به دوری خوی هر له همان نهو سه رچاوانه وه هوالی بین ده گه بی.

سقیهم: په یامنیتره تایه تیبه کانی خوی و په یامنیتره کانی «التأخي» و ده زگا و ریکخواه کانی حزب. (پارتی دیموکراتی کوردستان - عیراق).
رؤژنامه گهری کوردی به شتیه کی گشتی رؤژنامه گهری و تار بووه زیاتر له وهی رؤژنامه گهری هوال بین. بۆیه له مهسه له یامنه له گهل کردنی هوالدا سهیر ده گه بین برایتی چ له هه لیزاردن و چ له دارشتنی هوال دا رتباتیکی سهیرمخو و تایه تی نی یه، هه راسته وخو وهرگیتانی عه ره بی یه که یه له هه ندی هوالی ناوخو وه بترازی که نهوانیش یا بایه ختیکی نهوتویان نه بووه، یا بایه خیاب بین نه دراوه.

شیتوازی دارشتنی هواله کانی دهره ویش تایه تمه ندیه کی تیتدا نی یه چ وهک سه رچاوه یا وهک دست به جی ی بلاوکردنه وه. «برایه تی» هه له هه مان کۆشه نیگایه وه ده یروانی یه هوال که رؤژنامه عه ره بی یه کان پتیان ده بینا! نه مهش زیاتر به هوی نه بونی سه رچاوه یه کی تایه ت به خوی بوو.

نهو هه والانه ی له په یامنیتره کانی شه وه بۆی هاتون، زۆریه بیان به هابه کی رؤژنامه نویسان پتیه دیار نی یه، نه مهش نهو ده گه پیتی که «برایه تی» وهک رؤژنامه یه کی رؤژانه وهکو پتیست په یامنیتری نه بووه^(۱۳).

بۆیه نهو هه والانه ی له «برایه تی» دا بلاوکردنه ته وه هه نهو هه والانه یه که رؤژنامه کانی دی به عه ره بی بلاویان کردو ته وه به تایه شیش رؤژنامه ی «التأخي»^(۱۴).

له شیتواز و چۆنیه تی بلاوکردنه وشدا هه واله کانی «برایه تی» ره مه کی و هه روا یی

(۱۳) ژماره ی په یامنیتره کانی تایه ت به برایتی له ناو ولاتدا نه ده گه شته ژماره ی پنجه ی یهک دست که نه مهش بۆ رؤژنامه یه کی رؤژانه زۆر گه مه ..

له دهره و دی ولات شه دا په یامنیتری نه بووه ... دیسان هۆیه کانی په یه وندیش وهک نه شتا نه بوو و اسه منی مایکرویف) له شاره کانی کوردستاندا نه بوو. به نه و نه په یامنیتر له هه ولیر یا سلطه منی تا به عه دایه کی وهره دگرت ناوی چاوی ده چو!

(۱۴) له گهل نهو وشدا نوو سه ری رؤژنامه ده تران له دارشتن و شیتوازی بلاوکردنه وودله واله هه واله که بکا (هاوکهو له (التأخي) یشی وهرگرتین) سه یامنیکی تایه تی به دانی .. به وانا بیکردین ..

به لام دیسان ده بین نهویش بلیجین بلاوکردنه و دی هوال له هه مان رؤژدا نرخی هه یه که بین گومان له رؤژنامه ی هه فانه دا نهو نرخی نامنن.

بوون، نهمهش له چاویتدا گیتیرانیکى خیرای لایه پەکاندا دەرده که وئ، چ وەک دەرختى هەوالى گرىنگ و گرىنگتر و گرىنگترىن، چ وەک تاتیلەکانیش، تەنانت له شىوازی بلاوکردنە وەشدا، وەک دانانى وینه، یا دەرختى هەوالىک بەهۆى کوللەبى یا هەر شىرەبىتکى تری پتەوند بە هونەرى دەرەتینانى رۆژنامەنۆسى یەو.

لێرەدا جیتی باسە هەوال رووپەرتکى زۆرى له «برایەتى» دا گرتوودو بەو (۲۷) ژمارەبەى لى دەرچوو (۱۸۰) هەوالى دەرەو (۱۶۰) هەوالى ناوەخۆى بلاوکردۆتەو.

(۲) مانشیت و سەرۆتار

«مانشیت» له زمانى رۆژنامەنۆسى دا دەکاتە تایتلى سەرەكى رۆژنامە. «مانشیت» باپەختکى تاپەتلى له رۆژنامەدا هەیه، بەتایبەتیش نەگەر رۆژنامە رۆژانە بێ.

مانشیت هەمیشە پەيوەندى راستەوخۆى بە هەوالەو هەیه و هەر له هەوالیش دەرەهەتێرئ، بەپێى گرىنگى هەوالەکە و پەيوەندى بە بەرژەوەندى گشتى یا سیاسەتى رۆژنامەکە، کە له دێرتک یا چەند وشەبەک هەوالى پێ دەرەخێرئ، بۆیه نو هەوالەى دەرکێ بە مانشیت بىگومان شارەزایى و کارامەبى دەوئ. خۆتەریش له یەکەم چاوخشاندى بە رۆژنامەو نووى دەبىنئ و سەرلجى رادەگىشتى تایتلى سەرەكى «مانشیت».

مانشیتەکانى «برایەتى» وەک سەرنج راکێشانى خۆتەر تارادەبەک سەرکەوتوون، بەلام وەک چەکردنەوى هەوالەکە له قاوخی هونەرى رۆژنامەنۆسى دا بەو جۆرە نەبوو کە پتەوستە... بەتایبەتیش له دارشتن دا کە نهمهش وەک وتمان پتەوئەندى بە دارشتى خردى هەوالەکەشەو هەیه، تەنانت هەندئ له مانشیتەکانى له سێ دێرى رەتکردووه^(۱۵) (؟!) کە نهمهش بۆ تایتلى سەرەكى رۆژنامەبەکى قەوارە (تابلۆید) ی وەک «برایەتى» زۆرە.

له شىوازی بلاوکردنە وەشدا «برایەتى» دەبىن پەپرەوى رنگا ناسای یەکەى

(۱۵) بە نمونە: پەرلە ژمارە (۱) و (۴).

کردووو و مانشیتەکانی هەمیشە لەژێر تەرویسەدا^(١٦) بوو و بەیەک رەنگیش چاپکراو.

پەڕە و کردنی رێگای ناسایش نەوسا باو بوو، نیشتا وانی یە، گەلیک رۆژنامە بۆ زیاتر سەرنج راکێشانی خۆتەرانی زۆر جار دوو تایتلی دەبێ، هەندێ جا دەگاتە «سێ»، کە لەسەر و ژێری تەرویسەدا بەشیان دەکا، بە پێی گرینگو هەوالەکە، نەمەش لە کاتێکدا دەبێ کە دوو یا سێ هەوالی گرینگ هەبێ، وەک نەوێ لە رۆژنامە عەرەبی یەکانی عێراق دا دەبینین.

سەروتاری رۆژنامەیش کە وتاری سەرەکی یەتی و زیاتر لە لای راستی لاپەرە یە کەمدا بە دوو ستوون یان زیاتر بڵاوە کێشە وەو سیاسەتی رۆژنامە کە ی تێد رەنگ دەداتە وە و هەمیشە یە بێ ناو دەبێ و زیاتر بۆ مەبەستی کارکردنە سە رای گشتی یە بە ناگادار کردنە وە ی لە کەم و کوپی و گرتە کان، یا هوشیار کردنە و یا بۆ پالێشتی مەسەلە یە ک یا رایە ک دەبێ.

بە هۆی هێرشە نیعلامیە کە ی نیتوان هەردوو رۆژنامە ی «الساخ» و «طریز الشعب» کە لە پێشە وە شدا باسما ن کرد، سە یر دە کە ی ن سەروتارەکانی «برایەتی زۆریە ی زۆریان بۆ ئەو مەبەستە تەرخان کراو»^(١٧).

هەر بەو هۆیە وە زۆریە سەروتارەکان سیاسی رووتن و رەنگدانە وە ی وە ختم خۆیان.

شایانی باسە لە و (٢٧) ژمارە یە «برایەتی» رۆژانە دا تەنیا (١٦) ژمارە سەروتاریان تێدا یە!

(١٦) تەرویسە: پەڕە روو یەڕ دەگەڕێت کە لە سەرە وە ی لاپەرە ی یە کەم ی رۆژنامە دا یە و ناو نیشانی رۆژنامە و نەو لوی ژانبار یە کانی دیکە ی دەربارە ی رۆژنامە کە تیا دەخێتە روو وە ک ژمارە و (رۆژ) و (ناوی خاوەن نیشانیاز) و (سەرنووسە) و ناو.

(١٧) پەڕانە بیلژگرافیا ی بابە تەکان.

(۳) رېښتانه ژباړن رڼا مخو وېش

رېښتانه له گړنګۍ دا بڼه رڼا مخه په تاييښته نېکمر رڼا مخه بڼه له دواړو هوالو نه دې، «له نووخته يه شمه ده ست پڼ دېکا که هوالی تښدا تېواو ده بڼه»^(۱۸)، چونکه نېکمر هوال ولامی شېش پړسپاره بېناو بانگېکه (کڼ و چي و کمي و له کوي و بڼ) بداته وه نو رېښتانه ولامه بڼه پړسپارنکي سهره کي نه وېش (بڼ؟)^(۱۹) واته بڼه واپوه؟

هر چنده «برايه تي» له بلاو کړدنه وه رېښتانه د رڼي نه کړدوه، بهلام زورې زوري رېښتانه کاني له شپې وې چاوپتېکوتن دان، بې واته يه رېښتانه کان ژماره يه کي کم نه بڼ چاره سرکړدنکي رڼا مخه نوو سي يان پتوه ديار ني يه. نه وېش زياتر رېښتانه جيپانين و کراون به کوردي.

ديسان به بهراورد له گڼ نه و رېښتانه رڼا مخه کوردي يه کاني نه وېس بلاويان کړدوه توه، نېکمر نه وې لڼ دهرکېن که «برايه تي» رڼا مخه بووه نه و رڼا مخه هفتانه بوون وهک لايه ني هونه ري پتېشکوتو نه بوون، بهلام وهک ناوهر وک سهره کوتو بوون.

ده بويه «برايه تي» به پتي نه و شتې له رڼا مخه گړي کوردي نه وېس دا هه بيوو زياتر دهرې چاوديري به سر دهرگا و کومپانیا کاني دهره و مولکداره کان بېني به تاييښته له کور دستاندا له مېشدا به رېښتانه رڼا مخه نوو سي رڼا مخه يه کي وهک «برايه تي» ده ستوانې بيان خاته به رچاوي جه ماوهر، چونکه رېښتانه به وې نه وې زياتر پتې به به لڼگه ده بېستې و وېنه له گڼدا ده بڼ زياترېش جتي هرو ده بڼ.

بېغونه «برايه تي» له (۲۷) ژماره يه دا رېښتانه کي له سر مه سله رڼا مخه مندانې کور بلاونه کړدوه توه که نېستاشي له گڼدا بڼ سهرچاوه يه کي غولارنک يا بلاو کراوه يه کي تاييښته به خويان ني يه! يا دهر ياره گشت و گوزار له کور دستان دا و گيرورگفته کاني و يا باري بڼوي و رڼا مخه بېري و کوم لايه تي نافرته کور له دېهاتمکاندا و بهراوردې له گڼ نافرته شار... يا مه سله

(۱۸) دکتور ابراهيم اېام/ دراست في الفن الصحفي - قاهره/ ل ۹۹.

(۱۹) له باره يوه هروته: پاکرلا محمد کريم/ رڼا مخه گړي کوردي و

رڼا مخه نوو سي کور/ چاپخانه شعيه نيراهيم عمز/ ۱۹۸۶.

خوێندنی کوردی، یاخود گیردگرفتی رۆشنبیری کوردی و لەسەر وی هه‌موو شه‌وه
مه‌سه‌له‌ی گه‌مارۆدانى رۆشنبیری (٢٠٠) ... تاد.

به‌ برۆای من نهم كه‌لێتانه له «برایه‌تى» رۆژانه‌دا زیاتر به‌هۆی نه‌ه‌وونی كادییری
رۆژنامه‌نووسی یه‌وه بوو، نینجا هۆی تر... چونكه نه‌وه‌ی هه‌بوه وه‌ك وتمان له
رێگای نه‌ده‌به‌وه هاتۆته ناو دنیای رۆژنامه‌گه‌ری و په‌یامنیسر و نوێنه‌ره
رۆژنامه‌نووسی په‌كانیشی وا دهرده‌كه‌وێ به‌پیتی پلانیکی تایبه‌تى ده‌ستیان
نه‌داوه‌ته كار، به‌لكو هه‌ر په‌كێكیان به‌كه‌یفی خۆی كاری كردوه، كه‌ لێره‌شدا
راده‌ی كامه‌راییی و هوشیاری رۆژنامه‌نووسه‌كه‌ ده‌وری خۆی هه‌یه له‌ ده‌رك كردنی
به‌و باهه‌ته گرینگانه‌ی رۆژنامه‌كه‌ی پتویسته‌تى.

وه‌ك چۆنه‌تى به‌لاوگرده‌ویش، سه‌باره‌ت به‌وه‌ی «برایه‌تى» (٨) لاپه‌ره‌ی قه‌واره
تا به‌لۆید (قه‌واره نیو ٢/١) به‌وه نه‌یتوانیوه رېپورتاژى تیروته‌سه‌ل به‌لاوبكاته‌وه كه
هه‌ندى جار باهه‌تى (رېپورتاژ) هه‌یه هه‌لده‌گرێ دوو لاپه‌ره بگرێ.

زۆریه‌ی رېپورتاژه‌كان كورتین وه‌ك زمانى داڕشتنیش زیاتر له‌ بییری راگوزاری
نزیك ده‌به‌وه تا داڕشتنى رېپورتاژى رۆژنامه‌نووسی.

(٤) لێكۆڵینه‌وى سیاسى

ئه‌و لێكۆڵینه‌وانه‌ی «برایه‌تى» له‌و چه‌ند ژماره‌یه‌دا به‌لاوى كێدونه‌ته‌وه له‌دوو
ته‌وه‌ره‌دان: ته‌وه‌ره‌ی په‌كه‌م ئه‌و لێكۆڵینه‌وانه‌ن كه‌ ده‌چنه‌وه ناو هه‌مان ئه‌و باهه‌تانه‌ی
بۆ مشت و مری نیوان رۆژنامه‌ی (التأخى) و (طریق الشعب) ته‌رخان كرايیون.

به‌داخه‌وه ده‌به‌وايه «برایه‌تى» وه‌ك په‌كه‌مین تا قیكرده‌وه، لێكۆڵینه‌وه‌ی سیاسى
واپشی تێدا به‌وايه دیارده جیهانییه‌كان شى بگاته‌وه و قسه‌یان له‌سه‌ر بگات.

(٢٠٠) گه‌مارۆدانى رۆشنبیری: گلتورێك كه‌ سه‌باره‌ت به‌ زۆر هۆ ده‌ست به‌سه‌ر لاپه‌نى
رۆشنبیری دا ده‌گرێ، مه‌رجیش ئی به‌ رۆشنبیری و كه‌لتوری ده‌ولمه‌ندتر بێ له‌ كه‌لتوری
ئه‌وه‌كه‌ی تر، به‌لام به‌ هۆی چهند نه‌گه‌رێك نهمه‌ی بۆ مه‌سه‌ر ده‌ین وه‌كو نهمه‌ی هۆیه‌كانى
راگه‌یاندن به‌ تایبه‌تى ئه‌زگه‌و ته‌له‌فزیۆن له‌به‌ر ده‌ستى خۆی دا ده‌ین به‌م شه‌وه‌یه‌ هۆزێكى
تایبه‌تى له‌ كه‌لتور و فه‌ره‌نگ ده‌سه‌په‌نن كه‌ له‌گه‌ڵ خواست به‌ره‌مه‌نده‌ی په‌كانى خۆیدا
به‌ته‌وه رێ له‌ گه‌شه‌كردنى رۆشنبیری و كه‌لتورده‌كه‌ی تر بگرێ.

تمووری دووهمیش: نوو لیکۆلینه واندن که له زمانی تر (به تاییه تی عمره بی) کراون به کوردی.

هیشتا نهم تهوهریه تاراده یهک وهک ههلبژاردنی بابه تهکان له تهوهری یه کهم باشترن.

بیتگومان نووسینی (لیکۆلینه و دی سیاسی) بۆ رۆژنامه یهکی رۆژانه به زمانیک که یه کهمین تاقیکردنه و دی بێ له ده رجوونی به رۆژانه شتیکی ناسان نی یه... بۆیه من بهش حال وهرگیرانی لهم بواره دا به کاریکی په سه ند ده زانم، به مه رجیتیک لیکۆلینه وهکان له روانیتیک بابه تیانه و به دوا داچوونیک زهره گانه دا بن.

هه ندێ پێیان وایه له گه ل بارودۆخی کورددا بیه وه، به لام من وای نابینم، چونکه ناشاکردنی خوێنه ری کورد به تاقیکردنه و دی گه لان به رچاوی رووناکتر ده کاته وه به ر پێ ی خۆی باشتر ده بین و ههنگاوی خیراتر هه لده نی.

«برایه تی» چه ند لیکۆلینه وه یه کی دیکه شی بلاو کړدوه وه نوو ده و دی ده کړی پێی بگوتری «رۆشنییری پارتایه تی»، که ده چیه وه خانه ی لیکۆلینه وه ی سیاسی، له مه شدا «برایه تی» به رای من وهک زمان حالی حزبتیک کاریکی پیتیستی نه نجام داوه.

له شتوازی بلاو کړدنه و هشد، لیکۆلینه وه سیاسی یه کانی له ناستی پیتیست دانین، به تاییه تیش له رووی بلاو کړدنه و دی وینه و نه خشه و نامار و به لگه نامه ی تر که بیتگومان لیکۆلینه وه به پیتزتر ده کن.

• (5) نه دهب و هونه ر و رۆشنییری گشتی

له چاو نه و دی ژماره گانی «برایه تی» رۆژانه که له (27) ژماره ی روت نه کړدوه، نه دهب و هونه ر لیکۆلینه وه ی هونه ری و نه دهبی به شتیکی چاکی لاپه ره کانی گرتوه، نه مه ش دیاره دیه کی تازه نی یه له رۆژنامه گه ری کوردی دا، زۆریه ی هه ر زۆری رۆژنامه و گۆزاره کاتمان، بابه ته کانی تری هه ر هه مسوی به لایه ک به وه، نه دهبیش به لایه ک.

«برایه تی» وهک رۆژنامه یه کی سیاسی رۆژانه، به به راورد له گه ل بابه تی دیکه دا، بابه تی نه دهبی و هونه ری زیاتر بلاو کړدۆته وه، نه وه نه گه ر نه و بابه تانه شی لێ ده رکه یین که ده چنه و ناو رۆشنییری گشتی.

لهو (٢٧) ژماره‌ده‌دا (٧) لیتکۆلینه‌وه‌ی نه‌ده‌بی و (١٦) شیع‌ر و (٦) چیرۆک و (١٤) لیتکۆلینه‌وه‌ی هونه‌ری و بابه‌تی دیکه‌ی ده‌رباره‌ی هونه‌ری تینه‌دا‌یه (٢١). بێ‌جگه له‌و پارچه په‌خشانه‌یش که له شتیه‌ی بیرری راگوزاری دا بلاوکراونه‌ته‌وه به‌ه‌روای من زۆریه‌یان ده‌چنه‌ خانه‌ی نه‌ده‌ب له‌وه‌ی له‌ خانه‌ی وتار یاخود کۆرته وتاری رۆژنامه‌نووسی دا بن.

به‌لام «برایه‌تی» بایه‌خی به‌ نه‌ده‌بی مندا لان نه‌داوه، ده‌بوایه به‌لای که‌مه‌وه هه‌فته‌ی لاپه‌ره‌یه‌کی بۆ ته‌رخان کردیان، که‌چی له‌ته‌واوی ژماره‌کانی ته‌نیا یه‌ک چیرۆکی مندا لان‌ی بلاوکردۆه‌ته‌وه (٢٢).

گرفتگی تری رۆژنامه‌گه‌ریان به‌تایبه‌تیش له‌م بواره‌دا که بۆ نه‌ده‌ب و هونه‌ری ته‌رخان ده‌کهن، به‌ودا‌دا‌چوون و شی کردنه‌وه‌ی هه‌واله نوێ یه‌کانی پێوه‌ند به‌ نه‌ده‌ب و هونه‌ره که هه‌چ بایه‌خی پێ نادرێ.

لاپه‌ره‌کانی رۆشنییری بام له‌ رۆژنامه‌یه‌کی سیاسیدا بن پێوسته‌ خوته‌رانی له تازەترین هه‌والی نه‌ده‌بی و هونه‌ری با خه‌به‌ر بکا، نه‌ک هه‌ر نه‌وه‌یش، دیاره تازەکانیش شی بکاته‌وه و بیانه‌خاته به‌ر تیشکی لیتکۆلینه‌وه‌و لی دوان، واته چاره‌سه‌رکردنی رۆژنامه‌نووسیانه‌ی هه‌واله نه‌ده‌بی و هونه‌ری و رۆشنییری یه‌کان به‌گشتی.

چونکه بلاوکردنه‌وه‌ی روت و هه‌روایی کاری نه‌ده‌بی وه‌کو شیع‌ر و چیرۆک له رۆژنامه‌دا و بایه‌خ نه‌دان به‌ به‌ودا‌دا‌چوونی رۆژانه‌ی هه‌واله رۆشنییری یه‌کان و شیکردنه‌وه‌ له‌سه‌ر نووسینیان بۆ لاپه‌ره‌ی رۆشنییری کاری پێکگه‌یشتن چاتر ده‌گه‌ییسته نه‌تجاف.

نهمه‌ش له‌ کاتیکدا به‌وه که زۆریه‌ی کادیر و رۆژنامه‌نووسه‌کانی «برایه‌تی» نووسه‌ر و نه‌دیپ بوون و ناگادار بوون له‌وه‌ی رۆژنامه و گۆڤاره عه‌ره‌بی یه‌کان لاپه‌ره رۆشنییری یه‌کانیان چۆن ده‌خه‌نه روو، هه‌ر به‌نمونه رۆژنامه‌ی (الجمهوریه) و گۆڤاری (الاقلام) ی به‌غدا‌یی و چه‌ندانی دی که له ولاته عه‌ره‌بییه‌کان ده‌رده‌چوون و ده‌گه‌یشتنه بازاره‌کانی عێراق.

(٢١) به‌روانه به‌یلۆگرافیا‌ی بابه‌نه‌کان.

(٢٢) به‌روانه به‌یلۆگرافیا‌ی بابه‌نه‌کان/ به‌شی چیرۆک/.

(۶) گۆشه و ستوونه بىرداوه مىكان

گۆشه و ستوون چەشنىكە لە وتارى رۆژنامە نووسى سەرەتاي سەرھەلدانى رۆژنامە، لە قاوختىكى تردا دەبى و رەگەزى بەردەوامى تىدا دەبى.

دىسان وتارى رۆژنامە نووسى كەم وا رىك دەكەوئ ناوى نووسەرەكەى بەسەرەوه نەبى، چەندى گۆشه و ستوونى بەردەوامە بەتايەتیش لە رۆژنامەى رۆژانە ھەميشە يان ناوى ھەر بەدە، ھەو نى يە، يان ئەگەر ناوى بەسەرەوھىش بى ناوئىكى خوازەز ياخود كوت كراوى بىو. دەبى (۲۴).

گۆشه و ستوونى بەردەوامىش سىمايەكى تايەتى بە رۆژنامە دەدەن و پردى بەيەك بەستەوھى ھەردوو بەرى رۆژنامە و خوئەر دەبى.

شارەزايان گۆشە و ستوونى بەردەوام بە سەخترين ھونەرى نووسىنى وتارى رۆژنامە نووسى دادەنن.

نەم جۆرە وتارانەيش ھەميشە لەژىر يەك ناوئىشاندا دەبى، بەلام دەكرئ ناوئىشانى لاوھىشيان ھەبى، بەپىتى ئەو بابەتەى رۆژنامە نووس قسەى لەسەر دىكاو لى دەدوئ. ئەو رۆژنامە نووسەى يا نووسەرەى (۲۴) نووسىنى نەم جۆرە گۆشانەى پى دەسپىرئ، پىش ھەم و شتىك دەبى بە پىتى ئەو گۆشەيەى دەينووسى (نەدەبى يا ھونەرى يا ئابوورى يا سىاسى يا گشتى... تاد) شارەزايەكى تەواوى ھەبى، تەننەت نەگەرلە لاىەنىك لەم لاىەنەنەش بنووسى، پىوئستە شارەزاي لاىەنەكانى ترىش بى، چونكە بەبى شارەزايەكى وا ستوونى بەردەوام لە ناستى كۆشەكە دىنئتە خوارەو.

بابەت زۆرە، ژيان ھەمووى بابەتە بەتايەتیش بۆ نووسەرى ستوونىكى رۆژانە، نووسەر بە پىتى ناستى رۆشنىرى خۆى دەتوانن كەم بايەخ و بايەخدار لىك جيا بىكاتەو.

(۲۴) زۆر جار ئىش ناوى تەواى نووسەرەكەى بەسەرەوھىش بە تايەتیش كە نووسەرەكە بە ئارباڭك بى، رەگەر گۆشەكەى رۆژنامە نووسى مىسرى محمد حىسئ ھەيكل (بىراھە) لە رۆژنامەى (الآھرام)ى قاھىرەى دا يان گۆشەكەى رۆژنامە نووسى عەربى بە ئارباڭك لە الشرق الأوسط و اخبار اليومەى مىسرى دا.

(۲۴) ھەندئ جار مەرج نى يە ئەوئى نووسىنى گۆشەيەك يا ستوونىكى لە رۆژنامە بەكدا بى دەسپىرئ نووسەرى رۆژنامەكە خۆى بى. دەرگىجىن نووسەرىك بى لە دەرەوئى رۆژنامەكەدا.

له شینوازی نووسینیشدا نووسری (گوشه) یا (ستوونی بهردووام)، همیشه نهو شیوه نووسینه هلدیه برتری که له گهل ناوهرۆکی بابه ته که دا تیک دداتهوه.

بینگومان دارشتی نهو شیوه یهش بهنده بهرا دهی رۆشنبیری و قهله مرهوانی نووسره که وه. زۆر نووسری نهو جۆره هونه ره واته (ستوونی رۆژنامه نووسی) بههتیری دارشتن و سه رکه وتوویی یان له ههلبژاردنی بابه ته کانیان بابه خیتی که نهو وتیان بهگوشه و ستوونه کانیان داوه که گه یاندوویانه ته ناستی و تاریکی چری رۆژنامه نووسی، یا هه ندی جار پارچه یه کی نه ده بی، بهلام رۆژیان بههزی پهله یی نووسین و سنوورداری رۆشنبیریان و دهست کورتیان له ههلبژاردنی بابه ته کانیان، نهک هه ر گوشه کانیان کوشتوه به لکو هه ندیکیان رۆژنامه کهشیان به په ند بهردووه نووسینه کانیان ته نها سه فسه ته ی بێ ناوهرۆک بهوه و هه چتر (۲۵).

«برایه تی» وهک رۆژنامه یه کی رۆژانه به زمانی کوردی و یه که مین تاقیکردنه وه له م بهاره دا له جاو قه واره ی خۆی ده توانین بڵێن بهو به (گوشه خانه) (۲۶)!! ته نانه ت نهو گوشهانه یهش که زیاتر وهختی به خه فته انه ده رده چوو به لای ده کدرنه وه، گواسترا به ونه وه بۆی که به به وای مین رۆژنامه یه کی وهک «برایه تی» بهرگه ی نهو هه مو گوشه انه ناگرێ و هه ناسه سواری و بێن تهنگی به لاپه ره گانه وه دیاره، چونکه دیاره نهو گوشه و ستوونه هه میسه له سه ر حسابی و تار و ریسورتازی رۆژنامه نووسی دیکه دا ده بن (۲۷).

به م جۆره گوشه و ستوونه به رده واهه کانی «برایه تی» له وه ده رچوو به وین گوشه و ستوون بێ، به لکو به وین به دیارده یه ک بۆی، به لام له به ر نهو هۆیانه ی له سه ره و، با سمان کردن دیارده یه کی پاشقه به و سلبی.

نه گه رچی هه ندیکیان به یه سته یهش به و بێ، وه کو گوشه ی (رۆژباش) له لاپه ر یه کدا و گوشه ی (جیهانیکی سه یه ر) له لاپه ره شه ش، که ده به وایه له لاپه ره (۸) به وایه و خه لکی کورده ستان داوا ده که ن له لاپه ره (۴) و یه ک دوانتیکی تر. له رووی ناوهرۆکی شه وه، زۆریه ی نهو گوشه انه له ههلبژاردنی بابه ته که اند سه رکه و ته نیکیان به شه دیارنی یه، ته نها به رتین له ریزکردنی وشه و ده سته وازه

(۲۵) راستی نهو محمه له یه گه رانه وه یه کی تابه تی ده وێ له لیکۆلنه وه یه کی سه ره هۆزا که زیاتر تیشک به خاته سه ر نهو هونه ره له رۆژنامه گهری کوردی دا.

(۲۶) برایه تی به قه واره ی تابلۆد و ته نها به (۸) لاپه ره (۱۴) گوشه و ستوونی ته دایه !!! (۲۷) هتیری راگه باندنی نینوان رۆژنامه ی (التاخی) (طریق الشعب) کاری کرد به وه سه ر ناوهرۆکی نهو گوشه انه یهش. ته نانه ت هه ندیکیان هه ر به نه ده به سته ته رخان به وین (۲۱).

هیچیتەر، هه‌ندێ له‌و گۆشانه‌ شتوازی ده‌رپرینی ده‌سته‌واژه‌کان ناوه‌روکی یێ داوێ
وه‌کو (په‌نجهره‌ی خۆر) و (بزماریک) و (رایه‌ک) و...تاد.

وه‌کی دی گۆشه‌ی تری هه‌یه، چونکه هه‌ر جاره‌ی نووسه‌ریک نووسیه‌ویه‌تی
به‌رچاو‌ترین و هه‌تیکیان پتوه‌ دیاره، لێزه‌دا دینه‌وه سه‌ر نه‌وه‌ی بلیتێ له‌ نووسینه‌
گۆشه‌ یا ستوونیکێ به‌رده‌وام له‌ رۆژنامه‌یه‌کی رۆژانه‌دا کاریکێ ناسان نییه‌ و به‌
هه‌موو نووسه‌ریک به‌پتوه‌ ناچێ، چونکه به‌رده‌وامی نووسین له‌پاڵ رۆژنهییری و
ئاگاداریه‌کی چاکی نووسه‌ر، به‌دواداچوونیکێ به‌رده‌وامی نووسه‌ره‌که‌یشی ده‌وێ،
هه‌میش وه‌ک ده‌بینێ له‌زۆریه‌ی نووسه‌ری گۆشه‌گانی (برایه‌تی) دا به‌دی ناگرێ،
هه‌تایه‌تیش نه‌گه‌ر بزانی زۆریه‌یان کاریان له‌ رۆژنامه‌ی تریشدا ده‌کرد و نه‌و به‌اره
به‌باره‌یان نه‌بوو شتیک به‌خه‌نه‌ روو له‌ ناستی هه‌ل و سه‌رحی نه‌وسادا بێ. یان
هه‌کێک له‌ گۆشه‌کان بووبێ به‌ نیشانه‌یه‌کی دیار بۆ وه‌کو له‌ رۆژنامه‌گه‌ریی نه‌و
دور به‌رانه‌دا هه‌یه، به‌تایه‌تیش رۆژنامه‌گه‌ریی عه‌ره‌بی.

(٧) کولتوو و میژوو

دابه‌شکردنی لاپه‌ره‌کانی «برایه‌تی» و دیارنی یه‌ به‌پێی پرۆگرامیکێ تایبه‌تی
و بێ، چونکه نه‌گه‌ر وابه‌ویه، ده‌به‌ویه به‌لانی که‌مه‌وه نه‌گه‌ر خه‌فته‌ی جاریکیش
وایه‌ لاپه‌ره‌یه‌کی تایبه‌تی بۆ که‌له‌پوو و میژوو کورد ته‌رخان کرد به‌وایه، چونکه
که‌ له‌وه‌ی میژووی کورد له‌ رووی به‌لا و به‌وه‌ی له‌ رۆژنامه‌گه‌ریی کوردی دا
به‌باره‌ت به‌ زۆر نه‌گه‌زان هه‌ژاره و له‌ ناستی پتووستدا نه‌بووه، خسته‌نه‌رووی
به‌نه‌گانی نه‌و میژوو و لیکۆلینه‌وه‌و لیدوانیشی له‌ «برایه‌تی» دا به‌اری زیاتر و
ل و سه‌رحی بۆ ره‌خاوتر بوو به‌و هۆیه‌ی زمان حالی حزینیک بوو که‌ نوینه‌ری
یش بوو له‌ کوردستانی عێراق دا، ئینجا میژووێ گۆن و نوێ.

پێسان کوردستان لانه‌که‌ی یه‌که‌مین شارستانییه‌تی ناده‌میزاد بووه‌ ته‌نانه‌ت له‌
خه‌گانی پێش میژوویدا ده‌وریکی گرینگێ هه‌بووه‌ له‌ بنیاتانی شارستانییه‌تی
قایه‌تی دا، شینه‌واری هه‌موو چاخه‌کانیشی تیدا هاره‌ که‌ به‌داخه‌وه «برایه‌تی»
زیاتر تاژیکێ رۆژنامه‌نووسیش دا باسی نه‌کردوون.

تەواوی ئەو بابەتە مێژووییانی ئەو ماوەیەدا «برایەتی» رۆژانە بلای کردبێتەو
تەنیا دوو وتارە (٢٨) کە یەکیکیان تەنیا وتاریکی رۆژنامەنۆسی سەر پێ ییەو
بەس (٢٩).

(٨) رۆژنامەنۆسی کوردی لە «برایەتی» دا (ئەو گرافیکە ئێستاش هەر ماوە)

زمانی رۆژنامەنۆسی کوردی، لە دواداوکانی سالاخی پەنجاو گۆرانکاریەکی
هەست پێکراوی بەخۆیەو دیوە، ئێمە لێرەدا ئەگەر پێویستیش بێ ناتوانین بەجیا
باسی زمانی رۆژنامەنۆسی کوردی بکەین لە رێگای ئەو (٢٧) ژمارەیدا
چونکە ناشرایە کە «برایەتی» یەش هەر لەتەرەو ئەو زمانەدا بوو کە رۆژنامەو
گۆزارە کوردیەکانی دیکی ئەو سا لەسەری رۆشتوون و پەرەیان کردووە، وەک
ناشرایە کە گۆزان و پەرەسەندنی زمانی رۆژنامەنۆسی بەندە بەگۆزان
پەرەسەندنی کۆمەڵ خۆیەو لە وەجەیکەو بۆ ئەو دی... ئەمەش بەرۆژتیک
دوان پێک نای... بۆیە لەم روووە ئەم بایە لیکنۆلینەو یەکی تایبەتی دەوی
چونکە رۆژنامە ئەگەر چی زمانی خۆی لە کۆمەڵەو وەرەگرتی و بەپێی پەرەسەندنی
کۆمەڵیش گەشە دەکا، هۆیکە کاریگەرە لە بلاوکردنەو و چەسپاندنیشی لەنێ
کۆمەڵدا.

ئێمە لێرەدا زیاتر باسی رۆژنامەنۆسی لە «برایەتی» دا دەکەین:
لەبەر زۆر هۆ، خۆتەری کورد بەگشتی پاشەگەردانی یەک لە رۆژنامەنۆسی کورد
دا دەبینن، (هەر تیرەو لە گەندالتیکە)، هەر کەسێ بەکەیفی خۆی دەنۆسن.
رۆژنامەکانیش بێ ئەو پرۆگرامیکیان لەمەدا لەبەر چاو گرتیی، یا بەلانی
کەمەو لە نێو رۆژنامەکە خۆی دا هەولی یەکیخستنی رۆژنامەیان دا، بۆلای
کردۆتەو، کە «برایەتی» یەشانی لێ هەڵناوێردی.

«برایەتی» جگە لەو یەکی بایەخی بەم لایەنە ئەداو، لە زۆر ژمارە و وتاریشە
گرینگی بە دانانی سەر و بۆزیش ئەداو، لە کاتیکیدا بڕوا ناکەم چاپخانە ئەو:

(٢٨) هەوانە ژمارە (٣) ل ٩٩.

(٢٩) هەوانە ژمارە (٢٦) ل ٨.

نەبووبێت ئەم کارە یی ئەنجام بدرێ... جا چونکە ئێستە بە پێستی عەرەبیش دەنوسین^(۳۰) بۆ ئەوانانی سەر و بۆر جگە لەوێ زمانە کەمان لە دەریزنی راستی خۆی نزیک دەکاتەوە، بەهاتیکی جوانیشی پێ دەبەخشێ و نادگارتکی تایبەتی شی دەدات.

ئێتر «برایەتی»یش وەک رۆژنامە و گۆزارەکانی تری ئەوسا، هەمان پاشەگەردانی ئێدایە و هەر نووسەرە ی بە رێنوسی پەسەندکرای خۆی نووسیویەتی^(۳۱).
لە خالە نەدیشدا بەرپەرەری لاپەرەکان بەتەنیا خۆتەندەنەوێهەکی وتارو باوەتەکان «یانئەوانی» چارەسەری بکەن، سەر دەرەکان چارەسەریان نەکراوە و رستە و مستە و لۆی زۆر لە وتارو هەوالەکان تێکەڵ بون، بەرادیەکی زۆریان لەمانا و بەبەست دوور گەوتونەتەو.

ناچارین لێرەدا دووبارە ی بکەینەو، دەرکردنی رۆژنامە یەکی رۆژانە بە کوردی، «تایبەتیش» کە یەکەم تاقیکردنەوێ یی پێش هەموو شتێک پێوستی بە کادیری رۆژنامە نووسی یە، چونکە تاقی کردنەوێ دەرکردنی رۆژنامە ی حەفتانە و مانگانە و هی تر هەرگیز بەس نی یە بۆ ئەوێ کە ئێستە دەتوانین بەهەمان گۆر و جۆش رۆژنامە یەکی رۆژانە ییش بڵاو بکەینەو.

(۹) لایەمەس و هەرز و لاوان

لەسەریش سەیرترە... رۆژنامە یەکی رۆژانە ی کوردی رۆژی ئەگەر چەند خوونیشکی یی بۆ وەرزێ تەرخان نەکا... لە کاتی کەدا زمان حالی حزیتک یی و ۆیەکی سەرەکی راگەیانندی.

وەرزێ لە رۆژنامە گەری هەموو دنیا دا بێجگە لەوێ رۆژنامە و گۆزار و وریاتی تایبەتی خۆی هەیه، لە رۆژنامە سیاسیەکانیشدا بایەخی بەرچاوی خۆی

(۳۰) لە رێکەوتننامە ی ۱۶ ی ئاراری ۱۹۷۰ دا هاتووە کە زمانێ کوردی زمانێ رەسێ

بێت لە کوردستان، بەلام (بە نووسینی ئێستای!!) واتە بە پێشی عەرەبی!

(۳۱) هەر چەندە لە دوادەکانی سالی ۱۹۸۸ دا، دێستە کورد لە کۆری زانیاری عێراق

سیناریۆکی بۆ ئەم مەبەستە رێکخست و نامتێکە یەکیشی لەم بارە یەو بڵاو کردووە کە

شەجاری پەکیشتنی رێنوسی ئێدا خەڵبۆ، روو... بەلام هیچ کام لە رۆژنامە و گۆزارو

پکراوەکانی دیکەمان لەسەری نەروێشت و گۆن یان یی نەدا!!

پێ دەدرێ.

دیسان دەبوابه بڕونی چەندین رێکخراوی پیشەیی لە کوردستان دا وەکو قوتابیان و لاوان و نافره‌تان و... تاد^(٣٢) ببوابه به هۆی ئەوێ رۆژی نیو لاپەرە بۆ وەرزش دا بنێ.

لە تەواوی ئەو (٢٧) ژمارەیدا، لە وتاریک بترازی که بەناوی (کوردستان و وەرزش)^(٣٣) که ئەویش زیاتر لە لیتکۆلێنەوه دەچێ، هەواتیک یاخووه رییۆتاتیکی وەرزشی ناوخر یا زەرەوه بلالو نەکراوەتەوه!!

بەم جووێ جارێکی تر دێنەوه سەر ئەوێ بلێن که دەرچوونی «برایەتی» باوەک دەستێشکەریکی بەجێش بووین، بەلام بەدەرنگەوه بووه، لەو کاتەدا بوو ک زەمەنی لە بار تیکچوو بوو.

بۆه هەروایی و بێ پلاتی لە دەرکردن دا بەراشکاوێ پێوه دیاره.

(١٠) چارەدان و راگەیانندی بازەرگانی و خزمەتگوزاری نو له «برایەتی» رۆژانەدا

راسته رۆژنامە که چار بۆ شەمەکیکی بازەرگانی لێ دەدا، یا راگەیاندنیک بە دەولەت یا کۆمپانیایەک بلالو دەکاتەوه، جگە لەوێ خزمەتگوزاری یەکه که پیشکەشی خۆتەری دەکا، بۆ خۆشی شتیکی بێ دەبێ، تەنانەت هەند: رۆژنامە، هەر بەهۆی چارەدان و راگەیانندی بازەرگانی یەوه بەردەوام بڕونی خۆ: مسۆگەر دەکا، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا هەموو شتیک بەخۆی، خۆتیش بە مەعنا ئەوه نەگەر چاو لە هونەری بلالوکردنەوهی ناگاداری و راگەیانندی بازەرگانی بپۆش که «برایەتی» رەمەکی و هەروایی بلالوێ گەردونەتەوهو زۆریەشیان راگەیانند: دەولەتن.

هەر چەندە من لەگەڵ ئەوه دانیم رۆژنامە ناگاداری و راگەیانندی بازەرگانی ه بەدوایی بلالونەکاتەوه... بەلام نەگەر رۆژنامە که وا باوه لەژێر پالە پەستۆ فشار

(٣٢) نیشانی لێکدانێ خەڵکانێ هەن رۆژنامە تەنبا بە مەبەستی لاپەری و وەرزش دەکێ.

(٣٣) بڕوانە ژمارە (٢٢) ل ٨.

کهم داهاتی دا پهنا بۆ راگه یاندن و جارلیدن دها، پیم وانی یه «برایه تی» نه و نه ده ناچار بووین که هر ژماره ی لاپه ریه ک تا لاپه ردو نیوکی بۆ ترخان بکات (۳۶) به تاییه تیش نه گهر ناگاداری ده ولت بن، هیچ هونه رکیشی له بلا و کرده وه دا به کار نه هتیا بن خوتنه ر به لای خۆیدا رابکیشی و ته نیا به مه بهستی دستخستی ده رانه تیک بووه و هیچتر!!

بلا و کرده وه ی نه م جوړه بۆ زانین و ناگاداریانه ش بپ گومان جینی باهه تی دیکه ی پیوستی گرتووه له هه مان کاتیشدا پینی روژنامه که ی ته نگ کردووه. من وای نابینم «برایه تی» نه گهر نه و نیعلانه ی بلا و نه کردبانه وه نه بده توانی دره چن، چونکه به لای که مه وه ده توانا به به شکی بۆجه ی بۆ «التأخی» داده نرا پر کرتیه وه، دیسان شایه ده نه گهر هه ر سوریش بوو له بلا و کرده وه ی ناگاداری، دهوایه له شیوه یه کی هونه ری دا بهوان، که بلا و کرده وه ی (ناگاداری) و جارلیدن (هونه رکه ئیستا له زۆری زۆری به شه کانی راگه یاندن له ده نشاگاندا ده خوتندری.

«برایه تی» که نه و ناگاداری یه ده وله تیانه ی بلا و کرده وه دهوایه بهیر له هندی لایه نی تریش بکاته وه که ده رۆژنه وه ناو نه و خزمه تگوزاری یه روژنامه بشکه شی خوتنه ری ده کا، به نمونه بلا و کرده وه ی به رنامه کانی رادیوی کوردی، غدا، یاخود ته له فزیۆنی که رکوک یا ده رمانخانه نیشکگره کان له شاره کانی وردستان دا، یا هه ر لایه نیکی تر خوتنه ر پیوستی پین یه تی، به تاییه تیش که بۆ خوتنه ری کورد نه مه یه که مین تا قی کردنه وه بوو روژانه روژنامه ی (خه به ری) به مانی خۆی هه بن.

دیسان پشکه شکردنی نه م جوړه خزمه تگوزاریانه که سایه تیک به روژنامه ده داو بچی وایش له رووپه ری روژنامه ناگری و خوتنه ر زیاتر به لای خۆیدا راده کیشی... ینکه روژنامه ناشکرایه هه ر نه وه نی یه کۆمه لیک و تار و باهه تی نه ده بی بلا و کاته وه به سی، روژنامه هه صو توێژو چینه کانی کۆمه ل ده یخوتیه وه... پیوسته به ته کانی به چاره سه رکردنیکی روژنامه نووسیا نه وه بلا و بکاته وه. به داخه وه «برایه تی» نه و لایه نانه شی به گشتی فه رامۆش کردووه!

(۳۶) (برایه تی) له (۲۷) ژماره یی دا (۸۸) ناگاداری بلا و کرده وه. ئینجا وه ر
اوردی فه وارو ژماره ی لاپه ره کانی (برایه تی) وه ناگاداریانه بکه !!

(۱۱) لاپەرهەن ھەممەتە

لاپەرەى ھەممەرنەنگ يا بىلىن دوالاپەرەى رۆژنامەكە كراو بە عادەت بىن بە لاپەرەى ھەممەرنەنگ و بابەتى ھەممەچەشنى تارادەيك كورتى تىدايە، بە جۆرىك لە زۆر رۆژنامەدا بە دەگمەن نەبى ھىچ بابەتەك بەبى وىنە ياخود قەلەمكەش بىلەوناكەرتەو... ھەرچەندە ھەموو رۆژنامەيەكەش پەپرەوى ئەو ناكە دوالاپەرەى بىكا بە لاپەرەى ھەممەرنەنگ بۆ نمونە رۆژنامەكانى كوتە و لوپان سەير دەكەين دوالاپەرەى دەكەن بە لاپەرەى پاشماو لە پال ھەندى ناگادارى و يەك دوو ھەوالى بىن وىنە ياخود وىنەدار... يا رۆژنامەكانى ئىتران وەكو (كەپان) و (اطلاعات) كە دوالاپەرەيان بە ھەوال و ناگادارى و راگەياندى بازىرگاني پر دەكەنەو.

چەندى رۆژنامەكانى عىراقە بە پىچەوانەو دوالاپەرەيان ھەمىشە كەردووە بە لاپەرەى ھەممەرنەنگ و بابەتى ھەممەچەشنى تىدا بىلەو دەكەنەو، لە پال ئەوئى گۆشەيەك يا دوو گۆشەيە پرەدەوامى تىدايە.

زۆرەى رۆژنامە كوردەيەكانى عىراقىش تا ئىستا ھەر ھەمان شىوازيان پەپرەو كەردووە كە رۆژنامە عەرەبەكان لە سەرى دەرۆن.

بۆيە دەبينىن زۆرەى زۆرى خۆتەرانى كاتى خۆتەندەو لە دوالاپەرەو پىدادين!

لام واىە ھەروايش پەسەندترە، دوالاپەرە ھەممەرنەنگ بىن.

لەم روووە دوالاپەرەى «برايتى» لە ھەموو لاپەرەكانى دىكەى رىك ترو بەرچاوترە، تەنانت وەك دەرھىنانى ھونەرىش. ھەلدانەو دىكەى خىراى ئەو (۲۷) ژمارەيە ئەو ھەمان بۆ دەردەخا، زۆرەى زۆرى بابەتەكانى دوالاپەرە بابەتى پر بەپىستى، تەنانت ئەو گۆشە پرەدەوامەنى كەوتونەتە ئەم لاپەرەيەش ھەندىكيان وەك گۆشەى (رۆژمىرى برايتى) لە گۆشەكانى دىكەى «برايتى» لە پىشتەرن، لەرووى ھەممەرنەنگى بابەتەكانىش ھەر بەو جۆرە، لە رىپۆرتاژى لىو ھاووە بگرە تا ھەوال و بىرى راگوزارى و شىعەرى خۆمالى و وەرگىتەردا و ھونەر و تەنانت ھىندى كورتە لىكۆلىنەو ھىش.

ئەمەش شىتەكى ناساى يە نەگەر بزانين ئەم لاپەرەيە پر لە ھەموو لاپەرەكانى

تری رۆژنامه دهخوندرقتهوهو له گرینگی و بایهخیشدا دواى لاپهړه ی پهکهم دیت
 بهتایبهتیش لهرووی دهرهتنانی هونمری یموه، بهراډهپهک گهیشتووه بهوهی رۆژنامه
 ههیه تهرۆسهکهی تیا دووباره دهکاتهوه، نهگهر چی بچووکتریش یی له تهرۆسهی
 لاپهړه ی پهکهم، وهکی دی هی تر ههیه تنها ناوی رۆژنامهکه دووباره دهکاتهوه،
 بهلام نهختیک بچووکتر.

چاپ و دهره‌یتانی هونهری

جۆزی چاپ هه‌میشه کار ده‌کاته سهر دهره‌یتانی هونهری رۆژنامه، جگه له‌وهی کاری به‌سهر ژماره‌ی له چاپدانیشه‌وه هه‌یه^(٣٥)، نه‌ک ههر نه‌وه‌ش به‌لکو پیشکه‌وتنی رۆژنامه هه‌میشه به پیشکه‌وتنی چاپخانه‌وه به‌ند به‌وه. به‌کورتی: نه‌گهر چاپی رۆنوسو فۆتۆگۆفی لێ ده‌رکه‌ین که لێره‌دا هه‌به‌ست نیه^(٣٦) سێ جۆر یا رێگای چاپ هه‌یه:

یه‌کهم: چاپی ده‌ستچین، که نه‌مرۆ به‌ دو‌اکه‌وتووترین رێگای چاپ ده‌ژمێردێ و زۆر به‌ به‌رته‌سکی به‌وه به‌کار ده‌هێنێ.

دووم: چاپ به‌ (لاینۆ) یا (نه‌ته‌ر) تایپ که ئیستاشی له‌گه‌ڵ دا‌بن به‌کار ده‌هێنێ.

سێهه‌م: چاپی نه‌لکترۆنی یا کۆمپیوتەر: که پیشکه‌وتووترین رێگای چاپه^(٣٧).

«پرایدتی»: قه‌واره‌ی (تابلۆید) به‌وه به‌ نه‌ته‌ر تایپ با‌به‌ته‌کانی ریزکرا‌وو به‌ (لێته‌ریس) چاپکرا‌وه... نه‌م جۆره‌ چاپه‌ش با‌وه‌کو نه‌گاته‌ چاپی ئۆفیسیت و چینی نه‌لکترۆنی، به‌لام بێگومان له‌ چینی ده‌ستی پیشکه‌وتووتره‌.

له‌م جۆره‌ چاپه‌دا، دهره‌ته‌ری هونهری، نمو‌ نازادی یه‌ی نا‌بن له‌ رایه‌راندنی نیش و کاره‌کانی ده‌که‌ نه‌وه‌ی له‌ رێگای به‌ ئۆفیسیت چاپکردن دا ده‌یه‌ن^(٣٨) چونکه‌

(٣٥) چاپخانه پیشکه‌وتو‌وه‌کان به‌ نایه‌نی (ئۆفیسیت) توانای، له‌ چاپدانی هه‌زاران دانه‌یان هه‌یه‌.

(٣٦) چونکه‌ ئهم جۆره‌ چاپخانه هه‌میشه له‌ رووی ناچاری به‌وه به‌ له‌ چاپدانی رۆژنامه یا ده‌وریاتی تر به‌کار ده‌ن، به‌ تایبه‌تیش هه‌یه‌ سیاسیی به‌کان که نه‌ده‌یه‌تی خۆیان یان له‌ چاپ ده‌ده‌ن به‌وه‌ی گواسته‌وه‌و به‌کاره‌یتانی ناسانه‌ره‌.

(٣٧) بۆ رێ روونی نیش به‌روانه: نمو‌اد عه‌زیز سووم/په‌رۆژیه‌ک بۆ ده‌رکردنی رۆژنامه‌یه‌کی رۆژانه‌ به‌ کردی/گه‌زله‌ری (رۆشنبه‌ری نوێ)، ژماره‌ (١١٢) به‌لخدا کانونی به‌گه‌می ١٩٨٩.

(٣٨) به‌گه‌رتوه‌ سه‌رچاوه‌ی سه‌رموه‌.

قالیبی پشته‌کان سنووردان و دواى چنیش دسکاری ناکرئ و له پتداچونوهو راستکردنوه (تصحیح)یش دا چاره‌سەرکردنی سهخت دهبن. له‌رووی بلاوکردنوه‌ی وینهو دانانی تایپوگرافیا و هۆنه‌کانی جوانکاری تریش دا دهرهینه‌ر نهو نازادی یه‌ی نئیه که له‌چایی ئۆفستیت دا هه‌یه‌تی^(۳۹)، نه‌وه‌ی بیجگه له‌ماوه‌ی رایه‌پاندن و له‌چاپدانی رۆژنامه‌که، که له‌چایی ئۆفستیت دا زۆر زۆر که‌متره پاک و خاوتنی چاپیش له‌م لاوه بوست.

راستی نه‌و کاته‌ی «برایه‌تی»یشی تپدا دهرچوو چینی نه‌لکترۆنی و کۆمپیوتەر هه‌ر نه‌هاتبوو عیراق و چایی ئۆفستیش به‌و به‌ربلاوی یه‌ نه‌بوو که ئیستا هه‌یه. بۆیه ئیسه له‌مه‌به‌دوا که باسی دهره‌تانی هونه‌ری له «برایه‌تی» دا ده‌که‌ین ده‌بن نه‌م خاله‌مان له‌به‌ر چاو بین.

مه‌به‌ست له (دهره‌تانی هونه‌ری): دهرخستنی نه‌و بابەت و نووسینه‌یه له‌سه‌ر روویه‌ری رۆژنامه‌دا له‌لایه‌ن دهره‌ینه‌ری یا هونه‌رکارانی رۆژنامه‌که ده‌سته‌ی نووسه‌ران پشتر به‌پاری بلاو‌بوونه‌وه‌یان داوه.

دهره‌تانی هونه‌رش به‌ ده‌وری خۆی به‌نده به‌ سیاسه‌تی خودی رۆژنامه‌که، مه‌به‌ستیش له‌ سیاسه‌تی رۆژنامه‌ وه‌لام دانوه‌ی نه‌و په‌رسیاره‌یه که رۆژنامه‌چی بلاو‌ده‌کاته‌وه‌ نه‌وه‌ی بلاویشی ده‌کاته‌وه‌ چۆنی بلاو ده‌کاته‌وه^(۴۰)، له‌جۆری هه‌له‌پاردنی شوێنی باب‌ه‌ته‌کانه‌وه‌ بگه‌ر تا قه‌واره‌ی پشته‌کان و دهرخستی باب‌ه‌تیک که سه‌ر نووسه‌ر یا به‌رپساری رۆژنامه‌ پیتی وایه‌ن دهرخستی پیتوسته.

دیه‌سان زۆر نه‌گه‌ڕیش هه‌ن کار ده‌که‌نه سه‌ر دهره‌تانی رۆژنامه له‌وانه وه‌ک وتمان سیاسه‌تی رۆژنامه و سه‌رووشتی چاپه‌کراوه‌که خۆی و چۆنیه‌تی چاپ و را‌ده‌ی شاره‌زایی دهره‌ینه‌ر و هونه‌رکاره‌کانی ته‌نانه‌ت جۆری نه‌و کاغه‌زه‌ی رۆژنامه به‌کاری ده‌هێنن^(۴۱).

له‌ هه‌قیقه‌تیشدا رۆژنامه‌گه‌ری عه‌ره‌بی له‌ عیراقد، له‌به‌ر گه‌لێک هۆکاری کردووه‌ ته‌ سه‌ر سیاسه‌تی دهره‌تانی له‌ رۆژنامه‌گه‌ری کوردی دا.

(۳۹) جۆری چاپ کار له‌ ماننشت و ناوێشان و تانیله سه‌ره‌کی و لاوه‌کی به‌کاتیش ده‌کا.

(۴۰) به‌رواله: ئۆماس به‌ری/الصحافه‌ اليوم/ل ۲۵۷.

(۴۱) له‌ رووی کاغه‌زه‌یه‌ سه‌ره‌ ده‌که‌ین (برایه‌تی) حۆنکی ته‌خلیبه‌ی به‌ کار هه‌ناوه‌.

نعمش له‌وه‌دا دهره‌که‌مۆی که ئیستا لایه‌ره‌کانی هه‌له‌ده‌یه‌نه‌ هه‌له‌ده‌مۆی.

بێ گومان جۆری کاغه‌ز له‌ هه‌ممو پا‌ره‌یه‌که‌وه‌ کار له‌ دهرخستن و ده‌ره‌نخستی دهره‌تانی هونه‌ری دا ده‌کات.

لەم بارە یەو «برایەتی» یش لە رووی دەرھێنانەو سیاسەتیکێ تایبەت بە خۆی نەبوو، نەگەرچی لە ھەلبژاردنی بابەت و دەرختن و دەرئەختی بابەتیک نەگەر بابەندیش بووبێت زیاتر بە «التاخی» یەو بوو.

«برایەتی» لە بلاوکردنەوی بابەتەکاندا سیستەمی (ستوونی) بەکار ھێناو، کە ئەم سیستەمە یش وێنە و تایتل و بابەتەکان وەک پێویستە دەرناخا، لەگەڵ نەوێشدا دەبێت لە ھەندێ ژمارەدا ھەولێ داوێ لە بەکارھێنانی سیستەمی (ناسۆش) نزیک بێتەو.

لە بەکارھێنانی خەت و قەوارە ی پتەکانیشدا لە تایتل سەرەکی و لاوەکی یەکانیدا، «برایەتی» خەتیشی بەکارھێناو پیتیش، بەتایبەتیش نەوێ لای ئەمە بە (بۆلە) ناسراو کە دەکاتە قەوارە (۲۰) ی رەش و سپی (۴۲) لە تایتلی زۆریە ھەوالەکاندا بەکارھێناو.

دیشان ھەر بەھۆی پەرەوکردنی سیستەمی ستوونی یەو «برایەتی» مانشتی لاوەکی تیدا نی یە، مەبەستیشمان لە مانشتی لاوەکی دەرھێنانی رستەیک یا چەند دەستەواژەیک و دەرختیان لە بابەتیک دیاوی کراوێ کە ھەندێ جار کاکلی بابەتەکی تیدا کوژدەبێتەو.

«برایەتی» کاریکاتیری ھەر تیدانی یە!، وێنە قەلەمکیشی دیکەیشی لە لاپەرەوی دوایی و یەگەم بترازی ئەو بابەخە یی نەدراو.

مانشیت بەخەت نووسراو، بەلام لەچاوە خەتە مانشتی (التاخی) یی نووسراو ناسمان و رێسمان. وەکی دی خەتی ناویشان و تەرویسە وەکو ناویشان و تەرویسە «التاخی» یەو وای پێ دەچن ھەمان خۆشنووسی «التاخی» نووسیبێتی (۴۳).

بە شێوەیەکی گشتی «برایەتی» لەرووی دەرھێنانی ھونەری یەو نەگەرچی لە ناستی رۆژنامە عەرەبی و کوردی یەکانی نەوسادا نەبوو بێ، بەلام وەک یەگەمین

(۴۲) خۆی راستیەکی (پۆنت-POINT)، نەگ (بۆلە)، ئەمەش زارلەوێکە بە گشتی بە پێشورو قەبارە ی پیتی چاپ دەگوترێ نەگ جزوتیکی تایبەتی. بۆ ئەرۆنە پیتی چاپخانە لە گوردی و بچرکی دا پێشورو قەبارە ی جیاھای ھەبە. واتە پۆنتی جیاھای ھەبە.. لەوانە (۱۹۷۱ و ۱۹۸۰) ی رەش و سپی گەوا بزانم ھەر ئەو (۲۰) یشە نێمە یی ی دڵتێن بۆلە. (پروانە/نەزاد عزیز سوومین/پروژویەک بۆ دەرکردنی رۆژنامە یەکی رۆژانە بە کوردی گۆڤاری رۆژنێری نوێ ۱۱/۱۹۸۶ ل ۲۶۵).

(۴۳) لەو کاتەدا ھەرمەمەند محمد زلەد خۆشنووس و دەرھێنەری ھونەری (التاخی) بوو.

تاقی کردنهوه له میژووی رۆژنامه گهریی کوردی دا و هاوکات له گهڵ ههڵ و مهرجێکی زۆر تایبهتی دا که له پێشهوه باسمان کردو جوړی چاپه که ی و رادیو شارمزاری کادیرو کانی⁽⁴⁴⁾ جیتی سهرنج و تیرامانه.

(44) زۆری کادیرو رۆژنامه نووسه گانی برایهتی، وگ ههسو کادیرو گانی دیکه ی رۆژنامه و گۆناره کوردی په کان له رنگای نه دهبهوه به سه ر کاری رۆژنامه نووسی دا که ونه یون... ههرچهنده نممه بۆ گۆنارێکی مانگانه یا رۆژنامه یهکی هه فستانه له واته به تا راده به گ ئاسایی بێ. به لام پتم وایه رۆژنامه ی رۆژانه که م و زۆر کادیرو شارمزاو تایبهتی خۆی دهوێ.. سه ره رای نه وه ش کاده به رگانی برایهتی. نه گهر له رووی ناچاری یهوه بێ هه ر هه یهکی تر. زۆریان له شوونی دیکه ش کاریان ده کردو کادیرو شارمزاری یهکی پیت چنیشمان له چاپخانه دا نه بوو که نه مه ش به دهوړی خۆی گه لێک حار ده رچوونی رۆژنامه که ی دواخستوه به هۆی پتدا چرو نه وه ر کاری هه لمچنی که کرتکاره عه ره به کان له کانی چنێ دا ده یان کرد.. به داخه وه دوای به سه رچوونی نه و هاوه به ش نه م گرفته چاره سه ر نه کراوه!!

پەخش و بلاوکردنەو

هەرچەندی رۆژنامە پێشکەوتوو بێ و بەرێک و پێکی لە چاپ بدرێ نەگەر بلاوکردنەوێ تەواو نەبێ و لە دەختی خۆی دا نەگاتە دەستی خەلک نەر پەيامە ناگەيێتی کە لێی چاوەروان دەکری^(٤٥).

بەشیوەیەکی گشتیی نەک هەر رۆژنامەگەری بەلکو بەهۆی بێ بازاری و لە نەجافی دابەشکردنی کوردستان و بەرزبونەوێ رادەي نەخوتنەواری و جیاواری دیالیکتەکانی زمانەگەمان^(٤٦) چاپکراوی کوردی تریش بلاووبونەوێ پەخش کردنیان سەخت و گەلێک جار نەستەمێش!

بەلام دیسان دابەشکردن و بلاوکردنەوێ رۆژنامەي کوردی بەند بوو بە باروزروفي سیاسی کورد و کارێکی زۆریشی تی کردوو.

«برایەتی» لەچاو زۆر چاپکراوی دیکەي عێراقی لەبەر نەو هۆیانەي سەرەوێ بازاریکی بەرتەسکی هەبوو، بەلام بەهۆی زروفي بابەتی نەوسای عێراق بەگشتی و کورد بەتایبەتی، جگە لەوێ کە زمان حالی حزینکیش بوو بازاری لە زۆر رۆژنامەو چاپکراوی تری نیستا بەریلاوتر بوو، تەنانەت هەندێ جار هەر هەمان رۆژ دەگەيشتە قەزاو ناحیەکانی کوردستانیش، بۆ رۆژی دوایش دەگەيشتە گوندەگان کە نیستا ناسەواردیان نەماو... لە لایەکی دی یەو هەر بە هۆی نەو بارو

(٤٥) پروانە نەژاد عەزیز/ پرۆژەبەگ... (رۆژشەیری نوێ) ژ ٩٨٦/١١٢ ل ٢٥٣.

(٤٦) پروانە دکتۆر عەزالدین مستەفا رمسول/ حول إصحافه الکوردیه/ چاپخانەي دار المجاحظ بەعدا/ ١٩٧٣/ ١٦١.

زرو فەشەو، هەلی ئەوێ هەبوو بگاتە دەروەش.

بەلام هەلێ زەقی لە بلاوکردنەوێ بڕایەتی دا دەکرا ئەو بوو کە لە هەندێ شون بەخوێایی دابەش دەکرا، لە کاتی کدا لە مەلبەندی شارەکانی کوردستان دا بەر نەدەکووت.

نەمن بەخۆم دابەشکردنی روژنامەم (هەر روژنامەین) بە خوێایی پێ هەلێ، چونکە ئەمە دەبێتە هۆی ئەوێ هەمیشە بکەوێتە دەستی خەلکانێ هەر مەبەستیان نەبێ بپه‌خوێننەو، کە هێ تریش هەیه بە پێچهوانەو مەبەستییەتی دەستی بکەوێ و دەستی ناکەوێ.

بەگشتی مەسەلێ پەخش و بلاوکردنەوێ روژنامە و چاپکراوی کوردی تەنیا بە دامەزراندنی دەزگایەکی تایبەت بە بلاوکردنەوێ لە وێنە (داری و تەنێ عێراق) یەو چارەسەر دەکری کە هەموو پێداویستیکی بۆ مەیسەر بکری، وەک چۆن بۆ (داری و تەنێ) مەیسەر کرابوو.

روانینسی دیباهی

بېن گومان هر چنده نیمه که ههز سه ره بابه تیکی لیکۆلینه وه که مان بۆ شیکردنه وهی ناوه رۆک ترخان کردبوو، نه گهر چی به شپوه یه کی ناراسته وخویش بوو بیت باسی سیاست و پهیره وهی کردنی نهو رۆژنامه یه مان کردوه، لیره شدا به راشکاو یه وه نهو دوو بیات ده که بنه وه که «برایه تی» له بنه ره ته وه کرابوو به رۆژانه بۆ نه وهی خزمه تی نامانجی ره وای گه له که مان بکات. پیم وایه هر وایش ده بوو، چونکه ده وری نیشتمانی (التآخی) وه که رۆژنامه یه کی خاوهن بیرو رای سه ره خۆ و په یوه ست به نامانجه ره وایه کانی گهل لای هه مووان ناشکرایه... دیاره که «برایه تی» یش هر له ژماره (۱۰) وه ده یوست له سه ره هه مان رهباز پروا... به لام به داخه وه (وه که له پتیشه وه یش ناماژ هه مان بۆ کرد) بارودۆخی نه وسا نه وه هه له ی بۆ نه ره خساند که نهو ده وره به (ته وای) ی بهین... جگه له ته مه ن کورتیشی که هر به ساوایی (بیتگومان نیخانه به و ده وری) زینه به چال کرا.

به لام «برایه تی» رۆژانه، یه که م هه نگاو بوو... کۆریه یه که بوو به ژانیک دژواره وه له دایک بوو، نه گهر چی نه یان هیش بېن بگرێ، به لام نه شیان توانی له باری بهن. «برایه تی» به هه موو نه زمونه تال و شیرینه کانی یه وه، فبیری نه وهی کردین نه بوون و که می پسپۆری چاپ و کادیری رۆژنامه نووسی و بلاو کردنه وه نه بوونی نارشیفتیکی له بار و گهلن پتداویستی تر، بېن به نیخانه به بۆ له مه و دوا ی نه خشه دانانی رۆژنامه گهرمان و له تاقیکردنه وهی ده رجوونی دا فیسربین

رۆژنامه‌یه‌کی رۆژانه‌ی کوردی نه‌گه‌ر ده‌ریچێ پێتۆسته له‌ کوردستان دا ده‌ریچێ.
 ده‌بوایه «برایه‌تی» له‌ کوردستان ده‌ریچوو بوایه... له‌گه‌ڵ هه‌موو نه‌مانه‌یشدا.
 «برایه‌تی» نیشانه‌یه‌کی دیاره له‌ مێژووی رۆژنامه‌گه‌ری کوردی دا، به‌ودی یه‌که‌مین
 رۆژنامه‌ی رۆژانه‌یه، نه‌و نیشانه‌یه‌ی که‌ جێ ی داخه به‌ دره‌نگه‌وه‌و له‌ زه‌مینه‌یه‌کی
 رۆچوو داکوترا.

١- نه‌م باسه له‌ کۆتیکدا که‌ لایه‌ن یه‌که‌تی نووسه‌رانی
 کوردستان/ لقی هه‌ولێر ڕیکخراوه‌و له‌ شەم‌ل‌ل‌اوه، له‌ هه‌ولی
 نوێتلی میدیادا رۆژی ١٩/٧/١٩٩١ پێشکەش کرا.
 کۆتیکه‌ له‌ لایه‌ن ژماره‌یه‌ک له‌ ئاماده‌بووانه‌وه‌ دان
 وستاندنێ له‌سه‌ر کرا که‌ له‌ لایه‌ن نووسه‌ره‌وه‌ وه‌لامیان
 درایه‌وه...

٢- باسه‌که‌ هه‌ر له‌ سالی (١٩٨٥) هه‌وه‌ دوا سکێچی
 وه‌رگرتوو و بیه‌لێگرافیاپێشی بۆ ڕیکخراوه‌و، نه‌مه‌شم له
 په‌راویزی دوو لێکۆلینه‌وه‌ی تر ده‌ریچی رۆژنامه‌گه‌ری
 کوردی که‌ له‌ گۆڤاری (کاروان) دا به‌لاوم کردوونه‌تموه‌ ئاماژه
 بۆ کردوه. که‌ بێگومان به‌لاوکردنه‌وه‌ی له‌و کاتدا سه‌مکین
 نه‌بوو.

نووسه‌ر

[1] ته‌واوی ژماره‌کانی «برایه‌تی» رۆژانه به‌پیتی باب‌ه‌ته بلاوکراوه‌کان

کلله‌کان

و = ژماره

ل = لاپه‌ره

و = وه‌رگه‌رتانی

نا = ناماده‌کردنی

ن = نووسینی

... = بین ناو

• هه‌واڵه‌کانی ده‌ره‌وه

- نه‌لمانی ناو‌اته‌کانی نیرۆدای هیناوه‌ته دی / و (١) ل
- نه‌حه‌د سیکۆتۆری داوای رزگاری ولاته نه‌فریقاییه‌کان نه‌کات / و (٢) ل
- نه‌ندامێک له نه‌نجوومه‌نی پیرانی نه‌مریکا ده‌چێته سه‌عوودییه / و (٣) ل
- نه‌مریکا هه‌ره‌شه‌ی داگیرکردنی سه‌رچاوه‌کانی نه‌وتی عه‌ره‌یی نه‌کات / و (٤) ل
- نیسرائیل پینچ شوپ‌شگه‌تری فه‌له‌ستین نه‌گه‌رت / و (٤) ل
- نه‌زفێتسیا: (ناو) له‌دوای باره ئالۆزه‌که‌ی نه‌م دوای یه‌وه بوو / و (٥) ل
- نه‌مریکا گه‌ڕه‌نگی به‌ دروستکردنی ساروخێ زه‌مێن بۆ ئاسمان ده‌دات / و (١٠) ل
- نه‌سه‌د نوێنه‌ریکی خۆی ده‌نێرتنه واشنتۆن / و (١٢) ل
- نایا نیکسۆن له‌ حوکمه‌دا ده‌مێنێ؟ / و (١٥) ل
- نابووری به‌ریتانیا له‌ تیکشکاندايه / و (٢٠) ل
- ئالوگۆپی یه‌خسیره‌کان له‌ فێتنام / و (٢٢) ل

- نایا شوېر شگېترانی لاوس و حکومت رېک ده کمون / ۵ (۲۴) ل
- نه وانه ی که شتی به یونانیه که یان فراند ده چنه لیبیا / ۵ (۲۵) ل
- بهرستانیا ناگاداری هیزه سویاییه کان نه کات / ۵ (۱۱) ل
- بهرزیو نه وهی نرخي زفر له له نندن / ۵ (۲۱) ل
- بهرستانیا و مانگر تتی کانه کانی خه لوز / ۵ (۱۳) ل
- بهر یه کاجوونی هیزه کانی سوریا و سه هیونی / ۵ (۳) ل
- بېن نیشی پهره نه ستینیت له نه لمانیای رۆژ ناوا دا / ۵ (۴) ل
- بهیانی وه زوری دهره وهی ته نزانیا نه گاته کویت / ۵ (۴) ل
- بریندار بونی پولیسکی قوبرسی / ۵ (۵) ل
- بهرستانیا له گیتراوی گیروگرفتگی نابوری توندا ده مژ / ۵ (۸) ل
- بهر ی سویس بېن دهنکه / ۵ (۱۲) ل
- بهنده رهنایکا سر له هیندستان نه دات / ۵ (۱۴) ل
- بریجنیف ده چینه کوبا / ۵ (۱۹) ل
- بهرستانیا له گیتراو گیروگرفته نابوری په کایدا نفوم بووه / ۵ (۱۹) ل
- بریجنیف له کوبا که رایه وه / ۵ (۲۴) ل
- باری نابوری بهرستانیا زیاتر نالوز بووه / ۵ (۲۵) ل
- پېشانگای هونه رمه نديکی چیلی له په کین / ۵ (۴) ل
- پېکېتانی حکومتیکی تازه له تورکیا / ۵ (۷) ل
- پرافدا: نموت کار نه کاته سر رژیسی سه رمایه داری / ۵ (۷) ل
- په ره سندی له نگره ی بودجه ی بهرستانیا / ۵ (۱۳) ل
- په یوه ندي نابوری نیوان میسر و ولاته په کگرتوه کان / ۵ (۱۹) ل
- په یانی ناشتی / ۵ (۲۵) ل
- په یوه ندي کویت و مالتا / ۵ (۲۳) ل
- په میمید و ده سکاري کابینه ی وه زیرانی فهرنسا ده کا / ۵ (۲۳) ل
- په کگرتوه ی نوکه ندي سوتس / ۵ (۲) ل
- تاوانباره سه هیونییه کان موهاکه مه نه کرین / ۵ (۱۱) ل
- ته قینه وهی دوو بۆمبا له ناو شاری فنوم په ندا / ۵ (۱۱) ل
- تازه ترین تیشکی بۆ فحس کردنی نوو منالانه ی تازه له دایک ده بن / ۵ (۱۱) ل
- تیکرایي مردن و له دایک بوون / ۵ (۳) ل

- تەنزانيا: دۆلەتانی عەزەب نەوقمان لى ناپېن / ۱۹(۹)ل
- تېتۆ سەر لە نىپال دەدات / ۱۳(۲)ل
- تەقىنەوئى چەند بۆمبائىك لەندەن دەهەرتنى / ۶(۱)ل
- تېتۆ داواى چارەسەرکردنى گېرگرفتى رۆزھەلاتى ناوەراست دەكات / ۱۷(۱)ل
- تەقىنەوئى بۆمبائى شۆرەگىزان لەناو قودس / ۱۸(۱)ل
- تېتۆ دەچىتە بەنگەلادېش / ۲۰(۱)ل
- چەند دەولەتتىكى عەرەب بە شىۋەيەكى نەتئى نەوت دەدەنە نەمەرىكا / ۵(۱)ل
- چۆن پېشوازى پىاوتىك دەكەى لە مەرىخەوہ ھاتېن / ۷(۲)ل
- چەند گۆرانىكى فراوان لە سەرگەردايتى سەھىئونى دۆرەندا / ۸(۱)ل
- چەند بەرھەممىكى تازەى نەدەبى مىلان لە چىندا / ۹(۱)ل
- چىن و نەلبانيا پروتۆكۆلىكى ھاۋكارى نىمزا دەكەن / ۱۰(۱)ل
- چىن كۆمەلتى دىلى نەمىرىكايى بەرەللادەكا / ۲۰(۱)ل
- چەك و جىبەخانە بۆ دۆرەن / ۲۶(۲)ل
- حەكۆمەتى ژاپۆنى ۋەفدىكى ئابورى بۆ بەنگەلادېش نەنترىت / ۳(۲)ل
- حەكۆمەتى جەزاير چەند كۆمپانىيەك خۆمالى نەكات / ۸(۱)ل
- حەكۆمى لە سىدارەدانى دوو فەلەستىنى / ۱۸(۱)ل
- حەكۆمەتتىكى نوئى لە مىسر / ۱۸(۱)ل
- خۆكەشەنەوئى سەرەك ۋەزىرانى بەلژىك / ۱۱(۲)ل
- خۆتەنگارانى كورد لە نەوروپا بىزارن لە درۆ و دەلەسەكانى (ط . ش) / ۸(۱)ل
- خۆپىشانەدان دۆزى گرانى / ۱۸(۱)ل
- خدام: سوربا نامادەبە لەسەر لىك جياگردەنەوئى ھىزەكان رىك بەكەوئى / ۲۶(۱)ل
- دۆستايەتى مىسر و رۆمانيا / ۲(۲)ل
- دابەشكردنى بەنزىن بە پلىت لە نەروىج دا / ۲(۲)ل
- دادگايتى سەھىئونى سزائى نىشتەمان پەرورەتتىكى عەرەبى نەدات / ۲(۲)ل
- دەرباردى كودەتا سەرنەكەوتوۋەكەى لىيۆتۆ / ۳(۱)ل
- دەولەتانی نەوت فرۆشى عەرەب كۆپونەوئىكەى گەورە دەكەن / ۶۰(۱)ل
- ۲۰۰ مىليۆن پاۋەن بۆ كرىنى نەوت / ۵(۱)ل
- دوا ھەلۋىستى حەكۆمەتى سەھىئونى دۆرەن / ۹(۱)ل
- دەست پىن كوردەوئى گەتوگۆكانى ۱۰۱ كىلۆمەتر / ۱۱(۱)ل

- ده زگای سه هیونی سووتا / و (۱۶)ل
- ده رجونی بهشی یه که می میلیشیای یه مهنی دیو کراتی / و (۲۲)ل
- دهنگی کز مهله / و (۲۵)ل
- داخستنی شمش زانکوله نایجیریا / و (۲۶)ل
- رتیک خراوینکی تری فهله ستینی ناره زایی دهرده برئ / و (۱۲)ل
- رتیک خراوی پار تیمان له کویت ناره زایی دهرده برئ / و (۱۲)ل
- راسینراوینکی ژاپونی سر له لیبیا ددهات / و (۱۳)ل
- رتیک کهوتنی په نه ماو و نه مریکا / و (۳)ل
- رایه پنی جووتیارانی پولیشیا / و (۲۰)ل
- زیاده بونی قورسای زه مین / و (۶)ل
- ژنه که ی عزرا پاوه ند مرد / و (۱)ل
- سن هزار شوشگتر فرژکه خانه یکی نزیک پایتختی که میزدیان نابلقوه داوه / و (۷)ل
- سادات و کینچهر رتیک کهوتن / و (۷)ل
- سه ره که ی ته میور له نگ / و (۷)ل
- سه هیونی دورمن (۵۵۰) هاو نیشتمانی عه ره ب نه گرت / و (۱۱)ل
- ۳۴ ساعات شهر له نیره تیریا / و (۱۳)ل
- سه ربازتکی سایگون دیه وی خوی بکوزی / و (۱۳)ل
- سه هیونیه کان هندی له هیزه کانیا ن ده کیشنه وه / و (۱۵)ل
- سیدیش عهودالی نهوته / و (۱۵)ل
- سه رژی نه نجومه نی بالای سؤقت ده چینه میسر / و (۱۷)ل
- سه هیونیه کان حوکی چند فهله ستینییه ک ددهن / و (۱۸)ل
- سه هیونیه کان به ره به ره ی روزه لاتی سوتس ده کیشنه وه / و (۱۹)ل
- سه هیونیه کان هیزه کانیا ن له دهور به ری سوتس کیشاوه / و (۲۰)ل
- سه هیونیه کان نیحتیا ته که یان چه ک ده کن / و (۲۲)ل
- سزمال و لیبیا / و (۲۳)ل
- سایگون نرخی دراوی ده هینته خواروه / و (۲۴)ل
- سه رژی رومانی سر له سوریا و لوینان ددهات / و (۲۵)ل
- سه هیونیه کان و دیله کانیا ن له سوریا / و (۲۶)ل
- شوشگترانی فهله ستین / و (۱)ل

- شۆرشگیتانی گینا بیساو / ۱J(۷)
- شووشه یه کی سلاقی / ۸J(۸)
- شۆرشگیتانی نیرله ندا دهجن بهگز هیزه کانی حکومتدا / ۱J(۹)
- شۆرشگیتانی کهمبؤدیا تنگیان به پایتخت هه لچنیووه / ۱J(۹)
- شۆرشگیتانی کهمبؤدیا هیرش نه به نه سر پایتخت / ۱J(۱۰)
- شۆرشگیتانی فیتنام دوو ناوچه ی ژیر دهستی حکومت نازاد دهکن / ۱J(۱۱)
- شۆرشگیتانی کهمبؤدیا گه مارۆی پایتخت دهدهن / ۱J(۱۱)
- شۆرشگیتان بهردهوام بۆردمانی فنۆم پنه دهکن / ۱J(۱۳)
- شۆرشگیتانی فهلهستین دژی ریککه وتنه که ی بهری سوئس / ۱J(۱۴)
- شۆرشگیتان بۆردمانی کۆشکه که ی لۆن نوین دهکن / ۱J(۱۶)
- شۆرشگیتان داوای لئ بوردنیا نه کردووه / ۱J(۱۷)
- شۆرشگیتانی فهلهستین بانقینکی سه هیونی ویران دهکن / ۱J(۱۷)
- شۆرشگیتانی کهمبؤدیا سئنگه ره کانی دهووبه ری پایتختیان شکاندووه / ۸J(۸)
- شۆرشگیتان بهردهوام بۆردمانی پایتختی کهمبؤدیا دهکن / ۱J(۱۹)
- شۆرشگیتانی فهلهستین په لامار دهدهن / ۱J(۲۰)
- شۆرشگیتانی سوپای سوور هیشتا هه ره له سئنگافوره / ۱J(۲۳)
- شۆرشگیتانی نیرله نده / ۱J(۲۴)
- شهر له جولان / ۱J(۲۵)
- فهلهستین له چوار فلیمی سینه مای یدا / ۸J(۱)
- فهزه ویلا نهوت ده داته دهوله تانی نه مریکای لاتین / ۲J(۳)
- فاشته کانی شیلی بهردهوامن له نازاردانی نیشتان پهروه ران دا / ۲J(۷)
- فلیمیککی نوئ له سه ر شیهوی هونه ری (والث دیزنی) / ۸J(۹)
- فرانندی فرۆکه یه کی کۆلومبی / ۱J(۱۴)
- فرۆکه خانه کانی بۆن شله ژاون / ۱J(۱۷)
- فرۆکه کانی دووژمن به ناسمانی لوبنانا فریون / ۱J(۲۶)
- قه زافی له بهر ده چینه جنیف / ۱J(۱۶)
- قونای سیممی کشانه وی هیزه سه هیونی به کان له بهری رژژ ناوای سوئس دهستی یه کرد / ۲J(۲۵)
- کۆنگره ی دهوله تانی نویتیک / ۲J(۳)
- کاکۆی تانالی نه گاته بانکۆک / ۲J(۳)

- کیسنجر پتشیاره‌کانی ده‌گه‌پتته سادات/ و (۱۴)ل
- کۆساکا سر له جه‌زایر د‌دات/ و (۱۲)ل
- کیسنجر و چند پتشیاریکی سوریا/ و (۱۳)ل
- کسانه‌وی هیزه سه‌ه‌یویه‌کان/ و (۱۶)ل
- کۆمه‌له‌ی خوتندکارانی کورد له سیمیناری زانکۆی به‌لگرا ده‌مداری ده‌کمن/ و (۱۸)ل
- کۆنگره‌ی کرێکارانی فیتنامی دیوکرات/ و (۸)ل
- کاربه‌ده‌ستیکی پارتی کرێکارانی به‌رتانیا ده‌چته‌ خاکی داگیرکراو/ و (۲۳)ل
- کۆنگره‌ی نه‌وت له نه‌فریقا/ و (۲۵)ل
- کۆیونه‌وی نیکسۆن و گرۆمیکۆ/ و (۲۵)ل
- گه‌شتیکی تری کیسنجر به‌ رۆژه‌لاتی ناوه‌راستا/ و (۲)ل
- گۆپینی وه‌زاره‌تی نو‌ردون/ و (۳)ل
- گه‌لی فه‌لستین هه‌موو چاره‌سه‌ریکی گومان لیکراو ده‌داته‌ دواوه‌/ و (۱۱)ل
- گه‌شته‌که‌ی سادات و کاربه‌ده‌ستانی میسر به‌ ولاتانی عه‌ره‌بدا/ و (۱۲)ل
- گفت‌وگۆی قه‌زافی و بۆرقیبه‌ سه‌رنه‌که‌وت / و (۱۷)ل
- گۆفاری ده‌نگی کۆمه‌له‌/ و (۱۸)ل
- گر‌فاس مرد/ و (۱۹)ل
- گرۆمیکۆ سر له واشنتۆن د‌دات/ و (۲۳)ل
- گیروگرفته‌که‌ی واترگیت/ و (۲۴)ل
- گیروگرتی وه‌زاره‌ته‌که‌ی تورکیا به‌رده‌وامه‌/ و (۲۵)ل
- له هیندستان منالیکه‌ی سه‌یر دۆزراوه‌ته‌وه‌/ و (۹)ل
- له به‌رتانیا ده‌بن ژووری یه‌ک گ‌لۆپ داگیرسیت/ و (۱۰)ل
- مانگرتنی قوتابیانی زانکۆی لوبان/ و (۳)ل
- محاکمه‌ کردنی ۴۰۰ ک‌س له مه‌غرب/ و (۴)ل
- مانگرتنی شۆفییه‌کانی به‌رتانیا/ و (۹)ل
- میژووی نه‌ستیره‌کان و چند په‌رسپاریکی تازه‌/ و (۱۱)ل
- مانگه‌ ده‌ست‌کرده‌کانی نه‌مه‌ریکا چاوه‌دیری ناشتی ده‌کمن له رۆژه‌لاتی ناوه‌راستا/ و (۱۳)ل
- مه‌حکمه‌ کردنی ۶۳ هاوولاتی مه‌غرب/ و (۱۳)ل
- مانگرتنی شۆفییه‌کانی په‌نسلفانیا/ و (۲۶)ل

- تاناکا سر له خوارووی روزهه لاتی ناسیا ددهات/ و (۱۱)ل
- نیکنسون سر له موسکو ددهات/ و (۵)ل
- نرویج بهره واه له محاکمه کردنی به کری گیراوه سه هیونیه کاند/ و (۵)ل
- ناکسون گه پاره توه ولاته که ی/ و (۱۱)ل
- نوتنری سر وکی یه معنی دیو کرات ده چته یه معنی سر وو/ و (۱۸)ل
- نیکنسون سر له روزهه لاتی ناوه راست ددهات/ و (۲۲)ل
- نه خشی ناوه دانگردنه وهی سوئیس/ و (۲۵)ل
- وهیری پیشه سازی جه زایر و سعودیه له نیسپانیا ده گه پرنه وه/ و (۴)ل
- وهیری دهره وهی میسر ده چته موسکو/ و (۵)ل
- وهدیک گه یستوه ته قاهره/ و (۱۳)ل
- هیزه کانی نه مریکا رووه سینا نه کشینه وه/ و (۱)ل
- هه لوباشانده وهی په میانیک له گه ل نه مریکا دا/ و (۳)ل
- هه لته کاندنی هتلی ناسینی نیوان تهلنه بیب و قدوس/ و (۵)ل
- هوله نداش بانزین به پلپت دابهش دکات/ و (۵)ل
- ۸۶ فرژکی سایگون له یهک هیرشدا/ و (۸)ل
- هیزه کانی چین گه شته کی سایگون نوم ده کن/ و (۱۱)ل
- هیزه کانی چین دورگه کانی پاراسیل نازاد ده کن/ و (۱۲)ل
- هونه ری کونی گه لانی نه فریقیا/ و (۱۵)ل
- هه والی وه فده وهرزشی یه کی لوینان/ و (۱۶)ل
- هه یکمل فرمانه که ی به دل نی یه/ و (۲۳)ل
- یاسر عه رفات نامه یه کی له سر وکی سوودانه وه پین نه گات/ و (۳)ل
- یاسر عه رفات سر له چهند ولایتیکی عه ره بی نه دا/ و (۸)ل
- یه کهم بیري نهوت/ و (۲۳)ل
- یاخی بوونی به شیکی زوری سویای نوردون/ و (۲۶)ل

• هه واله کانی ناوه خو

- نه مره وهدیککی سؤقیه تی ده گاته به غدا/ و (۱)ل
- نامه نگه کانی جعزن له کفری/ و (۲)ل
- نامه نگه کانی ولات له رژی له ناوبردنی نه خوتنده واریدا/ و (۲)ل

- نەندامانی کۆنگرەى دارستانەکان سەریان داوە لە کارگەى تەختە لە ھەولێر / و (٨)ل
- نەدیانی کورد دەچن بۆ مۆسکۆ / و (١١)ل
- بارانیکی زۆر لە کوردستاندا باریووە / و (١)ل
- بروسکەى نووسەرانی ھەولێر / و (٥)ل
- بروسکەى نووسەرانی کورد / و (٥)ل
- بارانیکی زۆر لە ھەولێر / و (٨)ل
- بارانیکی زۆر لە کەرکووک باریووە / و (٧)ل
- بەرھەمی شێلم لە کەرکووک / و (٨)ل
- بەیاننامەى ھاوبەشى عێراق و تەنزانیا / و (٨)ل
- بەیاننامەى قازى یەگەمى بەغدا دەربارەى سەرى سالى کۆچى / و (١٢)ل
- بەشداریوونى زانکۆکانى عێراق لە کۆنگرەى تونس دا / و (١٣)ل
- باوەر دەکەین یان نە؟ (وتنەدار) / و (١٣)ل
- بۆدجەى شارەکانى کوردستان / و (١٤)ل
- بانگەوازی لیستەى نەقابەى مامۆستایانى کوردستان / و (١٥)ل
- بانگەواز لە یەکیتمای نووسەرانی کورد لقی سلێمانى / و (١٥)ل
- بەفرێکی زۆر / و (١٦)ل
- بروسکەى کۆنگرەى گشتى نافەرەتانى عێراق بۆ سەرەک کۆمار / و (٢٠)ل
- بەشداریوونى عێراق لە کۆنگرەى پاریس دا / و (٢١)ل
- (٢٠) چەکدارى شیوعى ھاتنەوێ ریزی شۆرش / و (٢٢)ل
- بروسکەى سەرەک کۆمار / و (٢٣)ل
- بڕیارەکانى کۆنگرەى پێنجەمى نەقابەى مامۆستایانى کوردستان / و (٢٤)ل
- بڕیارێکی تازەى نەنجوومەنى سەرکردایەتى شۆرش / و (٢٥)ل
- بەیانێکی وەزارەتى ناھوورى / و (٢٤)ل
- پرۆژەى نوێى ناوھەدانى لە پارتیگای نەینەوا / و (١)ل
- پیرۆزیایى سەرەک کۆمار بەبۆنەى جەژنى سوپاوە / و (٢)ل
- پیاچوونەوێ چۆنەتى بارى ژيان لەولاتدا / و (٤)ل
- پێشانگای پۆستەرى نەمسالى (ى.ق.ک) مەکتەبى سکرتارىەت / و (٥)ل
- پێشنیاز بۆ دروستکردنى (١٧٢) قوتابخانەى ناوھەندى / و (٨)ل
- پرۆژەکانى پارتیگەى دیالى / و (٨)ل

- پێشه‌وا بارزانی پیرۆزیایی له‌سه‌ره‌ک به‌کر و مامۆستا هه‌مدا حه‌ین ده‌کات/ و (١٠١٠)ل
- په‌له‌ی به‌فهریارین له‌ کوردستان دا/ و (١٤)ل
- پێتاکێ کۆمپانیای داری ژووروو/ و (١٩)ل
- پیرۆزیایی له‌ سه‌ره‌ک کۆمار/ و (١٩)ل
- پرۆژهی نیش و کاری کرێکارانی ولات/ و (٢٤)ل
- ته‌قاویتی کرێکاران/ و (١٣)ل
- جوولانه‌وه‌ی هه‌نهر له‌ هه‌ولێر/ و (١٣)ل
- چالاکییه‌کانی نه‌قابه‌ی مامۆستایانی کوردستان/ لقی: هه‌وک/ په‌یامنیتری
برایه‌تی/ و (٢١)ل
- چه‌ند پرۆژه‌یه‌کی نوێ ی کاروباری نیشته‌جێ کردن/ و (٤)ل
- چالاکییه‌کانی یه‌کیته‌ی قوتابییانی کوردستان لقی سه‌یما/ و (٥)ل
- چاپکراوی نوێ/ و (٩)ل
- چه‌گداره‌کانی (طریق الشعب) هه‌ره‌شه له‌ قوتابیانی کوردستان ده‌کهن/ و (١١)ل
- چالاکی یه‌کانی ی.ق.ک لقی نه‌ینه‌وا/ و (١١)ل
- چه‌گداره‌کانی (طریق الشعب) دینه‌وه‌ شوینه‌کانی خۆیان/ و (١٥)ل
- چه‌ند پرۆژه‌یه‌کی دروست کردنی مه‌رکزی ته‌ندروستی/ و (١٨)ل
- چه‌ند پرۆژه‌یه‌کی وه‌زاره‌تی شاره‌وانی یه‌کان/ و (١٩)ل
- دامه‌زراندنی (٦٠) نه‌جزا چی و (٣٨٠) پزیشکی دان/ و (١)ل
- داواکردن بۆ به‌ستی کۆنگره‌یه‌کی له‌ کاروباری هاتوچوکردن بکۆلیتمه‌/ و (١)ل
- ده‌وره‌ی گادیره‌ نیقابه‌یه‌کانی هه‌ولێر/ و (٢)ل
- ده‌زگای هاوکاری بۆ چاپ و بلاوکرده‌وه‌ی کوردی/ و (٧)ل
- دابه‌شکردنی زه‌وی وزار له‌ هه‌ولێر/ و (٨)ل
- ده‌ست پێن کردنه‌وه‌ی گه‌ستوگۆی حکومه‌ت و پارێسمان ده‌ریاره‌ی پرۆژهی
نۆتۆنۆمی کوردستان/ و (٩)ل
- دۆزینه‌وه‌ی نه‌وت له‌ پارێزگای نه‌ینه‌وا/ و (٩)ل
- دکتۆر جه‌واهیری ده‌جێت بۆ قاهره‌/ و (٩)ل
- دیاری کردنی شوێنی بومه‌له‌رز/ و (١٣)ل
- دیاری رۆژی هه‌لبژاندنی کرێکاران/ و (١٧)ل
- دانانی ٦٥٠ شوێن بۆ دیارکردنی مامۆستا/ و (٩)ل

- درستکردنی پردیک له پارتیزگای دهوک / ژ (٢٥)ل
- دست کردن به پروژهی ناودیری / ژ (٢٦)ل
- روون کردنهویهک له (ی.ق.ک) لقی سلیمانی / ژ (١٤)ل
- ریگای ناسمانی نیتوان بهغدا و وارشو / ژ (٣)ل
- ریکهوتنیککی دربیای له نیتوان عتراق و فهرنسادا / ژ (٧)ل
- روون کردنهویهک له مهکتهبی سکر تاریهتی (ی.ق.ک) / ژ (١١)ل
- ریکهوتنیککی بازوگانی له نیتوان عتراق و نهلمانیای دیوکراتی / ژ (١٧)ل
- زیادکردنی ... همی پیا لهی چا خواردنهوه / ژ (٣)ل
- زیادبوونی چیمهنتو له ولات / ژ (٢٥)ل
- ژماره ی دووی گوڤاری (نووسه ری کورد) / ژ (٧)ل
- سه رکردایه تی شوڤش بریارینکی گرینگ ده دات / ژ (٢)ل
- سوپاسنامه یهک بو ماموستا صدام حسین / ژ (٣)ل
- سوپاسنامه بو پیشه و بارزانی و پارتی پیشه ومان / ژ (٤)ل
- سه رنجیک / ژ (٥)ل
- سن یه کم کۆنگره ی به رتوه به رایه تی گشتی دارستانه کان / ژ (٥)ل
- سوپاسنامه یهک بو سه روک به کر / ژ (٧)ل
- سن ملیون و ٤٣٨ هزار و ٧٠٠ دینار بو خانوبه ره ی دوزگاکانی وهزاره تی ناوخو / ژ (٩)ل
- سه روک چاوی دهکویت به وهزیری سامانی سرووشی به نگه لادیش / ژ (١١)ل
- ٣٢ قوتابی له یه مهنی دیوکراتی یه وه سه ر له کوردستان ده دن / ژ (١٤)ل
- سلفه دان به کرتکاران / ژ (١٩)ل
- سکر تیری یه کیتی قوتابیانی کوردستان نه چینه بوخاریست / ژ (٢٥)ل
- شهرف نامه ی شهرف خانی به دیلیسی / ژ (١١)ل
- عتراق له کۆنگره ی کاروباری ناودیری و کشت وکال دا به شداری دهکات / ژ (٢)ل
- عه رفهات پیروزیایی له سه رهک کۆمار دهکات / ژ (٣)ل
- عتراق له کۆنگره ی پیشه سازی ناسن و پولا دا به شدار ده بیت / ژ (٣)ل
- عبدالباقی پیروزیایی له وهزیری دهرده ی نیسپانیا دهکات / ژ (٤)ل
- قوتابیانی یه مهنی دیوکرات به ره و کوردستان که وتنه ری / ژ (١٥)ل
- کردنه وه ی مه له بندی تری له ناو بردنی نه خو تنده واری / ژ (١٠)ل

- کۆرتیک بۆ شاعیره تازه پتگه یشتوه کان/ و (۱)ل
- کۆنگره‌ی نابووری زانه‌گانی عیراق/ و (۷)ل
- کۆنگره‌ی چقاتی نیشتمانی ناشتی و هاوکاری/ و (۸)ل
- کهم کردنه‌وه‌ی هه‌ندێ شتومه‌کی پیتوست/ و (۱۰)ل
- کۆرتیکی نیقابی له هه‌ولیر/ و (۱۱)ل
- کۆنگره‌ی پینجه‌می یه‌کیتی مامۆستایانی کوردستان/ و (۱۴)ل
- کۆری نافرته‌تانی هه‌ولیر/ و (۱۴)ل
- کۆنگره‌ی زانستی نه‌ندازبارانی عیراق/ و (۱۴)ل
- کۆبوونه‌وه‌ی هه‌وته‌می گشتی یه‌کیتی قوتابییانی کوردستان/ و (۱۸)ل
- کئێ کئێبخانه‌ی (الشعب)ی برا شیوعی یه‌گانی له که‌رکووک دا سوتاند؟/ و (۸)ل
- کۆنگره‌ی هه‌شته‌می یه‌کیتی قوتابییانی کوردستان/ و (۱۹)ل
- کاک نیحسان شیرزاد چوو بۆ پارێس/ و (۲۰)ل
- کاک فایه‌ق هوشیار له‌ ذی قار که‌رایه‌وه/ و (۲۱)ل
- کۆنگره‌ی پینجه‌می نه‌قابه‌ی مامۆستایانی کوردستان/ و (۲۲)ل
- کۆبوونه‌وه‌ی لیژنه‌ی هونه‌ری له وه‌زاره‌تی پێشه‌سازی دا/ و (۲۳)ل
- کۆنگره‌ی پینجه‌می مامۆستایانی کوردستان/ و (۲۳)ل
- کردنه‌وه‌ی پتکه‌یه‌کی نافرته‌تان بۆ له‌ ناو بردنی نه‌خۆینه‌واری له‌ سلیمانی/ و (۲۵)ل
- کۆنگره‌ی ده‌یه‌می نه‌قابه‌ی مامۆستایان/ و (۲۵)ل
- گۆفاری رۆژی کوردستان/ و (۱۰)ل
- گۆفاری به‌ره‌و رووناکی/ و (۳)ل
- گه‌یشتنی وه‌فدیگی بازرگانی ژاپۆن/ و (۸)ل
- گۆفاری نامانج/ و (۱۲)ل
- گه‌وه‌سته‌وه‌ی ژماره‌یه‌کی زۆری کرتکارانی کورد له‌ کۆمپانیا نه‌وتی که‌رکووک/ و (۲۹)ل
- گه‌یشتنی چه‌ند باریکی نازووقه‌/ و (۲۹)ل
- لینکۆلینه‌وه‌ سه‌باره‌ت به‌ نافرته‌تی کرتکار/ و (۱۳)ل
- لا‌بردنی به‌فری سه‌ر رینگای کوردستان/ و (۱۵)ل
- لیسته‌ی مامۆستایانی کوردستان سه‌رکه‌وت/ و (۱۶)ل
- مامۆستا ع‌زیز شه‌ریف له‌ کوردستان/ و (۶)ل
- مامۆستا مح‌سن دزه‌یی چاوی به‌ بالێۆزی بۆلگاریا ده‌که‌وت/ و (۷)ل

- مەرکەزىتىك بەزىمانى كوردى بۆ قەلاچۇكردى نەخوتىندەۋارى / ۋ (۱۳)ل
- محمد عايش چاۋى بە سانىال كەوتوۋە / ۋ (۱۸)ل
- مەرىشك بۆ ھەرۋەزى يەكانى خانەقەين / ۋ (۱۹)ل
- صدام حسين چاۋى بە بالىۋىزى يەكىتتى سۆفەت دەكەۋىت / ۋ (۲۳)ل
- مامۇستايانى لاپردى نەخوتىندەۋارى لە ھەولتەر بىزارن / ۋ (۲۴)ل
- نەرخى نۇقى بە نەزىنى خاۋىن / ۋ (۳)ل
- نووسەرانى كورد لە كۆپۈنەۋەي يەكەمى كۆنگرەكەياندا / ۋ (۴)ل
- نامەيەكى سەرۋكى سۆمالى بۆ سەرەك كۆمار / ۋ (۹)ل
- نەدوۋەك بۆ باسى پلاتى بەرھەم ھىنان / ۋ (۱۶)ل
- نامەيەكى سەرۋكى كۆنگۈتۈ سەرەك بەكر / ۋ (۲۰)ل
- نەخشەيەك بۆ چالاكى يەكانى لاۋان / ۋ (۲۱)ل
- نۇقنەرى سەرۋكى كۆنگۈتۈگەيشتە بەغدا / ۋ (۲۱)ل
- نازەزايى دانىشتوانى دولەرەقەۋ دۆلى شاور / ۋ (۲۵)ل
- ۋەفدىكى سۆفەتى بە سەرۋكايەتى نۇفەيكۇف دەگاتە بەغدا / ۋ (۱۲)ل
- ۋەزىرى سامانە سەۋىتى يەكانى بەنگەلادىش دىتە بەغدا / ۋ (۳)ل
- ۋەزىرى پەرۋەردەي بالا چاۋى دەكەۋىت بە سەرۋكى زانكۇى ھالە / ۋ (۳)ل
- ۋەفدىكى نەفغانىستان نەگاتە بەغدا / ۋ (۴)ل
- ۋەزىرى نەخشەي ھىندىستان گەيشتە بەغدا / ۋ (۶)ل
- ۋەفدى دۆستايەتى سۆفەت گەراپەۋە بۆ ۋلاتەكەي / ۋ (۶)ل
- ۋەفدىكى كۆمارى بەنگەلادىش گەيشتە بەغدا / ۋ (۹)ل
- ۋەزىرى رۆشنىبىرى ۋ ھونەرى پۆلەندە دەگاتە بەغدا / ۋ (۱۲)ل
- ۋەفدەكەي پۆلۇنبا گەيشتە كەركوك / ۋ (۱۶)ل
- ۋەفدەكە لە چەرەكەي پۆلۇنبا / ۋ (۱۷)ل
- ۋەفدىكى ھونەرى دەگاتە بەغدا / ۋ (۱۷)ل
- ۋەفدەكەي لوبنان سەريان داۋە لە كۆمپانىي ناۋەندى لە كەركوك / ۋ (۲۰)ل
- ۋەفدى زانكۇكان چوۋ بۆ تونىس / ۋ (۲۱)ل
- ۋەفدەكەي يەكىتتى نووسەرانى كورد لە مۆسكۆ گەراپەۋە / ۋ (۲۶)ل
- ھەۋالى پارىژگاكانى كوردستان / ۋ (۴)ل ۋ (۸)ل
- ھونەرى قوتابى يە مەنەكانى سلىمانى / ۋ (۸)ل

- هه‌لێاردنی به‌ڕێوه‌رایه‌تی یانه‌ی هه‌ولێر / و (١٠) ل
- هه‌ندێ له‌ چه‌كداره‌ شیوعیه‌كان دێنه‌و باوه‌شی شۆرش / و (١٢) ل
- هه‌لێاردنی نیقا به‌ی كشته‌نده‌ ته‌كنیه‌كان / و (١٣) ل
- هه‌والی پارێزگاكانی كوردستان / و (١٥) ل
- هه‌رس هێنانی به‌فرێکی زۆر له‌ كوردستانی تورکیا / و (١٧) ل
- هه‌والی پارێزگاكانی كوردستان / و (٨) ل
- هه‌لکه‌ندنێ بیریکی تازه‌ی نه‌وت له‌ كه‌ركوک / و (١٩) ل
- هه‌قال حبیب محمد کریم چاوی به‌ قوتابیانی یه‌مه‌نی دیکوگراتی كه‌وت / و (٢٠) ل
- هه‌لێاردنه‌كاني یه‌كێتی نووسه‌ران له‌ كه‌ركوک / و (٢١) ل و (٢٥) ل
- یاسای ته‌رخان كردن و به‌كێڤ دانی زه‌وی و زاو چاره‌سه‌رکردنی كشتوكاڵ / و (٧)
- یه‌كه‌م كۆبوونه‌وی ده‌سه‌ی به‌ڕێوه‌به‌ری نوێی یه‌كێتی نووسه‌رانی كورد / و (٧) ل
- یاسای ده‌زگای ناوه‌ندیی نرخه‌كان / و (٢٠) ل

• ئیكۆلێنه‌وی سیاسی

- به‌ڕیاره‌كاني نه‌دیس نه‌بابا و ده‌نگدانه‌وه‌ فراوانه‌كه‌ /... / و (٤) ل
- به‌ڕیتانیا نه‌یه‌وێ تاوانه‌كاني داپۆشیت /... / و (٨) ل
- به‌ده‌سته‌ی (طریق الشعب) چاك بزانی كه‌ هه‌لوێستی شۆرشگیرانه‌ به‌ درو.
- بڕیقه‌دار پێوانه‌ ناكێڤ / ن: كوردیكی پیشكه‌وته‌نخواز / و (١٧) ل
- به‌ڕیه‌ره‌ك ژ خه‌باتا هیلله‌تی كوریا /... / و (٢٢) ل
- بۆچی جووتیاره‌كاني كوردستان جیا به‌كێڤه‌وه‌ له‌ جووتیاره‌كاني هه‌رێمی عێره‌گرته‌ی به‌رووبه‌میانه‌دا: / شێركۆ علی محمد صدیق / و (٢٥) ل (٢) و (٢٦) ل
- پوژتوگالی فاشست و هه‌لێاردنه‌كاني نه‌م دواییه‌ /... / و (٠) ل
- به‌ره‌پێدانی بیری پیشكه‌وته‌نخواز له‌ كوردستاندا، ته‌نیا به‌ پشتگیری
- شۆرش كورد ده‌بێ: / ن: كوردیكی پیشكه‌وته‌نخواز / و (٢٠) ل
- پارێشمان هێچ كات دژ به‌ به‌ره‌ی سۆشیالست و بزوتنه‌وه‌ی كۆمونیستی
- نییه‌: / ن: تالیپ رۆسته‌م / و (٢١) ل
- تا‌قسه‌ كاسه‌ لێس و هه‌لبازه‌كه‌ی ناو (حشع) له‌ گۆمی په‌نگ خوا.
- درۆكیانه‌دا گه‌زاون / و (٢١) ل
- چه‌ند ئه‌وه‌یه‌كی دێنده‌یی رۆژیه‌ی ده‌گه‌یه‌رسته‌ی خواووی نه‌فریقا: /... / و (٠) ل

• دەمىتەكە رەتبارى شۇئەتتەستى خۇي بەسەر سىياسەتى حەزى شىوعى عىراقدا

سەپاندوۋە ن: كوردىكى پىشكەوتنخواز / ۱۲(۲۲)ل

• راپەزىنى قوتابىنى كۆزى خواروۋ ن: براپەتى / ۱۲(۱۲)ل

• ۋ بۇ مىللەتنى كورد... ۋ بۇ سەركەفتاۋى /... ۋ (۵)ل

• شەپۆلىكى نوتى خەباتى قوتابىن لە تايلاند /... ۋ (۱۱)ل

• شىواندىنى روۋى بزوۋتەۋى رزگارخوازى گەلى كورد خەمەتى كۆنەپەرستان و

• شۇئەتتەكان دەكات/ ن: كوردىكى پىشكەوتنخواز / ۱۲(۱۲)ل و ۱۳(۱۳)ل

• ۱۴(۱۴)ل و ۱۵(۱۵)ل و ۱۶(۱۶)ل و ۲۴(۲۴)ل

• شۇئەتتە ھەلبازەكانى ناو حەزى شىوعى ھەمىشە ھەلۋىستى رارايان ھەبەرە

• بەرامبەر بزوۋتەۋى كوردستان / ن: كوردىكى پىشكەوتنخواز / ۸(۸)ل

• قوتابىنى يۇنان دىۋى فاشىزم خەبات دەكەن /... ۋ (۱۰)ل

• كاتى تىرۆر ھات /... ۋ (۶)ل

• لىقى ۳ پارتىمان ھەمىشە پىشكەركە كوردە و خەمخۇرى گەلى عىراقى

• خۇشەۋىستە /... ۋ (۱۱)ل

• پىشكەوتنخوازى بەرەپەكى مىللى دا لە نەرجەنتىن /... ۋ (۱۸)ل

• سەلەكە ھەلبازەكانى دىموكراتىيە يە يان خۇ بەزۇر سەپاندن /... ۋ (۶)ل

• ھەلۋىستى نەلمانىي رۆژناۋا سەبارەت بە يەكگرتى نەوروپا /... ۋ (۳)ل

• ھەلبازەكانى نەقابەي پارتىزەران / ۸(۸)ل و ۹(۹)ل

• يىزە نەمەرىكايەكان لە نەوروپا /... ۋ (۱۳)ل

• ھەلۋىستى تاقى شۇئەتتەكە ناو حەزى شىوعى ھەركىز لەگەل بىروباۋەرى

• شۇئەتتە دا ناگۇچىن / ن: كوردىكى پىشكەوتنخواز / ۱۹(۱۹)ل

• ھەلۋىستى كەلەك و شۇئەتتەكانى (ط.ش) روۋى بىن گەردى بزوۋتەۋى

• رزگارخوازىمان ناشىۋىتىن / ن: كوردىكى پىشكەوتنخواز / ۲۴(۲۴)ل

• ادداشتى پارتى دىموكراتى كوردستان بۇ پارت و دەزگا و نوتەرانى راي

• شىۋى /... ۋ (۶)ل

• شىۋى پارتىيەتى

• نامەى سىياسى بەرەى نىشتمانىي لاۋس / نا: عباس محمد حىن / ۲۰

• ۲۰(۲۰)ل و ۲۲(۲۲)ل

- دەربارەى چارەسەرکردنیکى دروستى ناکۆکییه کانی نیتوان ریزه کانی گەل / نا کمال میراودەلى / ۲ل(۲۶و۲۱و۱۶) ۲ل
- دەربارەى گادیر / ۲ل(۲۶) ۲ل
- شیکردنەوى پرۆگرام و پەیرهوى ناوخۆى پارتى دیموکراتى کوردستان / ۲ل(۶) و ۲ل(۲۶و۲۱و۱۶) ۲ل

• گفتوگو و راپۆرتاژ

- نەركى نەمرۆى ئەدىباغان لە گفتوگۆنەك لەگەڵ مامۆستا صالح هەژاردا / ... / ۲ل(۰) ۲ل
- ئامۆزگای مامۆستا یانی هەولێر لە سالى سێیه می دا / پەيامنێرى برايه تى هەولێر / ۳ل(۱۱) ۳ل
- بازاړى چاپەمەنى كوردی / ۳ل(۰) ۳ل
- بازاړى چاپەمەنى كوردی / پەيامنێرى برايه تى لە كەرکووک / ۳ل(۱) ۳ل
- بارى خۆتندن لە ماوەت لە چیدایه ؟ / حسین محمد عزیز / ۳ل(۴) ۳ل
- بەرتۆه بەرى گشتییى ئاوەدان کردنەوى ژووړو دەربارەى پرۆژەکانى کوردستان دەدۆیت / ... / ۴ل(۱۴) ۴ل
- بیروپرای چەند مامۆستایەك دەربارەى هەلبژاردنەكەیان / پەيامنێرى برايه سلێمانی / ۵ل(۱۶) ۵ل
- خەرمانى شۆرشى جیسهان لەگەڵ جێگى سەرۆكى بەردى رزگاربخو موزه مبیق / و : ... / ۲ل(۹) ۲ل
- دەمە ئەقەبەك لەگەڵ هونەرمەند كاك جمال هیدایت / نا: محمد عارف / ۵ل(۱۰) ۵ل
- دەنگ و باسى پەكێتى قوتابیانی كوردستان لقی دهۆك / ... / ۵ل(۲۵) ۵ل
- راپۆرتاژێك لە ناوچه رزگار كراوەكانى موزه مبیق / ۲ل(۱۷) ۲ل
- سەرکردەیهكى حزبی كرێكارانی بەریتانیا گالته به (هیت) ئەكات و / ... / ۲ل(۲۴) ۲ل
- علی سنجاری بۆ برايه تى دەدۆیت / ... / ۵ل(۱۵) ۵ل
- قوماركردن دەرێكی كوشندەى كۆمەڵەكەمانە / نا: مارف عمر بەرزنجی / ۵ل(۷) ۵ل
- گاكە مەم بۆتانی بۆ برايه تى دەدۆی / ... / ۵ل(۴) ۵ل
- كفرى و شیعرى كوردایەتى / نا: لەتيف هەلمەت / ۵ل(۸) ۵ل
- ئۆنفرانسی وەزیرانی پەرودەدى ئەوروپا / نا: یحیی حمید / ۵ل(۳۴) ۵ل
- گەشتێكى زستانە بۆ كوردستان / ژەله / ۵ل(۲۵) ۵ل

- له کزړی زانیاری کوردی دا/ نا: محمد بهرنجی / ۵ (۲۳و۲۴) ل
- مندالانی کورد دلیان پاکه/... / ۵ (۲۴) ل
- وهرزش/ نا: په یامنتیری برابته سلیمانی / ۵ (۱۰) ل
- ههنگاو یکی بهنرخ بۆ لیک نریک کردنه وی شارو لادی/ نا: په یامنتیری رابته له کهرکووک/ ۵ (۳) ل
- ههغال حبیب محمد کریم سکرنتیری کۆمیتته ناوهندی پارتیمان دهریاره یفتوگزی نیستا بۆ برابته ددویت. /... / ۵ (۱۰) ل
- ههغال علی سنجاری له دمه ته قییک فروان بۆ برابته ددویت/... / ۵ (۱۵) ل
- ههغال عبدالوهاب نه تروشی بۆ برابته نه دوی/ نا: کار د وگه لالی/ ۵ (۲۵) ل

• وتاری روژنامه نویسی

- نهم بڼ دهنگی په چی په؟/ ن: نهوهر جاف/ ۵ (۳) ل
- نه بو کا طع گیان «په خودای به غدا علودا»/ ن: عبدالله/ ۵ (۲۱) ل
- نیره کوردستانه/ ن: خوښه نریک/ ۵ (۲۲) ل
- نیمه و شیلی ونهوان/ ن: وهرزیریک/ ۵ (۲۴) ل
- پاکلیکسته گان - مخبوس - نه بڼ ا/ ن: نیسانیک کورد/ ۵ (۱۳) ل
- تا بزان رووی روژ به بیژنیک ناگیرئ/ ن: نیسانیک کورد/ ۵ (۱۵) ل
- چاک وایه به خوژاندا بچنه وه/ ن: ددنه میت/ ۵ (۱۹) ل
- ددگیر نه وه/ ن: سه ربازیک/ ۵ (۲۱) ل
- رتبازی قوتابیان/... / ۵ (۵) ل و ۵ (۱۸) ل و ۵ (۲۱) ل
- روژنیک مهن له میژووی روژنامه گهرتی کوردی دا/ ن: دارا توفیق/ ۵ (۱۰) ل
- ۳۷ سال له مه و پیش/ ن: مصطفی صالح کریم/ ۵ (۵) ل
- سه رنجیک بۆ بهرچاوی (مصلحه ی نقلی رگاب) له سلیمانی گهروک/ ۵ (۱۱) ل
- قوتابیانی ونوژنۆمی بۆ کوردستان/ ۵ (۱۱) ل و... /
- کڼ خوی گیل کردووه؟/ ن: نیسانیک کورد/ ۵ (۲۰) ل و ۵ (۲۱) ل
- ۱ ل و ۵ (۲۴) ل
- که وت حق ناو راده وستی/ ن: پشمه رگه یهک/ ۵ (۲۱) ل و ۵ (۲۲) ل
- کوفاری نه ستیره/ ن: عارف حه مه نه مین/ ۵ (۱) ل
- له گلینه ی چاوه کاغوه/ ن: گلینه/ ۵ (۳) ل

- له يادی ۵۶ ی له دایک بوونی سه رکړدهی عه رب - جمال عبدالناصر -/ن: مهيسون الاسدي / و (۷) ل ۲
- له نامه ی کوردیک دا ن: گلینه / و (۸) ل ۳
- له ناخی کوردستانه وه/ن: نژاد عزیز سورمن / و (۹) ل ۸
- له هه گبه ی بیرې مندالی شهیدیک/ن: خالد جوتیار / و (۱۷) ل ۸
- له ناوانسی دهنگ وباسی گزستانه کانه وه/ن: چقل / و (۲۱) ل ۸
- له نیستگه ی (زه راو) ی شهیده وه/ن: چقل / و (۲۲) ل ۸
- مال ناوایی/ن: دهستی نووسه ران / و (۰) ل ۸
- منالیش نه چه وسینه وه/.... / و (۲) ل ۲
- میلله ت به ناگاهه /ن: شنه / و (۲و۱۴و۱۳و۲۳) ل ۸ و (۲۶) ل ۵
- منال وجیاوازی ره گه زایه تی/.... / و (۱۰) ل ۸
- ناتوانن بمان روختن/.... / و (۲) ل ۸
- ههنگاو یکی پتیوست/ن: نیحسان شیرزاد / و (۰) ل ۱
- هه لوستیک/ن: ژبله / و (۰) ل ۴

• نه ده ب ولتکولینه وهی نه ده یی

- نیتلوار و نامه به کی والا/ن: بهمز / و (۱۷) ل ۶
- ناراکون و چاره کانی نیتلوا/نا: بهمز / و (۲۳) ل ۲
- جوق شتا یینیک/ سورتانیکي گردار/نا: نه نوهر شاکه لی/ و (۱۷و۳) ل ۶
- ریا لزم/.... / و (۹) ل ۶
- روشنبیره کاغمان له کون پتیوسته چی بکرت/ن: خلات / و (۱۲) ل ۳
- سروودی پلنگه ره شه کان/ژبله / و (۷) ل ۸
- لوزگای شهیدو هونه رهنه ند/و: ... / و (۹) ل ۶
- ناتالی ساروت/نا: / و (۲) ل ۶
- یه فتوشینکو/ شیرو یاری/.... / و (۲) ل ۶

• شپهر

- پاکانه ی دوو دیمن/موزه فهر نهواب / و (۲۳) ل ۲
- تو نمو خاکی منی جوگه نه خوتنه وهو تیرت نه کم/سامی شورش / و (۱۲) ل ۱

- داستانی دوو دلداري بريندار/نمژاد عزيز سورمي/ ۶ ل (۳)
- دهریا، نهړوا... نهړوا/هیشام تاهير بهرزنجي. / ۳ ل (۲۴)
- زهږدهڅه نه/پول نيتلوار، و: بهمز/ ۸ ل (۱۱)
- شور شگيراني فله ستين، نيتوش من/ نمژاد عزيز سورمي/ ۳ ل (۸)
- شاخ/ شيرکوڅي کس/ ۸ ل (۲۵)
- کږيلی هه لېزارده/ (مهدي نوميده، که ساس جهباري، ناشتي نيسماعيل او ديس، هیشام تاهير) / ۳ ل (۲۴)
- گوزاني يهک لمر سنور/هیشام تاهير بهرزنجي/ ۵ ل (۰)
- له بيرمه/ زتور/ ۳ ل (۵)
- له دوور بيني مرؤفتيکي باوهر شهيدا فرید زامدار/ ۵ ل (۸)
- له شيعري محمود دهروش/و: عهين/ ۸ ل (۱۴)
- له نهديي گه لانه وه/ ناراکون/ ۸ ل (۱۸)

• چيرؤک

- چيرؤک بز مندالان/ ابراهيم قادر جاف/ ۸ ل (۲۶)
- راو/ احمد محمد اسماعيل/ ۵ ل (۸)
- شانؤيتيکي بهزان/ سوزان مه حوی/ ۶ ل (۱)
- نه خشي سرگنؤ/ فاخاتانش نه نانيان و:م. نارام/ ۶ ل (۲)
- نارنجؤکيکي هه تيؤ/ عبدالله سراج/ ۵ ل (۱۲)
- هه ستیک له ژوورتيکي تنگه بهردا/ نه ميني ميرزا کريم/ ۵ ل (۰)

• بهري راگوذاري

- ناگرو بهر/ن: عبدالمجيد لطفی/ ۸ ل (۱۴و ۱۷و ۱۹و ۲۵)
- ناگرو بهر/ن: باوکی نالان/ ۸ ل (۲۵)
- با دهنگتان بيت/ن: نمژاد/ ۸ ل (۱۶)
- پيشمه رگي باوهر/ن: نه نوهر شاکه لي/ ۸ ل (۲۰)
- چليک له هه تاوی به ليتن/ن: جه لالی ميرزا کريم/ ۴ ل (۰)
- ژ کويراتيا دلي/ن: عبدالرحمن/ ۸ ل (۰) و ۸ ل (۴)
- ژ کويراتيا دلي/ن: مه تين/ ۸ ل (۸) و ۸ ل (۱۳) و ۸ ل (۲۵)

- سروود ټيک بز پيشمه رگه /ن: نه نوډر شاکه لي/ ډ (١٥) ل ٨

- کوچی چالاک/بني چار/ ډ (١١) ل ٥

- کوردستانه کم/ن: عباس محمد حسين/ ډ (٢٤) ل ٨

- لنډه ته ي هم ن: نه نوډر جاف/ ډ (٨) ل ٨

- نامه يک بز شيرين/ن: سه لام محمد/ ډ (١٢) ل ٥

- وته يک/ن: مارف عمر بهر زنجي/ ډ (٢٤) ل ٣

• هونډرو ليکونکي هونډري

- ناياريمالزمي ره مزي کوتا به خانه يکي تازه ي وينا کيشانه؟ نه لف شين/ ډ (١٠) ل ٨

- بيره وهري ژنکه کي بيکاسو/.../ ډ (١٠) ل ٤

- بهرهو شانوي کي سياسي/فاضل جاف/ ډ (٢١) ل ٣

- جيهاني سينما/..../ ډ (١٢) ل ٨

- زولتان کودالي، موسيقاري به ناو بانگي مه جهره شونډي له موسيقاي سده ي
بيستم دا/..../ ډ (١١) ل ٦

- سيگرځس، نهو هونډرمه نډي بوو به نالا بز گله کي/جمال رشيد/ ډ (٢١) ل ٣

- شانوانه يکي تازه ميللر/..../ ډ (٠) ل ٨

- شانوي نه مسرمان نه بين روژنامه بيت، بز نهو که سانه ي ناتوان روژنامه

بخوښنه وه/جمال رشيد/ ډ (١٠) ل ٥

- صوفيا لورين، هونډرمه نډو دايک/..../ ډ (٧) ل ٨

- کاره ساتي مرؤف له سر شانوي ماداش/..../ ډ (٠) ل ٨

- کورته باسټيک له سر ژباني هونډرمه نډي نه مري کوردستان کاوتس ناغا/خاليد

عومره هره کي/ ډ (٣) ل ٨

- گوزيا/..../ ډ (٩) ل ٦

- موسيقا زماني دل وخوښه ويستي/صبحي غفور صالحين/ ډ (١٨) ل ٨

- ماکس شتانيکي/نا: محمد عارف/ ډ (٢٣) ل ٢

• روښنيزي گشتي

- نايار جوتياران چينتي شورشگيرن؟ تاليب روښتم/ ډ (٦) ل ٥

- نافره له دنياي سهرمايه داري دا/..../ ډ (٢٤) ل ٢

- پرویاگندهی باو/ن: نهژاد عزیز سورمن/ و (۲) ل ۳
- چاپ و چاپه مهنی له کوردستان/ن: پشتۆ توفیق/ و (۱) ل ۶
- جی دهربارهی قهرهجهکانی دنیا دهزانیته/ و (۲) ل ۸
- چهپکیک له قسهکانی سهروژک ماوتسی تونگ/ و (۶) ل ۸
- خواردنی چهوڕ زیان بهخشه/ و (۲) ل ۸
- دههتهقهی یهک مهیدانی زمانهوانی/ نهریان/ و (۱۴و۱۳) ل ۳
- دینیس دیدرو/ نا: ئومید ناشنا/ و (۱۷) ل ۶
- دهربارهی بیروباوهی رۆچی/ و: عباس محمد حسین/ و (۱۹) ل ۲
- رۆشنیر کتی یه؟/ صبحی غفور صالحی/ و (۱۹و۲۰) ل ۳
- رۆژنامهی جیمنجیا (گهل) چهند کەس دەری دهکەن/ و (۶) ل ۸
- رۆشنیر کتی یه/ خهلات/ و (۱۰) ل ۳
- رۆژنامهگه‌ری وراکه‌یان‌دنی ئیسرائیل له نه‌مریکای لاتین دا/ ... و (۱۲) ل ۲
- رۆشنیر کتی یه/ نازاد محمود/ و (۱۵) ل ۳
- کوردستان ووه‌روژش جمال رشید/ و (۲۲) ل ۸
- کاروانی رۆشنیری وه‌نه‌ری کوردی له‌ سالی ۱۹۷۳دا/ نا: احمد سید علی مرزنجی/ و (۷و۸و۹و۱۰و۱۱و۱۲و۱۳و۱۵و۱۷و۱۹و۲۰و۲۲و۲۳و۲۵و۲۶) ل ۳

● میتروو

- شاری ناکرێ، فیان وجوانی ومیتروو/ و (۲۶) ل ۸
- عه‌شیره‌تی زه‌نگه‌نه/ محمد عبدالرحمن محی الدین/ و (۹و۶) ل ۳

[2] نينديکسی نووسهران

- ۱- ناراکون / ژ (۲۳) ل ۲.
- ۲- ناشتی ئيسماعيل شاهويس / ژ (۲۴) ل ۳.
- ۳- نازاد محمود / ژ (۱۵) ل ۳.
- ۴- ابراهيم قادر جاف / ژ (۲۶) ل ۳.
- ۵- احمد سيد علي بهرزيجي / ژ (۶) ل ۳، ژ (۷) ل ۳، ژ (۸) ل ۳، ژ (۹) ل ۳، ژ (۱۰) ل ۳، ژ (۱۲) ل ۳، ژ (۱۳) ل ۳، ژ (۱۵) ل ۳، ژ (۱۷) ل ۳، ژ (۱۹) ل ۳، ژ (۲۰) ل ۳، ژ (۲۳) ل ۳، ژ (۲۵) ل ۳، ژ (۲۶) ل ۳.
- ۶- احمد محمد اسماعيل / ژ (۸) ل ۵.
- ۷- احمد تاقانه / ژ (۱۶) ل ۸.
- ۸- نعمين ميرزا کريم / ژ (۰) ل ۵.
- ۹- نمنور جاف / ژ (۲) ل ۸، ژ (۳) ل ۶، ژ (۸) ل ۸.
- ۱۰- نمنور شاکهلي / ژ (۳) ل ۶، ژ (۱۲) ل ۸، ژ (۱۵) ل ۸، ژ (۱۷) ل ۶، ژ (۲۰) ل ۸.
- ۱۱- نمنور محمود / ژ (۵) ل ۸.
- ۱۲- نهلف. شين / ژ (۳) ل ۸، ژ (۱۰) ل ۸.
- ۱۳- نهيسان شهزاد / ژ (۰) ل ۱، ژ (۲۰) ل ۴.
- ۱۴- نهيسانتيکي کورد / ژ (۱۵) ل ۸، ژ (۲۰) ل ۸، ژ (۲۱) ل ۵، ژ (۲۳) ل ۸، ژ (۲۴) ل ۸.
- ۱۵- نومتد ناشنا / ژ (۱۷) ل ۶.

۱۶- نیتلوار / ژ (۱۷) ل ۶.

ب

۱۷- باوکی تالان / ژ (۲۵) ل ۸.

۱۸- ب. هملز / ژ (۲۲) ل ۸.

۱۹- بمق / ژ (۱۱) ل ۸، ژ (۱۷) ل ۶، ژ (۲۳) ل ۲.

۲۰- بهرنجهیی / ژ (۲۳) ل ۳.

۲۱- بن کمره / ژ (۶) ل ۳، ژ (۲۵) ل ۳.

۲۲- بن چاو / ژ (۱) ل ۵.

پ

۲۳- پشکز توفیق / ژ (۱) ل ۶.

۲۴- پزل نیتلوار / ژ (۱۱) ل ۸.

۲۵- په یامنتی برایه تی کمرکوک / ژ (۱) ل ۳، ژ (۳) ل ۳.

۲۶- په یامنتی برایه تی سلیمانی / ژ (۰) ل ۶، ژ (۱۶) ل ۵.

۲۷- په یامنتی برایه تی دهوک / ژ (۲) ل ۵، ژ (۴) ل ۵.

۲۸- په یامنتی برایه تی همولتر / ژ (۱۱) ل ۳.

۲۹- پشمنگ / ژ (۰) ل ۲، ژ (۲) ل ۲، ژ (۴) ل ۲، ژ (۵) ل ۲، ژ (۷) ل

۲، ژ (۹) ل ۲، ژ (۱۰) ل ۲، ژ (۱۱) ل ۲، ژ (۱۳) ل ۲، ژ (۱۴) ل ۲، ژ (۱۷)

۲، ژ (۲۲) ل ۲، ژ (۲۵) ل ۲.

۳۰- پشپرو / ژ (۲۰) ل ۲.

ت

۳۱- تالیب روستم / ژ (۶) ل ۵، ژ (۲۱) ل ۲.

ج

۳۲- جمال احمد قمر دغا / ژ (۲۲) ل ۸.

۳۳- جمال رشید / ژ (۱۰) ل ۵، ژ (۲۱) ل ۳.

۳۴- جمال هدایت / ژ (۱۰) ل ۵.

۳۵- جه لالی مهرزا کریم / ژ (۰) ل ۴، ژ (۱) ل ۸.

ج

- ۳۶۔ چغل / ژ (۲۱) ل ۸، ژ (۲۲) ل ۸.
 ۳۷۔ چہکروش / ژ (۰) ل ۳، ژ (۲) ل ۳، ژ (۳) ل ۳، ژ (۴) ل ۳، ژ (۶) ل ۱،
 ژ (۷) ل ۳، ژ (۸) و ۹، ۱۰ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۵ و ۱۷ و ۱۹ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۶ ل ۳.

ح

- ۳۸۔ حبیب محمد کریم / ژ (۱۰) ل ۱، ژ (۲) ل ۱.
 ۳۹۔ حسین محمد عزیز / ژ (۴) ل ۳.

خ

- ۴۰۔ خالد جووتیار / ژ (۱۷) ل ۸.
 ۴۱۔ خالد عمر هدرکی / ژ (۳) ل ۸.
 ۴۲۔ خہہ / ژ (۰) ل ۴، ژ (۸) ل ۸، ژ (۱۱) ل ۸، ژ (۱۸) ل ۸، ژ (۲۱) ل ۸،
 ژ (۲۶) ل ۸.
 ۴۳۔ خلاص / ژ (۱۰) ل ۳، ژ (۱۲) ل ۳.
 ۴۴۔ خرتھریک / ژ (۲۲) ل ۸.

د

- ۴۵۔ دارا تولیق / ژ (۰) ل ۱.
 ۴۶۔ دستہی نورسہران / ژ (۰) ل ۶، ژ (۰) ل ۸.
 ۴۷۔ دوزگا / ژ (۱۲) ل ۳.
 ۴۸۔ دہنمیت / ژ (۱۹) ل ۸.

ر

- ۴۹۔ زہور / ژ (۵) ل ۳.

ژ

- ۵۰۔ ژیلہ / ژ (۰) ل ۴، ژ (۵) ل ۸، ژ (۷) ل ۸، ژ (۱۰) ل ۸، ژ (۲۵) ل ۸.

س

- ۵۱- سامی شورش / ژ (۱۲) ل ۵.
 ۵۲- سلام محمد / ژ (۴) ل ۸، ژ (۸) ل ۳، ژ (۱۲) ل ۵.
 ۵۳- سریمست بامهرنی / ژ (۰) ل ۸.
 ۵۴- سوزن مدحوی / ژ (۱) ل ۶.
 ۵۵- سعدوللا پمروش / ژ (۷) ل ۸، ژ (۱۵) ل ۸.
 ۵۶- سربازیک / ژ (۲۱) ل ۵.
 ۵۷- سین / ژ (۹) ل ۳.

ش

- ۵۸- شولن / ژ (۰) ل ۳، ژ (۱) ل ۳، ژ (۲ و ۳ و ۴ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۳ و ۲۲ و ۲۶) ل ۳.
 ۵۹- شیرکزین کس / ژ (۳) ل ۳، ژ (۲۵) ل ۸.
 ۶۰- شهنه / ژ (۲ و ۱۲ و ۱۴ و ۲۳ و ۲۶) ل ۸.
 ۶۱- شیرکز علی محمد صدیق / ژ (۲۵) ل ۳، ژ (۲۶) ل ۳.

ص

- ۶۲- صبحی غفور صالحی / ژ (۱۷) ل ۸، ژ (۱۸) ل ۸، ژ (۱۹ و ۲۰) ل ۳.

ع

- ۶۳- عارف حمده نمین / ژ (۱) ل ۸.
 ۶۴- عباس محمد حسین / ژ (۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۲) ل ۲، ژ (۲۴) ل ۸.
 ۶۵- عبدلولههاب نه تروشی / ژ (۲۵) ل ۲.
 ۶۶- عبدالرحمن / ژ (۰) ل ۸، ژ (۴) ل ۸.
 ۶۷- عبدالرحمن نه قشبه ندی / ژ (۴) ل ۳.
 ۶۸- عمیدوللا سراج / ژ (۱۲) ل ۵.
 ۶۹- عبدالله / ژ (۲۱) ل ۸.
 ۷۰- عبدالجید لطفی / ژ (۱۴) ل ۸، ژ (۱۷) ل ۸، ژ (۱۹) ل ۸.
 ۷۱- عهین / ژ (۱۴) ل ۸.

ف

- ۷۲۔ فاضل جاف / ژ (۲۱) ل ۳.
 ۷۳۔ فایه ق هوشیار / ژ (۲۱) ل ۴.
 ۷۴۔ فاختانش نمنانیان / ژ (۲۱) ل ۶.
 ۷۵۔ فهرید زاهداری / ژ (۸) ل ۵.
 ۷۶۔ فلهک / ژ (۱) ل ۳.

ف ق ک

- ۷۷۔ کاکه موم پوتانی / ژ (۴) ل ۸.
 ۷۸۔ گاردو گه لالی / ژ (۱۷) ل ۳، ژ (۲۵) ل ۲.
 ۷۹۔ کمال میراودهلی / ژ (۱۶) ل ۲، ژ (۲۶) ل ۲.
 ۸۰۔ کوردیکی پیشکمو تنخواز / ژ (۱۲) و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ ل ۱.
 ۸۱۔ کساس جیماری / ژ (۲۴) ل ۳.

ک

- ۸۲۔ کلتنه / ژ (۳) ل ۸، ژ (۸) ل ۳.
 ۸۳۔ گه پوک / ژ (۱۱) ل ۸.

ل

- ۸۴۔ لويس ناراکتن / ژ (۱۸) ل ۸.
 ۸۵۔ له تیف هه لمت / ژ (۸) ل ۵، ژ (۲۰) ل ۸.
 ۸۶۔ لشکر / ژ (۱۳) ل ۸.

م

- ۸۷۔ مارف عمر بهرزنجی / ژ (۷) ل ۳.
 ۸۸۔ محمد عبدالرحمن محی الدین / ژ (۶) ل ۳، ژ (۹) ل ۳.
 ۸۹۔ محمد عارف / ژ (۱۰) ل ۵، ژ (۲۳) ل ۲.
 ۹۰۔ محمد حومه باقی / ژ (۶) ل ۸.
 ۹۱۔ محمد بهرزنجی / ژ (۱۶) ل ۳، ژ (۲۳) ل ۳.

- ۹۲- م. نارلم / ژ (۲۶) ل ۸.
 ۹۳- محمود دهریش / ژ (۱۴) ل ۸.
 ۹۴- مصطفی صالح کریم / ژ (۵) ل ۸.
 ۹۵- موزلمر نمواب / ژ (۲۳) ل ۲.
 ۹۶- مه تین / ژ (۸) ل ۸، ژ (۱۳) ل ۸، ژ (۲۵) ل ۸.
 ۹۷- ممستی / ژ (۹) ل ۸.
 ۹۸- مه هدی نومید / ژ (۲۴) ل ۳.
 ۹۹- مه یسلون نهمدی / ژ (۷) ل ۲.

ن

- ۱۰۰- نانمرق / ژ (۱۴) ل ۳.
 ۱۰۱- نهرغان / ژ (۱۳) ل ۳، ژ (۱۴) ل ۳.
 ۱۰۲- نواد عزیز سورمین / ژ (۲) ل ۳، ژ (۳) ل ۶، ژ (۹) ل ۸، ژ (۱۶) ل ۸، ژ (۱۸) ل ۳، ژ (۲۲) ل ۳.

و

- ۱۰۳- وهرزق / ژ (۲۴) ل ۵.

ه

- ۱۰۴- ههنگیر / ژ (۱۴) ل ۸، ژ (۱۷) ل ۳.
 ۱۰۵- هیشام تاهیر بهرزنجی / ژ (۵) ل ۵، ژ (۲۴) ل ۳.

ی

- ۱۰۶- یهحیا حمید / ژ (۱۴) ل ۲.
 ۱۰۷- یهفتوشینکز / ژ (۲) ل ۶.
 ۱۰۸- یهکتیتی نووسهرانی کورد لقی کهرکوک / ژ (۱) ل ۵.

تهواو

پایان

ليستې هاشيټه سمرهکې بېمان

ردمه	رلډ	دېقې مانښتهکې
(۰)	۱۹۷۴/۱/۱	پيشهوا بارزاني: با هوول رته قه لاسان يېکې بېخېږن يو چمېسپاندي ناشي د ټيوکراتي ويډيکتي نيشماني وښا دېورنې کوردستان به نوتونونمي. هاته خواروې، ايناي ژاېونتي.
(۱)	۹۷۴/۱/۸	بيست وچوار مسعات شتر له فيتنامي خوارو ودا بدرو دواډام بووه.
(۲)	۹۷۴/۱/۹	سلا ومان يو کونگره ي چوار همي، يډيکتي نوږسهراني کورد.
(۳)	۹۷۴/۱/۱۰	(۱) پدرو سندندي بزور تنوړي شورې شگراني فله ستين.
(۴)	۹۷۴/۱/۱۱	(۲) دهست پين کړنې کونډو نډوگانې کونگره ي چوار همي نوږسهراني کورد. (رلډي ۱/۱۲ پشوي رلډ نامه بووه)
(۵)	۹۷۴/۱/۱۳	دامه زراندي کونماري عدرنې نيسلامې له نيوان لسيا و تونسي دا.
(۶)	۹۷۴/۱/۱۴	
(۷)	۹۷۴/۱/۱۵	
(۸)	۹۷۴/۱/۱۶	رسولايي يو نوانه ي دژي بزور تنوړي نه توه ي کوردن.
(۹)	۹۷۴/۱/۱۷	دهست پين کړنډوې گڼوړي حکومت وپار تيمان دهر ياري نوتونونمي کوردستان.
(۱۰)	۹۷۴/۱/۱۸	هډال حبيب محمد کريم سکر تيري کويستي ناروندي پار تيمان دهر ياري گڼوړي نيستا يو بريده تي دهوړيت.

(دولتی ۱/۱۹ پشوی ولایاتمه بورد)

شورشگریانی قیقام دور ناوچی تتر دوستی حکومت نازاد دهکن.

شیرلندی روری بزووتشوری رزک ریخواری گملی کورد خرمهتی کونه پورستان و شوقینه کان دهکان.

مانگه دهسکردهکانی شمیریکا، چارده تیری (ناشتی) دهکن له روزمه لانی ناوم لستدا.

(۱) شورشگریانی قدامتین دزی ریککوتنه کدی پهری سورین.

(۲) کوزگری پتجهمی به گیتی ماموستایانی کوردستان.

سدرکورتی لیستهی ماموستایانی کوردستان به ریهریج دانوویه کی توندی دوزشانی کورده.

۱-----

لیستهی ماموستایانی کوردستان سدرکورت.

پهرویندانی بیرری پیشکوتنه خواری له کوردستان واد تینیا به پیشگری کورد دینیت.

سوریا: بز لیهک جیاگزدموری هیزوکان نامادمین ریکک بهکومین.

قوتانعی سیمهی کشانوهی هیزره سموتینه کان له پهری روزناوای سوتس دوستی پیکرد. یاخی برون پشیکمی زلاری سوپای شوردن له ریشمه کی مملیک حسین.

۹۷۴/۱/۲۰	(۱۱)
۹۷۴ ۱/۲۱	(۱۲)
۹۷۴/۱/۲۲	(۱۳)
۹۷۴/۱/۲۳	(۱۴)
۹۷۴/۱/۲۴	(۱۵)
۹۷۴ ۱/۲۵	--
۹۷۴/۱/۲۶	(۱۶)
۹۷۴/۱/۲۷	(۱۷)
۹۷۴/۱/۲۸	(۱۸)
۹۷۴/۱/۲۹	(۱۹)
۹۷۴/۱/۳۰	(۲۰)
۹۷۴/۱/۳۱	(۲۱)
۹۷۴/۲/۲	(۲۲)
۹۷۴/۲/۴	(۲۳)
۹۷۴/۲/۵	(۲۴)
۹۷۴/۲/۶	(۲۵)
۹۷۴/۲/۷	(۲۶)

پاڻيند ڪمرازه (۲)

ليستہٴ وڃيندہ ڪمسي يھڪان

ز.نمبر	ولائي	ڪمرازو رٿا	لاڳو ٿي	لنبر ڇهنڊ سٽوفن پلاڙ ڪرڻ وڌو
۱	ٻارڙائي نيمر صالح هٿيار	۱۹۷۴/۱/۱(۰)	(۱)	(۲)
۲	(ننڍيڊ) ز.شان ڪوڙالي (موسيقيارڙن)	۱۹۷۴/۱/۸(۱)	(۶)	(۱)
۳	پهڙوڻينڪو (شاعري)	۱۹۷۴/۱/۹(۲)	(۶)	(۱)
۴	علي سنجاري	۱۹۷۴/۱/۲۴(۱۵)	(۵)	(۳)
۵	مسعود محمد	۱۹۷۴/۱/۲۶(۱۶)	(۳)	(۱)
۶	ضيا.الدين قصاب	۱۹۷۴/۱/۲۸(۱۸)	(۸)	(۱)
۷	عبداللہ محمد سعيد	۱۹۷۴/۱/۳۱(۲۱)	(۱)	(۲)
۸	سيڪريٽرس	۱۹۷۴/۱/۳۱(۲۱)	(۳)	(۱)
۹	محمد محمود	۱۹۷۴/۲/۲(۲۲)	(۱)	(۱)
۱۰	عبدالرحمن			

لیست مص وینه کعس یهکان

زنجیره	ولندی	ژماره دژ	لایره	لسمر چینه سستون بهلاو کراوه توده
۱۱	کیم نیل سرنک	۱۹۷۴/۲/۲(۲۲)	(۲)	(۱۱)
۱۲	حسینه حاجی عبدالله بقر	۱۹۷۴/۲/۲(۲۲)	(۳)	(۱۱).۰
۱۳	دلشاد عبدالله (شاعیر)	۱۹۷۴/۵/۶(۲۴)	(۳)	(۱۱)
۱۴	عبدالروهاب نهرورشی	۱۹۷۴/۲/۶(۲۵)	(۲)	(۱۱)
۱۵	علی عومدر (شهید)	۱۹۷۴/۲/۶(۲۵)	(۵)	(۱۱)

پاشه‌بند ژماره (۳)

چهند تېيښمک

- براهيمی له سهره تادا رځ‌نامه يه کي هه‌فستانه يوو به ناوی «برایي» نينجا يوو به گؤښارتيکی مانگانه و هه‌ر بهو ناوه بللوده کړايوه، پاشان کړا به (براهيمی) وچهند ژماره يه ک به گؤښار ميايوه، نينجا يوو به رځ‌نامه يه کي هه‌فستانه وډک پاشکوی (التاخي/ زمان حالي پارتی ديموکراتی کوردستان)، هه‌فته ی جارتيک له به‌غدا دهرده‌چوو، له ۱۹۷۴/۱/۱ دا ژماره (۱۰) وډک رځ‌نامه يه کي (رځ‌انه) له به‌غدا هاته بللوه کړدنه‌وه.

بهم جځوه (براهيمی) يوو به يه‌کم رځ‌نامه ی رځ‌انه له ميترووی رځ‌نامه گهری کوردي دا.

- ژماره (۱۰) ی (وډک ژماره يه کي ته‌جریس) له ۱۹۷۴/۱/۱ دهرچوو، ژماره (۱۱) له ۱۹۷۴/۱/۸ دهست به دهرچوون ده‌کا.

- لاپه‌ردي يه‌که می ژماره (۱) بڼ وینه‌يه!!

- ژماره (۱۰)، له‌سهری نووسراود (۱۰) لاپه‌رديه!

- لاپه‌ردي (۳)، سن (گؤښه ی به‌رده‌وام) ی تپدايه. (بزمارتيک)، (گؤښه يه‌کي نازاد)، (رايه‌ک) ..

سن گؤښه ی به‌رده‌وام له يه‌ک لاپه‌رده!!

- پشوی رځ‌نامه رځ‌انی شمه‌ه يووه.. نهمش له رځی هه‌يني ۱۹۷۴/۱/۱۱ دا ل ژماره (۴) دا راگه‌پيتراوه.

- ناوی خوازراو له براهيمی دا يووه به ديارده يه‌ک بوی.

- زؤريه ی وینه‌کاني نه‌و وينا‌نمن که له پيشدا بللوه‌ونه‌وته‌وه.

- لاپه‌ره‌کان ناويان لن نه‌نراود که نهم لاپه‌رديه تايبه‌ت بڼ به ليکولینه‌وه يا هونه‌ر يا. تاد.

- کاريکاتيري هه‌ر تپدا نی په (??!).

- سه‌ر وتاری ژماره (۳) ی هه‌ر له‌باردي (براهيمی) خؤيدايه.

- پسته‌کاني زؤريان کوردي نين، نهمش له بڼ (سه‌روبوژيان را دياره، به تايبه‌تیش تايتله لاه‌کي په‌کان دا).

- ودرزی تپدا نی په (??!).

- نه‌ده‌بي مندالان، ته‌نيا يه‌ک چيرؤکي تپدايه وبه‌س!

- چاريکه‌وتن وميتينگی سياسي بللونه‌کړدوده‌ته‌وه!

- نرخي فرؤشتنی (براهيمی) به بڼ ی نه‌و کاتيش نرخيکی رهمزی يوو.

(١) لهبارى لىكۆلینهوى رۆژنامه نووسى دا

- « رۆژنامه گهرى كوردى و رۆژنامه نووسى كوردە
اميلكه - چاپى يەكەم ١٩٨٤، بەناوى خوازراوى
پاکزاد محمد گريم، چاپ کردن و بلاوکردنهوى يەكێتى رۆژنامه نووسانى كوردستان (لهشاخ).
ناى دووهم بەناوى سەريخ، هەولێر چاپخانهى زانکۆى سەلاحەددین ١٩٩١.
« پڕۆژە بەک بۆ دەرکردنى رۆژنامه بەکى رۆژانه بەکوردی»
بکۆلینهوه - گۆڤارى (روشنیری نوێ)، بەغدا، پایزی ١٩٨٦.
« رۆژنامه گهرى قوتابخانه له میترۆی رۆژنامه گهرى كوردى دا»
بکۆلینهوه - گۆڤارى (کاروان)، هەولێر ١٩٨٧.
« هەلەى چاپ، نەمرۆ و ناستى دوا رۆژه
بکۆلینهوه - بەدوو بەش، رۆژنامهى (هاوکارى) بەغدا - ١٩٨٨.
« وێنە گاریکاتێر و تاپۆگرافیا و بەکارهێنانیان لە رۆژنامه گهرى كوردیدا»
بکۆلینهوه - بەسێ بەش، گۆڤارى (کاروان) ژماره ٨٥ و ٨٧ و ٨٩ى ١٩٩٠.
« بڕاوەتى: يەكەمین رۆژنامهى رۆژانه له میترۆی رۆژنامه گهرى كوردى دا»
بکۆلینهوه - جارى يەكەم، له گۆڤارى (پەنگرتن) گە لەهەندەران دەرەچن.
زى دووهم بەکتيب - چاپخانهى خەبات ١٩٩١.
« ئازادى دەنگوباسى كوردستان (ئاداك - ADAR)
ژۆى دامەزرانن و پەرەپەردن»
بکۆلینهوه - رۆژنامهى (بڕاوەتى) بەسێزده نەلقە، هەولێر ١٩٩٣.
« دەرەخى بنگۆلێر
نەهەنگى رۆژنامه نووساڤانه بۆ بارى
« ناگهبرى و كۆلێرۆى كوردى كوردستان - ١٩٩٥
« چەند وتارو نووسى تر هەر لەم بواردا له شوقى جيا جيا بەكوردى و عەرەبى».

(۲) شعر

- * «دلمو شواندی غموم ناین»
- چاپخانهی (النعمان) نجف ۱۹۷۷.
- * «تالکدی مەند»
- چاپخانهی (شفیق) به‌غدا ۱۹۸۷.
- * «چەند کۆتەلێکی جەنازی».
- چاپی ئیتالیا ۱۹۹۴.
- چاپی کوردستان ۱۹۹۵.

(۳) لەبۆری وەرگێران دا

- * «نوستوی بەر باران»
 - شعر - لەفارسیمو، چاپخانهی (علاء) به‌غدا، ۱۹۸۰.
 - * «ریگاوبان»
 - بینج چیرۆکی درێژو شانۆنامه‌یەک لەنیکزای غایزۆله‌وه.
 - چاپخانهی (الموادث) ۱۹۸۳.
 - * «سەرەتاییک بۆ تیگە‌یشتنی هونەری ئەشکیلی»
 - چاپخانهی (حسام) - به‌غدا ۱۹۸۶.
 - * «چەند نامە‌یەک بۆ تارقاتا‌بابەر»
 - شعیری نازم حیکمەت، وەرگێران لە عەرەبی‌وه.
 - چاپخانهی (الزمان) به‌غدا ۱۹۹۰.
 - * «دایکی کورد - دانێیل مێتران»
 - وەرگێران لە عەرەبی‌وه ۱۹۹۶.
 - * «بێجگە لە: دەیان شیعری وەرگێر دراو و نروسنی دیکە که لەکات و شوێنی جیا جیادا به‌کوردی و
-

